

BOSNA I HERCEGOVINA – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА- BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE - ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ-
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA
JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA
ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА
PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH

PROGRAM POČETNE OBUKE I PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2017. GODINU

decembar/prosinac 2016. godine

SADRŽAJ

SKRAĆENICE.....	6
PREDGOVOR	7
UKRATKO O CENTRU	9
KREIRANJE PROGRAMA POČETNE OBUKE I PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2017. GODINU	10
PROCES PROCJENE POTREBA ZA OBUKOM	10
METODOLOGIJA I REALIZACIJA STRUČNOG USAVRŠAVANJA.....	11
NAČINI REALIZACIJE	13
POČETNA OBUKA	15
POČETNA OBUKA STRUČNIH SARADNIKA I SAVJETNIKA U PRAVOSUĐU	17
GENERACIJA 2017/2019 – PRVA GODINA	18
GENERACIJA 2016/2018 - DRUGA GODINA.....	20
GENERACIJA 2015/2017 - TREĆA GODINA	22
OBUKA ZA PRIPRAVNIKE U PRAVOSUDNIM INSTITUCIJAMA U FEDERACIJI BiH	24
KOMPLEMENTARNA OBUKA	26
OBUKA ZA STRUČNE SARADNIKE SUDA BiH I USTAVNOG SUDA BiH.....	31
KONTINUIRANA OBUKA	33
EVROPSKO PRAVO	35
LJUDSKA PRAVA	37
PROJEKAT: „JAČANJE PRAVOSUDNE EKSPERTIZE O SLOBODI IZRAŽAVANJA I MEDIJA U JUGOISTOČNOJ EVROPI- (JUFREX) “	41
USTAVNO PRAVO.....	43
KRIVIČNO PRAVO	44
MEĐUNARODNO HUMANITARNO PRAVO – RATNI ZLOČINI.....	65
PROGRAM SPECIJALISTIČKE OBUKE SUDIJA I TUŽILACA PREMA ZAKONU O ZAŠTITI I POSTUPANJU SA DJECOM I MALOLJETNICIMA U KRIVIČNOM POSTUPKU	69
I CJELINA:	70
II CJELINA:	71
III CJELINA:	72
IV CJELINA:	73
NAPREDNA OBUKA	74
SEMINARI U SARADNJI S OPDAT.....	76
PROJEKAT: „JAČANJE TUŽILAČKIH KAPACITETA U SISTEMU KRIVIČNOG PRAVOSUĐA“	80
SPECIJALIZACIJA TUŽILACA 2016./2017.	84

PROJEKAT: „JAČANJE LOKALNIH KAPACITETA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE U BORBI PROTIV KORUPCIJE I TEŠKIH OBLIKA KRIMINALA PUTEM ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM“	91
PREKRŠAJNO PRAVO	94
GRAĐANSKO PRAVO	95
RADNO PRAVO.....	100
PRIVREDNO PRAVO.....	101
PORODIČNO PRAVO.....	105
IZVRŠNO PRAVO	107
UPRAVNO PRAVO	108
VANPARNIČNI POSTUPAK	110
OBUKA SUDSKOG I TUŽILAČKOG MENADŽMENTA.....	111
INFORMATIČKE OBUKE	112
ARBITRAŽA.....	114
POSEBNE TEME.....	115
OBUKA U SARADNJI SA PROJEKTOM	118
„OSIGURANJE PRISTUPA PRAVDI ZA SVJEDOKE/ŽRTVE, KROZ JAČANJE POSTOJEĆIH I USPOSTAVLJANJE NOVIH MREŽA PODRŠKE SVJEDOCIMA ŠIROM BIH“	118
PROJEKAT UNAPRJEĐENJA EFIKASNOSTI PRAVOSUĐA II (2015. – 2018.).....	120
UČENJE NA DALJINU/E-UČENJE	124
EDUKACIJA EDUKATORA	126
STUDIJSKE POSJETE I SEMINARI KOJI SE ODRŽAVAJU U INOZEMSTVU.....	127
SAVJETOVANJA	128
ZAJEDNIČKE AKTIVNOSTI CENTARA ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA U FEDERACIJI BiH, REPUBLICI SRPSKOJ I PRAVOSUDNE KOMISIJE BRČKO DISTRIKTA BiH	129
Savjetovanja/konferencije iz građanske oblasti	129
Savjetovanja/konferencije iz krivične oblasti	129
Seminari u okviru projekta za razvoj, pomoć i edukaciju tužilaštava u prekomorskim zemljama (OPDAT)	129
Seminari u saradnji sa AIRE Centrom	130
Seminari u saradnji sa CLDP.....	130
Seminari u saradnji sa Vijećem Evrope	130
Seminari u saradnji sa OSCE Misijom u BiH.....	130
Seminari Projekta JUFREX.....	131
Seminari u saradnji sa pravosudnom komisijom Brčko distrikta BiH.....	131
Seminari u saradnji sa Projektom	131
„Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa“	131

Seminari u saradnji sa USAID.....	131
Seminari u saradnji sa UNODC-om	131
PRIJAVNI OBRASCI.....	133
PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE IZ PROGRAMA POČETNE OBUKE U 2017. GODINI ZA STRUČNE SARADNIKE I SAVJETNIKE	135
PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE - OBUKA ZA PRIPRAVNIKE.....	136
PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE IZ PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA U 2017. GODINI – ZA SUDIJE.....	137
PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE IZ PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA U 2017. GODINI – ZA TUŽIOCE.....	138
PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE IZ PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA U 2017. GODINI .	139

SKRAĆENICE

ARS BiH	Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine
CCJE sudija)	Consultative council of European Judges (Konsultativno vijeće evropskih
CEST	Centar za edukaciju sudija i tužilaca
CLDP	Commercial Law Development Program
CEPEJ	The European Commission for the Efficiency of Justice (Evropska Komisija za efikasnost pravosuđa)
DCAF	Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces
EKLJP	Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda
ESLJP	Evropski sud za ljudska prava
EU	Evropska unija
GRECO	Group of States Against Corruption
JUFREX	Reinforcing Judicial Expertise on Freedom of Expression and the Media in South-East Europe
MFS EMMAUS	Međunarodni forum solidarnosti EMMAUS
MKSJ	Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju
MPP	Međunarodna pravna pomoć
OPDAT	Office of Overseas Prosecutorial Development Assistance and Training
UNDOC	United Nations Office on Drugs and Crime
UNICEF	United Nations Children's Fund
VSTV BiH	Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine

*Gramatički izrazi i nazivi funkcija u pravosuđu, upotrijebljeni u ovom Programu za označavanje muškog ili ženskog spola podrazumijevaju oba spola.

PREDGOVOR

Poštovane/i,

Imam posebnu čast i zadovoljstvo predstaviti Vam Program početne obuke i program stručnog usavršavanja za 2017. godinu (u nastavku: Program).

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine svake godine, u okviru svoje zakonske djelatnosti, kreira i realizuje godišnji Program.

Program koji se nalazi pred Vama nastao je kao rezultat vrlo opširnih konsultacija i procjena potreba za obukom sudija i tužilaca. Posebno su konsultirani rukovodioci pravosudnih institucija, sudovi i tužilaštva, zatim Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine, kao i sve relevantne institucije u Bosni i Hercegovini, koje se bave nadzorom nad provođenjem strategija, a koje za cilj imaju i edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Centar je izvršio konsultacije sa svim međunarodnim organizacijama koje učestvuju u organizaciji stručnog usavršavanja nosilaca pravosudnih funkcija u Bosni i Hercegovini. Svakako da dobar dio programa proizilazi iz projekata međunarodne zajednice, međunarodnih institucija i organizacija koji se odnose na podršku, saradnju i jačanje pravosudne zajednice u Bosni i Hercegovini, što ima odraza i na edukaciju nosilaca pravosudnih funkcija.

Neizostavan korak u kreiranju Programa su izvještaji Evropske komisije o napretku Bosne i Hercegovine, kao i izvještaji GRECO-a o evaluaciji Bosne i Hercegovine, preporuke Komiteta ministara Vijeća Evrope, Mišljenja Konsultativnog vijeća evropskih sudija (CCJE) te preporuke CEPEJ-a i brojni drugi strateški dokumenti – nacionalni i entitetski, koji za predmet imaju edukaciju pravosuđa. U tom smislu, svi ovi dokumenti su u izradi Programa razmatrani i uvažene preporuke. Podaci o preporukama i njihovim izvorima nalaze se u fus notama za određene edukativne aktivnosti. Značajna su i mišljenja Venecijanske komisije, poput onog iz 2012.godine, „O sigurnosti i nezavisnosti pravosuđa“, u kojem je istaknuto da su edukacije jedna od rijetkih prilika gdje se susreću sudije i tužiocci svih nivoa pravosudne vlasti i iz svih područja Bosne i Hercegovine i na kojima se omogućava diskusija o praksi. Također, istim je Mišljenjem evidentirana potreba za usaglašavanjem sudske prakse, što se, osim edukacija, omogućava i širom dostupnošću sudske prakse i zakonodavstva.

Realizacija Programa prilagođena je u najvećoj mogućoj mjeri finansijskim i drugim mogućnostima Centra, kao i pravosudnih institucija.

Nastojali smo pripremiti nove teme i nove metode, obogatiti sadržaje rada, zastupiti mnoge pravne oblasti, naglasiti i pospješiti teme iz oblasti evropskog prava, ljudskih prava i privrednog prava, aktuelizirati teme i prakse iz građanskog i krivičnog prava, sa akcentom na borbu protiv organiziranog kriminala i oduzimanje nelegalno stečene imovine; jačanje kapaciteta pravosudnih institucija; zaštite i postupanja sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.

Uvažavajući sve naprijed navedeno, kao i obaveze prema strateškim dokumentima u Bosni i Hercegovini, kreirali smo Program početne obuke i program stručnog usavršavanja za 2017. godinu, koji obuhvata: početnu obuku stručnih saradnika i savjetnika uposlenih u institucijama pravosuđa, obuku za pripravnike u pravosudnim institucijama FBiH, komplementarnu obuku za stručne saradnike/savjetnike koji su završili trogodišnji Program početne obuke, obuku za stručne saradnike Suda BiH i Ustavnog suda BiH, program početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca u pravosudnim institucijama FBiH, program specijalističke obuke sudija i tužilaca prema

Zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, specijalizaciju tužilaca u oblasti borbe protiv organiziranog i privrednog kriminala, korupcije, kibernetičkog kriminala i kontinuiranu obuku sudija i tužilaca.

Jedna od značajnih novina Programa je veća posvećenost obukama učenja na daljinu i on line obukama kreiranim u okviru HELP Projekta Vijeća Evrope i Projekta Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, koje će Centar ponuditi nosiocima pravosudnih funkcija tokom 2017. godine. Obuke iz domena ljudskih prava na teme imovinskih prava i tranzicijske pravde, zatim rodne teme, obrazloženje presude i krivični postupak protiv pravnih lica dio su on line obuka planiranih za realizaciju tokom 2017. godine.

Programom početne obuke i programom stručnog usavršavanja za 2017. godinu planirano je održavanje 12 edukativnih aktivnosti iz Programa početne obuke, 3 edukativne aktivnosti u okviru obuke za pripravnike u pravosudnim institucijama, 7 edukativnih aktivnosti u okviru komplementarne obuke, 1 edukativnu aktivnost u okviru obuke za stručne saradnike Suda BiH i Ustavnog suda BiH, 2 dvodnevne edukativne aktivnosti u okviru programa specijalističke obuke sudija i tužilaca prema Zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, te više od 120 edukativnih aktivnosti iz programa kontinuirane obuke i 6 savjetovanja: XVI savjetovanje iz krivične oblasti u Neumu, XII savjetovanje iz građanske oblasti na Jahorini, Tradicionalno savjetovanje iz građanske oblasti u Neumu, Oktobarski pravnički dani u Banja Luci, X savjetovanje tužilaca u Bosni i Hercegovini u Neumu, kao i Savjetovanje iz porodičnog prava u Mostaru.

Nadamo se da ćete u ponuđenim edukativnim aktivnostima odabrati one koje će Vam pomoći da postignete još bolje rezultate u svom radu.

S poštovanjem,

DIREKTOR
Arben Murtezić

UKRATKO O CENTRU

Sistemska edukacija sudija i tužilaca predstavlja obavezu Bosne i Hercegovine, kojom se osigurava efikasno provođenje kompleksne reforme pravnog sistema: primjena ključnih novih zakona u oblasti materijalnog i procesnog prava, obaveza primjene međunarodnih standarda i normi, izbor sudija i tužilaca i organizacija sudskog i tužilačkog sistema.

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine (u nastavku: Centar) osnovan je Zakonom o Centru za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", br. 24/02, 40/02, 59/02 i 21/03). Centar je, u skladu sa Zakonom, javna ustanova sa posebnim ciljem i ima svojstvo pravnog lica.

1. Pod nadzorom VSTV BiH, Centar organizira kontinuirano stručno usavršavanje sudija i tužilaca.
2. Prema uputama i pod nadzorom VSTV BiH, Centar organizira nastavu za početnu obuku osoba koje se namjeravaju baviti profesijom sudije ili tužioca.

Cilj Centra je da, pod nadzorom Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, osigura da se programi edukacije za sudije i tužioce utvrđuju i provode u smislu kriterija otvorenosti, stručnosti i nepristrasnosti, koji čine sastavni dio obavljanja sudske i tužilačke djelatnosti.

Upravni odbor Centra je organ upravljanja i sastoji se od devet članova, predstavnika sudskih i tužilačkih organa, profesionalnih udruženja i istaknutih pravnih stručnjaka. Članove Upravnog odbora proglašava Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH. Prvi sastav Upravnog odbora imenovan je u septembru 2002. godine.

Centrom rukovodi direktor Centra. Unutrašnju organizaciju Centra čine dva odsjeka: Odsjek za programske i edukativne poslove i Odsjek za finansijske, pravne i opće poslove.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine dužna je da osigura godišnji budžet za rad Centra. Centar stiče sredstva i iz subvencija gradova i općina, donacija, poklona domaćih i stranih fizičkih i pravnih lica i međunarodnih organizacija, pozajmica te od naknada za usluge koje Centar obavlja.

Centar treba da osigura stručno usavršavanje u oblasti tumačenja i primjene materijalnih i procesnih zakona, etičkih standarda, najnovijih naučnih i stručnih dostignuća u oblasti prava, sudske i tužilačke prakse drugih zemalja, te u drugim oblastima koje odredi Upravni odbor Centra.

KREIRANJE PROGRAMA POČETNE OBUKE I PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA ZA 2017. GODINU

PROCES PROCJENE POTREBA ZA OBUKOM

U cilju analize edukativnih potreba, svjesni važnosti kontakata sa predsjednicima sudova, glavnim tužiocima, edukatorima, sudijama, tužiocima, predstavnicima državnih organa, predstavnicima agencija za provođenje zakona, profesionalnim pravničkim asocijacijama i međunarodnim partnerima, u namjeri da ponuđeni programski sadržaji u najvećoj mogućoj mjeri odgovaraju konkretnim potrebama korisnika obuke, Centar kreira programe stručnog usavršavanja za nosioce pravosudnih funkcija.

U namjeri da Program odražava potrebe pravosudne zajednice, Centar je izvršio procjenu potreba pravosuđa za obukom u 2017. godini.

Ispitivanje potreba se provodilo na tri nivoa:

1. Ispitivanje potreba sudija, tužilaca i stručnih saradnika kroz analizu evaluacijskih upitnika, koje učesnici ispunjavaju nakon završenih obuka. U ovom kontekstu su anketirani i edukatori/predavači Centra koji su aktivno učestvovali i dali svoj doprinos pri realizaciji prethodnih programa.
2. Zahtjevi pravosudnih institucija: U ovom slučaju su anketirani rukovodioci pravosudnih institucija.
3. Strateški zahtjevi: Centar je razmatrao zahtjeve za obukom koji proizilaze iz strateških dokumenata. U ovom dijelu su konsultirani Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH i relevantne institucije u Bosni i Hercegovini, koje se bave nadzorom nad provođenjem strategija, a koje za cilj imaju i edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine. Također, proces procjene potreba za obukom obuhvatio je i obaveze koje su stavljene pred Centar strateškim dokumentima u oblasti reforme pravosuđa u Bosni i Hercegovini.

Na osnovu ovako prikupljenih podataka izvršena je analiza procjena potreba pravosuđa u Bosni i Hercegovini, a koja je rezultirala Programom početne obuke i programom stručnog usavršavanja sudija i tužilaca za 2017. godinu.

METODOLOGIJA I REALIZACIJA STRUČNOG USAVRŠAVANJA

Realizacija Programa je u uskoj vezi s potrebama pravosuđa. Različiti ciljevi obuke i programi obuke zahtijevaju i različite metode obuke.

Jedan od najznačajnijih faktora koncipiranja bilo kog oblika stručnog usavršavanja je sastav ciljne grupe (grupe učesnika). Upravo sastav učesnika direktno utječe na komunikaciju i saradnju u grupi. Prilikom sastavljanja grupe učesnika mora se imati u vidu: nivo iskustva (novoimenovani/iskusni), sudije i/ili tužioci, učesnici iz istih ili različitih sudova/tužilaštava ili regije i hijerarhijski nivo (općinski nivo, kantonalni nivo, vrhovni/entitetski nivo i nivo BiH). Također, pokazalo se da su najefikasnije obuke kada učesnici rade u homogenim grupama (učesnici na istom hijerarhijskom nivou i na istom nivou već postojećeg znanja i iskustva).

Važno je napomenuti da stručno usavršavanje nije učenje iz početka, nego ono predstavlja nadgradnju znanja koja učesnici već imaju te da je uloga edukatora je da olakša učenje, odnosno da pospješi proces razumijevanja kod učesnika. Obuku svakako ne čini prenošenje cjelokupnog znanja u vremenu koje je na raspolaganju. Pored vještina u prenošenju znanja odraslima edukatori moraju imati temeljno znanje i razumijevanje predmeta o kojem se vodi obuka.

Uzimajući u obzir ljudske resurse Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine, budžete pravosudnih institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine, postojeću edukatorsku zajednicu, vrijeme i novac potrebne za kvalitetno planiranje stručnog usavršavanja, u 2017. godini edukacija će biti organizirana u skladu sa sljedećim:

- a) edukacija će se organizirati u formi centralizirane i regionalne obuke;
- b) edukacija će se odvijati u salama i putem elektronskog učenja (e-učenje);
- c) obavezna obuka će trajati 3 (tri) dana minimalno;
- d) specijalistička obuka prema Zakonu o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku trajat će 4 (četiri) dana; Specijalistička obuka bit će realizovana kroz 4 tematske cjeline odnosno 2 dvodnevna seminara. Za ispunjenje uvjeta sticanja certifikata u skladu sa Zakonom, sudija/tužilac mora proći sve četiri tematske cjeline obuke, odnosno četiri dana specijalističke obuke, ne postoji mogućnost kumuliranja drugih seminara iz kontinuirane obuke. Time će u cjelini ispuniti uvjete za sticanje certifikata za postupanje u predmetima kroz primjenu Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.
- e) obuka novoimenovanih sudija i tužilaca prema Programu početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca će, u toku prve godine od imenovanja, trajati 8 (osam) dana (od momenta imenovanja do isteka prve godine rada na funkciji sudije/tužioca) Obuka novoimenovanih sudija i tužilaca prema Programu početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca će tokom prve godine od imenovanja trajati 8 (osam) dana. Obuka novoimenovanih sudija/tužilaca uvrštena je u svim oblastima, sa napomenom da je aktivnost iz programa početne obuke novoimenovanih sudija i tužilaca.
- f) prijavljivanje sudija i tužilaca na edukativne aktivnosti vršit će isključivo predsjednici sudova i glavni tužioci.

Centralizirana obuka podrazumijeva obuku koja će biti održana u prostorijama Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH, Sarajevo, ulica Halida Nazečića broj 4. Izuzetno, edukativne aktivnosti, koje se realizovaju u saradnji s međunarodnim organizacijama, povremeno će biti organizirane u drugim objektima (sale hotela, sudova ili tužilaštava).

Regionalna obuka podrazumijeva obuku koja će se realizovati u regionalnim centrima: Bihaću, Mostaru, Zenici i Tuzli. Nastojeći da preduprijedimo finansijske troškove pravosudnih institucija, Centar organizuje regionalnu obuku i preporučuje predsjednicima sudova i glavnim tužiocima da nosioce pravosudnih funkcija, prema pravnim oblastima i referatu na kojem rade, prijavljuju na jednu edukativnu aktivnost u okviru centralizirane obuke i ostale aktivnosti iz regionalne obuke.

Ovakav način izvođenja obuke omogućava razmjenu mišljenja i iskustva između učesnika iz cijele FBiH/BiH i umrežavanje nosilaca pravosudnih funkcija. Na isti način sam Centar za edukaciju sudija i tužilaca u FBiH je u mogućnosti da više vremena posveti pripremi edukativnih aktivnosti, koja za cilj ima poboljšanje kvaliteta stručnog usavršavanja sudija i tužilaca u BiH.

Učenje na daljinu (e-učenje) kao vid obuke će tokom 2017. godine u programu Centra biti realizovano kroz dalju dogradnju programa iz bazičnog u napredni oblik.

Centar za edukaciju sudija i tužilaca će u saradnji sa pravosudnim institucijama voditi evidenciju o rezultatima realizacije programskih aktivnosti, kao i o učešću svakog sudije/tužioca na konkretnim programskim aktivnostima.

Obuka pripravnika u pravosudnim institucijama nije obavezna obuka. Prisustvo ovoj obuci je dobrovoljno i zavisi od finansijskih mogućnosti pravosudnih institucija i prijave polaznika od strane rukovodilaca pravosudnih institucija.

Komplementarna obuka namijenjena je stručnim saradnicima/savjetnicima koji su završili trogodišnji program početne obuke, a nisu imenovani na funkciju sudije ili tužioca. Međutim, komplementarna obuka nije obavezna obuka i prisustvo ovoj obuci je dobrovoljno.

Imajući u vidu potrebu osiguranja viših standarda i kvaliteta obuke sudija i tužilaca, te broj nosilaca pravosudnih funkcija kojima Centar mora osigurati propisanu obaveznu obuku na godišnjem nivou, sugeriramo predsjednicima sudova¹ i glavnim tužiocima kao i nosiocima pravosudnih funkcija da, u skladu sa ovim programom, pohađaju prioritarno onu obuku koja korespondira sa njihovim konkretnim rasporedom u sudu i tužilaštvu i sa referatima iz odgovarajuće pravne oblasti na koju su raspoređeni.

---

¹ Mišljenje CCJE br 19. – „O ulozi predsjednika sudova“ navodi: „Stručno usavršavanje i edukacija sudija je često organizovana od centralne institucije te kao rezultat toga, predsjednici sudova često u ovom segmentu imaju ograničenu ulogu. Predsjednici sudova trebaju savjetovati institucije za edukaciju pravosuđa o specifičnim potrebama u edukaciji. Oni su ti koji koriste posebna stečena znanja i ekspertizu. Štaviše, predsjednici imaju važnu ulogu u poticanju sudija da učestvuju u relevantnim edukacijama i da stvore uslove za to.“

NAČINI REALIZACIJE

Seminari su forme obuke koji imaju funkciju da upoznaju veću grupu polaznika (do 50) sa određenim pravnim institutom ili poslovnom vještinom. Mogu biti instruktivni, koji imaju naglasak na pristup ex chatetra i napredni, koji služe za produblјivanje znanja koje su polaznici stekli na nekom ranijem, instruktivnom seminaru, a na kojima se od polaznika može tražiti da aktivnije participiraju u diskusiji.

Radionice predstavljaju obrazovne aktivnosti namijenjene manjem broju polaznika (25 do 30), sa naglaskom na interaktivni pristup i aktivnu ulogu učesnika radionice.

Okrugli stolovi predstavljaju mjesto razmjene ideja, stavova, prijedloga, mišljenja, pitanja i odgovora.

Konferencije su obrazovne aktivnosti u kojima izlagači (ne samo sudije i tužioc) prezentiraju i diskutiraju svoj rad, sastoje se od više kratkih i konciznih prezentacija (trajanje maksimalno 30 minuta), koje obično prati diskusija. Pored prezentacija, konferencije u svom sadržaju također mogu imati panel grupe za diskusiju, okrugle stolove i radionice. Izlaganja mogu dobiti pisanu formu u vidu priloga za zbornik radova sa konferencije.

Savjetovanja predstavljaju obrazovne aktivnosti na kojima se na multidisciplinarni način razmatraju aktuelna pitanja iz jedne ili više srodnih pravnih oblasti.

Učenje na daljinu (e-učenje) je interaktivno učenje online korištenjem elektroničke tehnologije, pohađa se van tradicionalne sale za obuku, u vrijeme i mjestu koje učesniku najviše odgovara uz prethodno zakazani kratki pripremni sastanak u Centru.

POČETNA OBUKA

POČETNA OBUKA STRUČNIH SARADNIKA I SAVJETNIKA U PRAVOSUĐU²

U skladu sa zakonima o centrima za edukaciju sudija i tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, prema uputstvima i pod nadzorom VSTV BiH, a na osnovu odobrenog trogodišnjeg programa, Centri organiziraju početnu obuku za osobe koje se namjeravaju baviti profesijom sudije ili tužioca. Polaznicima koji uspješno okončaju Program početne obuke centri dodjeljuju Uvjerjenje o završenoj početnoj obuci. Ovaj program predviđa provođenje obuke kroz četiri modula na godišnjem nivou, što u trogodišnjem periodu znači da će stručnim saradnicima biti pružena obuka iz 12 modula.

U 2017. godini provodi se početna obuka za tri generacije polaznika:

- Generacija 2017/2019 (1. godina - Moduli I-IV)
- Generacija 2016/2018 (2. godina - Moduli I-IV)
- Generacija 2015/2017 (3. godina - Moduli I-IV)

Module iz treće godine mogu pohađati samo polaznici koji su uspješno okončali sve module iz 1. godine i sve module iz 2. godine Programa početne obuke.

Module iz druge godine mogu pohađati samo polaznici koji su uspješno okončali sve module iz 1. godine Programa početne obuke.

Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijave predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Module iz prve godine (generacija 2017/2019) pohađaju stručni saradnici i stručni savjetnici koji su počeli sa radom u pravosudnim institucijama u BiH u drugom dijelu 2016. godine i u 2017. godini do 01. 08. 2017. godine (nisu bili obuhvaćeni Programom početne obuke za 2016. godinu).

---

² Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“ posebno ističe potrebu razvoja programa edukacije za početni nivo u pravosuđu. Također, Poreporuka Komiteta ministara Vijeća Evrope Rec (2010)12 te Mišljenje CCJE br. 1,3,4,9,10 i 11) i Evropska povelja o zakonima za sudije jasno ukazuju na potrebu kreiranja programa početne obuke.

GENERACIJA 2017/2019 – PRVA GODINA

SEMINAR: MODUL I – NOSIOCI PRAVOSUDNE FUNKCIJE I DRUŠTVO³

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 13. i 14. septembar 2017. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su počeli sa radom u pravosudnim institucijama u BiH u drugom dijelu 2016. godine i u 2017. godini do 01. 08. 2017. godine

Teme seminara:

- Položaj nosilaca pravosudnih funkcija
- Organizacija pravosuđa u BiH
- Profesionalni i etički standardi
- Ravnopravnost spolova unutar pravosudnih institucija

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: MODUL II - GRAĐANSKA OBLAST⁴

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 10. i 11. oktobar 2017. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su počeli sa radom u pravosudnim institucijama u BiH u drugom dijelu 2016. godine i u 2017. godini do 01. 08. 2017. godine

Teme seminara:

- Prethodni postupak
- Pripremno ročište i glavna rasprava
- Aspekti primjene ZPP-a na sporove male vrijednosti
- Alternativno rješavanje sporova
- Sudske odluke

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

---

³ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“ posebno ističe potrebu razvoja programa edukacije za početni nivo u pravosuđu, naročito ističući oblast etike.

Također, GRECO Izvještaj o evaluaciji Bosne i Hercegovine, IV krug evaluacije (usvojeno 4.12.2015.): Sprječavanje korupcije među članovima parlamenta, sucima i tužiteljima, preporučuje značajno jačanje i dodatni razvoj za sudije i tužioce namjenskih obuka koje se tiču pitanja etike i integriteta“

⁴ Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.2.5. naglašava: „Unaprjeđenje sistema alternativnog rješavanja sporova“

SEMINAR: MODUL III - KRIVIČNA OBLAST

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 06. i 07. novembar 2017. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su počeli sa radom u pravosudnim institucijama u BiH u drugom dijelu 2016. godine i u 2017. godini do 01. 08. 2017. godine

Teme seminara:

- Principi krivičnog postupka
- Istraga

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: MODUL IV - IZVRŠNA I VANPARNIČNA OBLAST

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 04. i 05. decembar 2017. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su počeli sa radom u pravosudnim institucijama u BiH u drugom dijelu 2016. godine i u 2017. godini do 01. 08. 2017. godine

Teme seminara:

- Upoznavanje sa podobnošću izvršne isprave
- Postupanje po žalbi i prigovoru - pravni lijekovi u izvršnom postupku
- Odgađanje i obustava izvršenja
- Izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave
- Načela vanparničnog postupka
- Ostavinski postupak

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

Napomena:

U drugoj polovini 2017. godine planirani su seminari prve godine početne obuke. Programom je navedena jedna grupa prve godine. Centar zadržava pravo da, po potrebi, u zavisnosti od broja novoimenovanih stručnih saradnika tokom 2017. godine, formira dvije grupe, odnosno 8 seminara prve godine početne obuke.

GENERACIJA 2016/2018 - DRUGA GODINA

SEMINAR: MODUL I – EVROPSKA KONVENCIJA I RAVNOPRAVNOST SPOLOVA⁵

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 13. i 14. februar 2017. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali prvu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijava predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Teme seminara:

- Evropska konvencija u kontekstu prava garantiranih članovima 5., 6. i 14.
- Ravnopravnost spolova

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: MODUL II - GRAĐANSKA OBLAST

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 15. i 16. mart 2017. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali prvu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijava predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Teme seminara:

- Pripremno ročište
- Glavna rasprava sa posebnim osvrtom na dokaze
- Mjere osiguranja

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

---

⁵ Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

SEMINAR: MODUL III - KRIVIČNA OBLAST

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 04. i 05. april 2017. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali prvu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijave predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Teme seminara:

- Postupak po optužnici
- Glavni pretres
- Metodologija izrade presude

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: MODUL IV - IZVRŠNA I UPRAVNA OBLAST

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 30. i 31. maj 2017. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali prvu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijave predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Teme seminara:

- Izvršenje i protivizvršenje
- Vrste izvršenja
- Prethodni upravni postupak
- Ispitivanje upravnog akta

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

GENERACIJA 2015/2017 - TREĆA GODINA

SEMINAR: MODUL I – GRAĐANSKA OBLAST

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 13. i 14. februar 2017. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali drugu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijave predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Teme seminara:

- Metodologija izrade presude u građanskim stvarima
- Uvod presude
- Izreka presude
- Obrazloženje presude
- Jezik sudskih odluka
- Žalbeni postupak i rasprava pred drugostepenim sudom

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: MODUL II – KRIVIČNA OBLAST

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum: 23. i 24. mart 2017. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali drugu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijave predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Teme seminara:

- Redovni i vanredni pravni lijekovi
- Skraćeni krivični postupci

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: MODUL III – ALTERNATIVNO RJEŠAVANJE SPOROVA, MEDIJACIJA I ARBITRAŽA⁶

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 09. i 10. maj 2017. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali drugu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijava predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Teme seminara:

- Konflikt
- Alternativno rješavanje sporova
- Medijacija u BiH
- Pojam i načela postupka medijacije
- Sud i medijacija
- Arbitraža
- Poređenje postupaka rješavanja sporova

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: MODUL IV – NOSIOCI PRAVOSUDNIH FUNKCIJA I DRUŠTVO

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 06. i 07. juni 2017. godine

Ciljna grupa: Stručni saradnici i stručni savjetnici koji su uspješno okončali drugu godinu Programa početne obuke. Raspored polaznika po seminarima vrši isključivo Centar na osnovu prijava predsjednika sudova i glavnih tužilaca, a u skladu s evidencijama Centra o ispunjenim uvjetima iz prethodne godine.

Teme seminara:

- Općenito o komunikaciji
- Uspostavljanje saradnje i postavljanje pitanja
- Neverbalna komunikacija
- Aktivno slušanje
- Komunikacija u sudnici - transakcioni pristup
- Asertivno komuniciranje, nasuprot pasivnosti i agresivnosti

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

---

⁶ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“, u dijelu koji se odnosi na funkcionisanje pravosuđa, u pogledu alternativnih načina rješavanja sporova u i van suda, navodi da je neophodno kvalitativno ih poboljšati. U tom smislu, arbitraža je jedan od mogućih načina poboljšanja mirnog rješavanja sporova i kao takva neophodna u edukaciji pravosuđa. Mišljenje br 6. CCJE također preporučuje obuku u pogledu alternativnih načina rješavanja sporova. Također, Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.2.5. naglašava: „Unaprjeđenje sistema alternativnog rješavanja sporova“

OBUKA ZA PRIPRAVNIKE U PRAVOSUDNIM INSTITUCIJAMA U FEDERACIJI BiH⁷

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH u Programu početne obuke i stručnog usavršavanja za 2017. godinu je predvidio obuku za pripravnike u pravosudnim institucijama u F BiH. Obuka se sastoji od 3 edukativne aktivnosti/seminara na teme:

- Etički standardi nosilaca pravosudnih funkcija
- Izabrane teme iz krivične oblasti
- Izabrane teme iz građanske oblasti

Za razliku od stručnih saradnika, koji su obavezni da prisustvuju početnoj obuci, ne postoji utvrđena obaveza ove vrste za pripravnike u pravosudnim institucijama u F BiH, ali smatramo da prisustvovanje pripravnika ovim seminarima je izuzetno korisno za njihov dalji rad i usavršavanje.

SEMINAR: „ETIČKI STANDARDI NOSILACA PRAVOSUDNIH FUNKCIJA⁸“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 25. septembar 2017. godine

Ciljna grupa: pripravnici
Planiran broj
učesnika: 40

Teme:

- Profesionalni i etički standardi
- Očuvanje digniteta sudijske i tužilačke funkcije
- Objektivna percepcija neovisnosti i nepristrasnosti nosilaca pravosudnih funkcija
- Smjernice za sprečavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH

Cilj seminara: Približiti učesnicima seminara etičke standarde kroz analizu relevantnih propisa i slučajeva iz prakse.

Metod: predavanja, diskusija
Edukatore: stalni edukatori CEST-a

---

⁷ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“ posebno ističe potrebu razvoja programa edukacije za početni nivo u pravosuđu.

Također, Poreporuka Komiteta ministara Vijeća Evrope br Rec (2010)12 te Mišljenja CCJE br. 1,3,4,9,10 i 11) te Evropska povelja o zakonima za sudije jasno ukazuju na potrebu kreiranja programa početne obuke.

⁸ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“ posebno ističe potrebu razvoja programa edukacije za početni nivo u pravosuđu, naglašavajući etiku kao jednu od oblasti od velikog značaja, dok se u Preporukama istog poglavlja ističe potreba provođenja Smjernica za sprječavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH, koje je u 2016.godini usvojio VSTV BiH.

Također, GRECO Izvještaj o evaluaciji Bosne i Hercegovine, IV krug evaluacije (usvojeno 4.12.2015.): „Sprječavanje korupcije među članovima parlamenta, sucima i tužiteljima, preporučuje značajno jačanje i dodatni razvoj za sudije i tužioce namjenskih obuka koje se tiču pitanja etike i integriteta“

SEMINAR: „IZABRANE TEME IZ KRIVIČNE OBLASTI“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 30. i 31. oktobar 2017. godine

Ciljna grupa: pripravnici
Planiran broj učesnika: 40

Teme:

- Izabrane teme iz materijalnog krivičnog prava
- Izabrane teme iz krivičnog procesnog prava
- Simulacija suđenja

Cilj seminara: Seminar služi kao dopuna internoj obuci pripravnika i pripravnika-volontera u sudovima i tužilaštvima iz domena krivičnog zakonodavstva, u smislu usavršavanja njihovog znanja.

Metod: prezentacija, praktični rad
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „IZABRANE TEME IZ GRAĐANSKE OBLASTI“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 29. i 30. novembar 2017. godine

Ciljna grupa: pripravnici
Planiran broj učesnika: 40

Teme:

- Izabrani segmenti iz Stvarnog prava i Obligacionog prava F BiH
- Izabrani segmenti iz Građanskog parničnog procesnog prava F BiH (pripremno ročište i glavna rasprava, presuda zbog propuštanja, izrada meritornih sudskih odluka, postupci po pravnim lijekovima, novine u ZPP-u F BiH)
- Odnos građanskog parničnog postupka i građanskog vanparničnog postupka
- Simulacija suđenja

Cilj seminara: Seminar služi kao dopuna internoj obuci pripravnika i pripravnika-volontera u sudovima i tužilaštvima iz domena građanskog zakonodavstva, u smislu usavršavanja njihovog znanja.

Metod: prezentacija, praktični rad
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

KOMPLEMENTARNA OBUKA⁹

Komplementarna obuka namijenjena je stručnim saradnicima/savjetnicima koji su završili trogodišnji program početne obuke. Međutim, komplementarna obuka nije obavezna obuka i prisustvo ovoj obuci je dobrovoljno.

SEMINAR: „PRIMJENA ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 20. i 21. februar 2017. godine

Ciljna grupa: stručni saradnici/savjetnici koji su završili trogodišnji program početne obuke

Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Načela parničnog postupka
- Subjekti parničnog postupka
- Sudjelovanje trećih osoba u parnici
- Aktivnosti procesnih subjekata u parnici
- Razlozi za odgađanje/odlaganje ročišta
- Teret i sredstva dokazivanja
- Aktuelna sudska praksa

Cilj seminara: Predstaviti najnoviju sudsku praksu u primjeni Zakona o parničnom postupku F BiH.

Metod: prezentacija, praktični rad
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „PROMJENA SUBJEKATA OBLIGACIJE“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 21. april 2017. godine

Ciljna grupa: stručni saradnici/savjetnici koji su završili trogodišnji program početne obuke

Planiran broj učesnika: 35

---

⁹ Poreporuka Komiteta ministara Vijeća Evrope Rec (2010)12 te Mišljenja CCJE br. 1,3,4,9,10 i 11) i Evropska povelja o zakonima za sudije jasno ukazuju na potrebu kreiranja programa početne obuke.

Teme:

- Uopće o promjeni subjekata obligacije
- Ugovorno ustupanje potraživanja (cesija)
- Posebni slučajevi ustupanja potraživanja

Cilj seminara: Usklađivanje sudske prakse u pogledu situacija u kojima prije, tokom ili nakon parnice, dođe do promjene subjekata u obligacionim odnosima na aktivnoj ili pasivnoj strani.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „PРАВNA ZAŠTITA POTROŠAČA¹⁰“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 26. i 27. septembar 2017. godine

Ciljna grupa: stručni saradnici/savjetnici koji su završili trogodišnji program početne obuke

Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Zakon o zaštiti potrošača u BiH
- Modaliteti pravne zaštite potrošača u BiH
- Pravo zaštite potrošača EU
- Pravo potrošača na informaciju i jednostrani raskid ugovora
- Sekundarni izvori prava potrošača Direktive, Uredbe, odluke
- Modaliteti procesnopravne zaštite potrošača na nivou EU
- Kriteriji alternativnog rješavanja sporova

Cilj seminara: Cilj seminara je upoznati učesnike seminara sa modalitetima zaštite potrošača u Bosni i Hercegovini i na nivou Evropske unije.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBIH

---

¹⁰ Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

RADIONICA: „UVIĐAJ U FORENZIČKO KRIMINALISTIČKIM ISTRAGAMA“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 30. i 31. mart 2017. godine

Ciljna grupa: stručni saradnici/savjetnici koji su završili trogodišnji program početne obuke

Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Forenzičko kriminalistički aspekti istraživanja krivičnih djela i događaja
- Uviđaj i rekonstrukcija
- Procedure za istraživanje slučajeva sa smrtnom posljedicom
- Pokazna vježba forenzičko kriminalističke obrade lica mjesta krivičnog djela
- Naredbe za vještačenje

Cilj radionice: Da se učesnici upoznaju sa tehnikama, pripremom i tokom uviđaja te mogućnostima koje pružaju forenzičko kriminalističke radnje.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „MEĐUNARODNA PRAVNA POMOĆ U KRIVIČNIM I GRAĐANSKIM STVARIMA¹¹“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 09. i 10. februar 2017. godine

Ciljna grupa: stručni saradnici/savjetnici koji su završili trogodišnji program početne obuke

Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Multilateralni i bilateralni ugovori koje je prihvatila Bosna i Hercegovina u pružanju međunarodne pravne pomoći u krivičnim, građanskim i upravnim stvarima
- Međunarodna pravna pomoć i prekoračenje obima tražene međunarodne pravne pomoći
- Priznanje i izvršenje stranih sudskih presuda
- Način komuniciranja

---

¹¹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 4.3.7. „Pravosudna saradnja u krivičnim i građanskim stvarima“ navodi nedostatak harmonizovane sudske prakse u pogledu postupanja po zamolnicama te je logična potreba da edukacije u ovom segmentu kontinuirano provode.

Također, Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 3.2.1. definišu „Unaprjeđenje postupanja sudova u BiH u predmetima MPP s ciljem ujednačavanja“

- Tipične greške u pripremi zahtjeva za međunarodnu pravnu pomoć
- Praktični problemi pružanja međunarodne pravne pomoći
- Haška konvencija o otmici djece
- Međudržavna konvencija o usvajanju djece

Cilj seminara: Upoznati učesnike sa ugovorima/konvencijama koje je Bosna i Hercegovina u ovoj oblasti ratificirala (pristupila) kao i sa novim modalitetima saradnje između država i pružanja međunarodne pravne pomoći u krivičnim i građanskim stvarima.

Metod: Predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a i Ministarstva pravde BiH

SEMINAR: “MEDICINSKO PRAVO – KRIVIČNOPRAVNI ASPEKTI”

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 23. i 24. maj 2017. godine

Ciljna grupa: stručni saradnici/savjetnici koji su završili trogodišnji program početne obuke

Planiran broj učesnika: 35

Teme seminara:

- Protivpravni prekid trudnoće (čl. 171. KZ FBiH)
- Nesavjesno liječenje (čl. 229. KZ FBiH)
- Učestvovanje u samoubistvu (čl. 170. KZ FBiH)
- Samovoljno liječenje (čl. 230. KZ FBiH)
- Nepružanje medicinske pomoći (čl. 232. KZ FBiH)
- Neovlašteno otkrivanje profesionalne tajne (čl. 187. KZ FBiH)
- Medicinska vještačenja i dokazivanje uzročno posljedične veze između vakcinacije i oštećenja zdravlja
- Naredbe za vještačenje, obrazlaganje predmeta vještačenja
- Pregled i obdukcija
- Povezanosti MMR vakcine i težih neuroloških oboljenja
- Povezanosti HIB vakcine i težih neuroloških oboljenja
- Povezanosti hepatitis B vakcine i težih neuroloških oboljenja

Cilj seminara: Unaprjeđenje standarda u krivičnom postupku u pogledu medicinskog prava kroz konkretna krivična djela, kao i harmonizacija sudske prakse.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „NOVINE U ZAKONU O ZABRANI DISKRIMINACIJE¹²“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	06. mart 2017. godine
Ciljna grupa:	stručni saradnici/savjetnici koji su završili trogodišnji program početne obuke
Planiran broj učesnika:	35
Teme seminara:	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon o zabrani diskriminacije • Oblici diskriminacije • Tužbe – test diskriminacije • Teret dokazivanja
Cilj seminara:	Razvijanje senzibiliteta učesnika za prepoznavanje i procesuiranje diskriminacije u skladu sa Zakonom o zabrani diskriminacije.
Metod:	predavanja i diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora
Edukatori:	stalni edukatori CEST-a FBiH

---

¹² Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.4. „Ljudska prava i zaštita manjina“ ističe da je Evropski sud za ljudska prava na osnovu zabrane diskriminacije, u nekoliko slučajeva protiv BiH našao kršenja ovog prava, a da ih je više od 800 pred ovim sudom. Evidentna je, prema ovoj konstataciji, potreba edukacije u ovoj oblasti.

OBUKA ZA STRUČNE SARADNIKE SUDA BiH I USTAVNOG SUDA BiH

Projekat "Jačanje pravosuđa Bosne i Hercegovine za evropske integracije", koji provodi AIRE Centar, a finansira Ministarstvo spoljnih poslova Velike Britanije, i koji se provodi od aprila 2016. do marta 2019. godine, ima za cilj da doprinese jačanju vladavine prava u BiH u okviru procesa pristupanja EU.

Projekat doprinosi otklanjanju slabosti koje je Evropska komisija utvrdila u pravosuđu BiH u svojim Izveštajima o napretku 2015. godine i jačanju kapaciteta Centara za edukaciju sudija i tužilaca F BiH i RS-a da pruže obuku u oblasti Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Opšti cilj postojećeg projekta je jačanje kapaciteta pravosuđa u Bosni i Hercegovini, a posebno njenih najviših sudova, kako bi se zadovoljili zahtjevi u vezi EU integracija. To će značajno ubrzati ugradnju evropskih pravnih standarda, a naročito Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, u cijelom pravosudnom sistemu u BiH.

Najveća pažnja biće posvećena najurgentnijim potrebama za obukom u ovoj oblasti stručnih saradnika/savjetnika.

SEMINAR: „NOVINE U PRAKSI EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA¹³“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	juni 2017. godine
Ciljna grupa:	stručni saradnici, stručni savjetnici i pravni savjetnici Ustavnog suda BiH i Suda BiH
Planiran broj učesnika:	25
Cilj seminara:	Pružiti ciljanu obuku o evropskom pravu ljudskih prava i primjeni Konvencije savjetnicima i stručnim saradnicima Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.
Metod:	interaktivni, predavanje i diskusija
Edukativni materijal:	materijali edukatora i priručnici AIRE CENTRE LONDON
Edukatori:	stalni edukatori CEST-a i AIRE CENTRE LONDON

Aktivnost će biti realizovana u okviru saradnje sa projektom AIRE CENTRE iz Londona i Ambasade Velike Britanije u vezi sa promocijom baze podataka i presuda Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu i analizom i primjenom pojedinih članova EKLJP.

Napomena:

Za ovu edukativnu aktivnost predviđena je posebna procedura prijavljivanja zbog ograničenog broja učesnika. Ova procedura pored ostalog podrazumijeva poseban poziv za prijavu ciljane grupe učesnika.

---

¹³ Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

KONTINUIRANA OBUKA

EVROPSKO PRAVO

INSTRUKTIVNI SEMINAR: "EDUKACIJA EDUKATORA IZ EVROPSKOG PRAVA¹⁴"

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 15.-16.maj 2017.godine

Ciljna grupa: Edukatori CEST-a F BiH
Planiran broj
učesnika: 20

Teme:

- Sadržaj edukacije
- Metode edukacije
- Materijali za edukaciju
- Praktični primjeri

Cilj seminara: Prikazati cjelokupan proces dizajniranja i provođenja edukacije iz domena Prava EU za edukatore Centra (planiranje i priprema procesa, određivanje sadržaja i ciljeva, te standarda postizanja rezultata i evaluacija).

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Njemačkom fondacijom za međunarodnu pravnu saradnju (IRZ).

NAPREDNI SEMINAR: "INTERPRETACIJSKI UČINAK PRAVA EVROPSKE UNIJE PRIJE STUPANJA U ČLANSTVO¹⁵"

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 25.maj 2017.godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj
učesnika: 35

Teme seminara:

- Harmonizacija nacionalnog prava sa evropskim
- Provedba odredbi evropskog prava u praksi

---

¹⁴ Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

¹⁵ Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

- Poglavlje o usklađivanju prava u SSP-u
- Pravni osnov usklađene interpretacije
- Obim i granice usklađenog sudskog tumačenja u periodu prije članstva
- Mogući problemi uvođenja interpretativne obaveze prije članstva

Cilj seminara: Unaprijediti i produbiti znanja o interpretativnom učinku prava Evropske unije i analizirati aspekte primjene ovog načela prije stupanja u članstvo EU.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Njemačkom fondacijom za međunarodnu pravnu saradnju (IRZ).

Obuka je prvenstveno namijenjena sudijama i tužiocima koji su tokom prethodnih godina prisustvovali seminarima iz oblasti evropskog prava.

LJUDSKA PRAVA

SEMINAR: „PRIMJENA PRAKSE EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA U POSTUPKU PRED DOMAĆIM SUDOVIMA¹⁶“

Mjesto održavanja: naknadno će se utvrditi
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: april 2017. godine
novembar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 25

Teme:

- Prikaz relevantnih odluka Ustavnog suda BiH
- Prikaz relevantnih odluka ESLJP
- Predstavljanje baze odluka ESLJP – Baza AIRE CENTRE

Cilj seminara: Cilj seminara jeste unaprjeđenje primjene standarda ESLJP u praksi određenih sudova i doprinos harmonizaciji sudske prakse.

Metod: interaktivni, predavanje i diskusija
Edukativni materijal: materijali edukatora, prikaz relevantne prakse ESLJP
Edukatori: edukatori AIRE CENTRE LONDON i edukatori CEST-a

Aktivnost će biti realizovana u okviru saradnje sa projektom AIRE CENTRE iz Londona i Ambasade Velike Britanije u vezi sa promocijom baze podataka i presuda Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu i analizom i primjenom pojedinih članova EKLJP i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

Napomena:

Za ovu edukativnu aktivnost predviđena je posebna procedura prijavljivanja zbog ograničenog broja učesnika. Ova procedura pored ostalog podrazumijeva poseban poziv za prijavu ciljane grupe učesnika i iz ovog razloga moguća su odstupanja od želja prijavljenih nosilaca pravosudnih funkcija.

---

¹⁶ Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

OKRUGLI STOL: "NACIONALNA INTERPRETACIJA EVROPSKE KONVENCIJE O LJUDSKIM PRAVIMA U BOSNI I HERCEGOVINI - IZAZOVI U PRAKSI DOMAĆIH SUDOVA"¹⁷

Mjesto održavanja:	naknadno će se utvrditi
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	oktobar 2017. godine
Ciljna grupa:	Sudije Ustavnog suda BiH, Suda BiH, Vrhovnog suda Federacije BiH i Vrhovnog suda Republike Srpske
Planiran broj učesnika:	40
Cilj okruglog stola:	Unaprjeđenje primjene standarda ESLJP-a u praksi najviših sudova i doprinos harmonizaciji sudske prakse.
Metod:	predavanje i diskusija
Edukativni materijal:	materijali izlagača, prikaz relevantne prakse
Edukatori:	edukatori AIRE CENTRE LONDON i edukatori CEST-a

Aktivnost će biti realizovana u okviru saradnje sa projektom AIRE CENTRE iz Londona i Ambasade Velike Britanije u vezi sa promocijom baze podataka i presuda Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu i analizom i primjenom pojedinih članova EKLJP i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

RADIONICA: „JEDNAKOST SPOLOVA I ZAŠTITA OD NASILJA U PORODICI“¹⁸

Mjesto održavanja:	Mostar
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	02. juni 2017. godine
Ciljna grupa:	Sudije i tužioci koji rade na predmetima iz oblasti zaštite od nasilja u porodici
Planiran broj učesnika:	25
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Predstavljanje i korištenje priručnika "Sudska razmatranja slučajeva nasilja u porodici u Bosni i Hercegovini" • Uzroci i teorije nasilja u porodici • Razmatranje predmeta nasilja u porodici i krivičnih sankcija

---

¹⁷ Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

¹⁸ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.4. „Ljudska prava i zaštita manjina“, navodi da ne postoji dosljedna primjena propisa o zaštiti od nasilja u porodici te je ova konstatacija uporište za ovu edukaciju.

Strategija za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici FBiH i Akcioni plan 2013-2017: Strateški pravac 2, Program 2.2. „Edukacija sudija i tužilaca“ obavezuje na kontinuiranu edukaciju profesionalaca u pravosuđu.

- Simulacija suđenja u okviru manjih grupa – identificiranje problema, rješavanje problema i donošenje odluke

Cilj radionice: Upoznavanje učesnika sa kompleksnom problematikom nasilja u porodici, uključujući različite vrste nasilja, krug nasilja, te specifičnosti dugotrajnog nasilja. Kroz ovaj seminar učesnici će steći nova znanja korisna u procjeni slučajeva nasilja u porodici, uključujući olakšavajuće i otežavajuće okolnosti.

Metod: interaktivni, uključujući simulaciju suđenja
Edukativni materijal: materijali edukatora i priručnik "Sudska razmatranja slučajeva nasilja u porodici u Bosni i Hercegovini"
Edukatori: edukatori CEST-a FBiH

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Atlantskom inicijativom i DCAF-om.

SEMINAR: „ANTI-DISKRIMINACIONO PRAVO: PRIMJERI IZ PRAKSE I PROCESNO DOKAZIVANJE DISKRIMINACIJE¹⁹“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 13. i 14. april 2017. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 30

Teme:

- Diskriminacija i društveni odnosi
- Stereotipi i predrasude
- Oblici diskriminacije: de facto, de iure, otvorena, prikrivena, kolektivna, individualna
- Ispitivanje povrede zabrane diskriminacije i postupak dokazivanja

Cilj seminara: Sagledavanje i razmatranje konteksta diskriminacije i zabrane diskriminacije te unaprjeđenje prakse u radu sudova u Bosni i Hercegovini u pogledu procesuiranja slučajeva zabrane diskriminacije s posebnim osvrtom na prava manjinskih ili marginaliziranih grupa.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: edukatori CEST-a FBiH i edukatori Fondacije „Heinrich Böll Stiftung“

Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa njemačkom Fondacijom „Heinrich Böll Stiftung“.

---

¹⁹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.4. „Ljudska prava i zaštita manjina“ ističe da je Evropski sud za ljudska prava na osnovu zabrane diskriminacije, u nekoliko slučajeva protiv BiH našao kršenja ovog prava, a da ih je više od 800 pred ovim sudom. Evidentna je, prema ovoj konstataciji, potreba edukacije u ovoj oblasti.

SEMINAR: „KRIVIČNA DJELA POČINJENA IZ MRŽNJE, GOVOR MRŽNJE I DISKRIMINACIJA POČINJENA NA OSNOVU SEKSUALNE ORIJENTACIJE RODNOG IDENTITETA I SPOLNIH KARAKTERISTIKA²⁰ “

Mjesto održavanja: naknadno će se utvrditi
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 23. i 24. maj 2017. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 15

Teme:

- Zaštita prava LGBTI osoba kroz građansko i krivično pravo Bosne i Hercegovine, sa naglaskom na komparativnu praksu iz regije i pravo EU

Cilj seminara: Upoznavanje pravosudne zajednice sa unaprjeđenjem anti-diskriminacionog i krivičnog zakonodavstva i prakse u oblasti zaštite ljudskih prava sa naglaskom na LGBTI osobe kao marginaliziranu društvenu grupu.

Metod: predavanje, diskusija, analiza slučajeva iz prakse
Edukativni materijal: materijali edukatora, publikacije Sarajevskog otvorenog centra
Edukatori: Edukatori CEST-a FBiH, edukatori Sarajevskog otvorenog centra

Aktivnost će se realizovati u saradnji sa Sarajevskim otvorenim centrom.

Obuka je namijenjena isključivo onim učesnicima (sudijama i tužiocima) koji prethodnih godina nisu prisustvovali obukama na temu „Zaštite prava LGBTI osoba kroz građansko i krivično pravo Bosne i Hercegovine“.

Centar zadržava pravo da uputi poziv samo učesnicima koji ispunjavaju ovaj uslov.

---

²⁰ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.4. „Ljudska prava i zaštita manjina“ ističe da je u Federaciji BiH došlo do izmjene zakonodavstva u ovom pogledu, ali i da niko nije procesuiran za dva evidentirana incidenta počinjena po ovom osnovu. Iz ovoga proizilazi jasna potreba o edukaciji nosilaca pravosudnih funkcija i povećanju svijesti i senzibiliteta za ova pitanja u pravosudnoj zajednici.

**PROJEKAT: „JAČANJE PRAVOSUDNE EKSPERTIZE O SLOBODI
IZRAŽAVANJA I MEDIJA U JUGOISTOČNOJ EVROPI- (JUFREX)²¹ “**

Regionalni Projekat Vijeća Evrope i Evropske unije po pitanju primjene Člana 10. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama.

„EDUKACIJA EDUKATORA U OBLASTI PRAVA NA SLOBODU IZRAŽAVANJA, ČLANA 10. EKLJP“

Mjesto održavanja: naknadno će se utvrditi
Trajanje: 4 dana
Datum održavanja: 21. – 24. februar 2017. godine

Ciljna grupa: specijalizirane sudije prvostepenih, drugostepenih i vrhovnih sudova, pravni savjetnici Ustavnog suda BiH, tužioci, advokati i edukatori CEST-a, iskusni pravni stručnjaci koji rade sa regulatornim agencijama za komunikacije

Planiran broj
učesnika: 20

Teme:

- Tip izražavanja (politički, komercijalni, umjetnički, itd.)
- Razlika između informacija (činjenica) i mišljenja (vrijednosnih sudova)
- Načelo proporcionalnosti
- Internet
- Govor mržnje
- Pozitivne obaveze (primjena članova 8. Zakona o zaštiti od klevete)

Cilj seminara: Unaprjeđenje primjene standarda u kontekstu člana 10. EKLJP, prenosom prakse ESLJP-a budućim edukatorima u navedenoj oblasti.

Metod: Prezentacije, diskusija, interaktivni rad na studijama slučaja iz domaće i inostrane sudske prakse

Edukativni materijal: Posebno izrađeni Priručnik za obuke, studije slučaja, prezentacije edukatora

Edukatori: domaći i međunarodni eksperti Vijeća Evrope i CEST-a

Aktivnost će biti realizovana u okviru saradnje sa regionalnim projektom Vijeća Evrope pod nazivom „Jačanje pravosudne ekspertize o slobodi izražavanja i medija u Jugoistočnoj Evropi“ (JUFREX) u vezi sa analizom i primjenom člana 10. EKLJP i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

---

²¹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.4. „Ljudska prava i zaštita manjina“, navodi se da ne postoji efikasna zaštita slobode izražavanja te se preporučuje da je neophodno osigurati efikasnu pravosudnu zaštitu novinara u slučaju prijetnji, kao i procesuirati efikasnije djela počinjena iz mržnje, uključujući i govor mržnje. Projekat će rezultirati povećanjem svijesti u pravosudnoj zajednici i obučeni edukatorima koji će u narednom periodu moći educirati nosioce pravosudnih funkcija.

Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

Napomena:

Za ovu edukativnu aktivnost predviđena je posebna procedura prijavljivanja zbog ograničenog broja učesnika. Ova procedura pored ostalog podrazumijeva poseban poziv za prijavu ciljane grupe učesnika i iz ovog razloga moguća su odstupanja od želja prijavljenih nosilaca pravosudnih funkcija.

OKRUGLI STOL: „PRAVO NA SLOBODU IZRAŽAVANJA: ČLAN 10. EKLP“

Mjesto održavanja: naknadno će se utvrditi
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 16. i 17. novembar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije Ustavnih i Vrhovnih sudova u BiH
Planiran broj učesnika: 25-30

Teme:

- Harmonizacija sudske prakse u okviru člana 10. EKLP.
- Primjena standarda ESLJP-a u kontekstu zaštite od klevete
- Primjena standarda ESLJP-a u kontekstu govora mržnje

Cilj okruglog stola: Unaprijediti, kroz dvije paralelne sesije za građansko i krivično pravo, primjenu standarda u kontekstu člana 10. EKLP, prenos prakse ESLJP-a i doprinos harmonizaciji sudske prakse u BiH.

Metod: Interaktivni, diskusija, predavanje
Edukativni materijal: materijal edukatora, prikaz relevantne prakse
Edukatori: regionalni stručnjaci, edukatori CEST-a

Aktivnost će biti realizovana u okviru saradnje sa regionalnim projektom Vijeća Evrope pod nazivom „Jačanje pravosudne ekspertize o slobodi izražavanja i medija u Jugoistočnoj Evropi“ (JUFREX) u vezi sa analizom i primjenom člana 10. EKLP i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

Napomena:

Za ovu edukativnu aktivnost predviđena je posebna procedura prijavljivanja zbog ograničenog broja učesnika. Ova procedura pored ostalog podrazumijeva poseban poziv za prijavu ciljane grupe učesnika i iz ovog razloga moguća su odstupanja od želja prijavljenih nosilaca pravosudnih funkcija.

USTAVNO PRAVO

OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PRAKSA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE PO APELACIJAMA IZ KRIVIČNE OBLASTI²²“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 16. i 17. oktobar 2017. godine
Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Dopustivost apelacije
- Odnos Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i redovnih sudova u kontekstu člana VI/3.b)
- Novija praksa Ustavnog suda BiH po apelacijama u krivičnoj oblasti
- Incidentalna kontrola ustavnosti

Cilj okruglog stola: Prezentiranje prakse Ustavnog suda Bosne i Hercegovine po apelacijama iz krivične oblasti.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: materijali edukatora
Edukatori: sudije Ustavnog suda BiH i stalni edukatori CEST-a FBiH

OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PRAKSA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE PO APELACIJAMA IZ GRAĐANSKE OBLASTI²³“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 14. novembar 2017. godine
Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Dopustivost apelacije
- Odnos Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i redovnih sudova u kontekstu člana VI/3.b)
- Novija praksa Ustavnog suda BiH po apelacijama u građanskoj oblasti
- Incidentalna kontrola ustavnosti

Cilj okruglog stola: Prezentiranje prakse Ustavnog suda Bosne i Hercegovine po apelacijama iz građanske oblasti.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: materijali edukatora
Edukatori: sudije Ustavnog suda BiH i stalni edukatori CEST-a FBiH

---

²² Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

²³ Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

KRIVIČNO PRAVO

KONFERENCIJA: „PRAKSA VRHOVNOG SUDA F BiH I KANTONALNIH SUDOVA IZ KRIVIČNE OBLASTI“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 18. i 19. septembar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije krivičnog referata i tužioci
Planiran broj učesnika: 80

Teme:

- Bitne povrede postupka kao razlog za ukidanje prvostepene presude
- Pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje
- Praksa Vrhovnog suda FBiH i kantonalnih sudova

Cilj konferencije: Unaprjeđenje standarda u prvostepenom krivičnom postupku i izbjegavanje nepravilnosti iz prakse.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH/Vrhovnog suda FBiH

OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PITANJA IZ KRIVIČNE OBLASTI²⁴“

Mjesto održavanja: Trebinje
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 15. i 16. juni 2017. godine

Ciljna grupa: Predsjednici krivičnih odjeljenja vrhovnih sudova i predsjednici kantonalnih/okružnih sudova

Planiran broj učesnika: 20

Teme:

- Aktuelna pitanja i praksa iz materijalnog krivičnog prava
- Aktuelna pitanja i praksa iz krivičnog procesnog prava

Cilj okruglog stola: Predstavljanje rezultata rada Panela za ujednačavanje sudske prakse u Bosni i Hercegovini.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a F BiH i edukatori Vijeća Evrope

---

²⁴ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016. godinu, poglavlje 2.3. „Vladavina prava“ u dijelu koji se odnosi na funkcionisanje pravosuđa pohvalno ocjenjuje, u cilju ujednačavanja sudske prakse, aktivniju ulogu Panela za ujednačavanje sudske prakse uz napomenu da Panel za oblast krivičnog prava još uvijek nema željene rezultate.

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Vijećem Evrope u okviru projekta „Jačanje kapaciteta pravosuđa u BiH za primjenu Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda“ i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

Napomena:

Za ovu edukativnu aktivnost predviđena je posebna procedura prijavljivanja zbog ograničenog broja učesnika. Ova procedura pored ostalog podrazumijeva poseban poziv za prijavu ciljane grupe učesnika i iz ovog razloga moguća su odstupanja od želja prijavljenih nosilaca pravosudnih funkcija.

SEMINAR: „PROVOĐENJE ISTRAGE I ZAJEDNIČKI ISTRAŽNI TIMOVI²⁵“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 16. i 17. februar 2017. godine

Ciljna grupa: tužioci
Planiran broj učesnika: 40

Teme:

- Osnov i otvaranje istrage
- Planiranje, rukovođenje i nadzor nad istragom (prava i ovlaštenja tužioca i ovlaštenih službenih lica u istrazi)
- Prepoznavanje i zakonitost prepoznavanja
- Radnje dokazivanja za koje je potrebno sudske odobrenje
- Značaj i primjena posebnih istražnih radnji
- Sumiranje raspoloživih dokaza i završna analiza
- Način izvođenja dokaza pribavljenih primjenom posebnih istražnih radnji
- Zakonito prikupljanje dokaza i prigovor zakonitosti dokaza (procedura odlučivanja, sudska praksa)
- Načini formiranja zajedničkih timova i zakonski okviri u Bosni i Hercegovini
- Rukovođenje zajedničkim istražnim timom nakon potpisanog sporazuma o formiranju timova

Cilj seminara: Pospješivanje efikasnosti istrage unaprijeđenjem rukovođenja istražnim timovima i postupkom prikupljanja dokaza.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

Aktivnost je prvenstveno namijenjena novoimenovanim tužiocima kao dio programa za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija.

---

²⁵ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016. godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“, Kvalitet pravde – ukazuje na potrebu da se pospješe edukacije koje će omogućiti efikasniji rad na kompleksnim slučajevima. Zajednički istražni timovi stoga su tema koja je neophodna u istraživanju ovakvih slučajeva.

RADIONICA: „TEHNIKE IZRADE TUŽILAČKIH AKATA“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 13. i 14. mart 2017. godine

Ciljna grupa: tužioci
Planiran broj
učesnika: 35

Teme:

- Pismena izrada optužnice
- Činjenično stanje u optužnici
- Pravna kvalifikacija krivičnog djela
- Sadržaj optužnice
- Dopuna i izmjena optužnice (razlozi vraćanja optužnice na uređivanje)
- Tužilačka praksa
- Vježba - izrada optužnice

Cilj radionice: Unaprjeđenje standarda u izradi tužilačkih akata, usaglašavanje metodologije izrade optužnice i izbjegavanje nepravilnosti iz prakse.

Metod: interaktivni – radionica

Edukativni materijal: materijali edukatora

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

Aktivnost je prvenstveno namijenjena novoimenovanim tužiocima kao dio programa za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija.

SEMINAR: „ZASTUPANJE OPTUŽNICE“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 04. i 05. septembar 2017. godine

Ciljna grupa: tužioci
Planiran broj
učesnika: 35

Teme:

- Uvodna riječ
- Direktno ispitivanje
- Unakrsno ispitivanje
- Završna riječ

Cilj seminara: Unaprijediti vještine tužilaca prilikom zastupanja.

Metod: predavanja, interaktivna diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

Aktivnost je prvenstveno namijenjena novoimenovanim tužiocima kao dio programa za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija.

SEMINAR: „GLAVNI PRETRES“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 06. oktobar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Pripreme za glavni pretres, rukovođenje glavnim pretresom, pretpostavke za održavanje glavnog pretresa, odlaganje i prekidanje glavnog pretresa
- Dokazni postupak
- Izmjena optužbe
- Završna riječ

Cilj seminara: Prikazati zakonska rješenja koja se odnose na glavni pretres, dati praktična objašnjenja pojedinih zakonskih odredbi, ukazati na sporna pitanja u ovoj fazi krivičnog postupka i njihova moguća rješenja.

Metod: predavanja, diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

Aktivnost je prvenstveno namijenjena novoimenovanim sudijama i tužiocima kao dio programa za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija.

SEMINAR: “ŽALBA I POSTUPAK PO ŽALBI”

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 27. oktobar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Sadržaj žalbe
- Žalbeni osnovi
- Postupak po žalbi
- Granice ispitivanja prvostepene presude
- Odluke drugostepenog suda po žalbi
- Žalba tužitelja i odgovor tužitelja na žalbu protivne stranke

Cilj seminara: Cilj seminara je detaljno obraditi, sa aspekta teorije i sudske prakse, pravo na žalbu, sadržaj žalbe – elementi žalbe, razloge zbog kojih se presuda može pobijati.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: materijali edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

Aktivnost je prvenstveno namijenjena novoimenovanim sudijama i tužiocima kao dio programa za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija.

SEMINAR: „MJERE ZAŠTITE OŠTEĆENOG KAO SVJEDOKA²⁶“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 08. maj 2017. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Položaj/prava oštećenog u krivičnom postupku
- Imovinskopравни zahtjev oštećenog u krivičnom postupku – razlozi za odlučivanje
- Saslušanje oštećenog kao svjedoka u krivičnom postupku
- Zaštita svjedoka u krivičnom postupku

Cilj seminara: Sagledati procesni položaj oštećenog kroz fazu istrage, postupka optuživanja, glavnog pretresa i prava na žalbu. Posebno je važno pitanje zaštite oštećenog od sekundarne viktimizacije žrtve krivičnog djela, te razmotriti mogućnosti osiguranja naknade štete iz državnih fondova ukoliko to nije moguće od učinitelja krivičnog djela.

Metod: predavanja, diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

Aktivnost je prvenstveno namijenjena novoimenovanim sudijama i tužiocima kao dio programa za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija.

SEMINAR: „PISMENA IZRADA PRESUDE – KRIVIČNA OBLAST“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 20. oktobar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 30

Teme:

---

²⁶ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.4. „Ljudska prava i zaštita manjina“ navodi se da je nizak stepen prisustva mjera zaštite žrtava te će ovaj seminar poslužiti povećanju svijesti u pravosudnoj zajednici o potrebi zaštite žrtava i žrtava/svjedoka.

- Pismena izrada presude (obrazloženje i razumljivost presude)
- Dokazi na kojima se zasniva presuda
- Izricanje i objavljivanje presude
- Pismena izrada presude – praktični primjeri

Cilj seminara: Unaprjeđenje standarda u izradi presude, usaglašavanje metodologije izrade presude i izbjegavanje nepravilnosti iz prakse.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: materijali edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

Aktivnost je prvenstveno namijenjena novoimenovanim sudijama kao dio programa za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija.

SEMINAR: „PRANJE NOVCA²⁷“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 06. decembar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 25-35

Teme seminara:

- Krivična djela pranja novca prema izmjenama Krivičnog zakona Federacije BiH
- Krivična djela po Zakonu o tržištu vrijednosnih papira
- Bankarsko poslovanje s osvrtnom na skrbničke banke

Cilj seminara: Unaprijediti znanja o određenim institutima krivičnog materijalnog i krivičnog procesnog prava potrebnim za efikasniji rad na predmetima finansijskog kriminala.

Metod: prezentacija slučajeva iz prakse i diskusija
Edukativni materijal: materijali edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

---

²⁷ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 4.1.3. „Sloboda kapitala i usluga“ i 4.3.2. „Borba protiv pranja novca“ ističe potrebu da se u BiH primjenjuju međunarodni standardi u sprječavanju pranja novca.

SEMINAR: „VISOKOTEHNOLOŠKI KRIMINAL²⁸“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 06. i 07. novembar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije krivičnog referata i tužioci
Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Zakonska regulativa cyber kriminala – Budimpeštanska konvencija o cyber kriminalu
- Oštećenje računarskih podataka i programa
- Neovlašten pristup zaštićenom sistemu i mreži elektronske obrade podataka
- Vještačenje digitalnih uređaja
- Dokazivanje krivičnih djela cyber kriminala
- Računarska prevara
- Krađa identiteta (pojašnjenja pojmova vezanih za krađu identiteta i prevare, razlika između krađe identiteta i prevare identiteta, istraživanje pet vrsta krađe identiteta/prevara, istraživanje virtualne i internet metode u kojima kompjuterski kriminalci krađu identitet, razvijanje znanja o zločinima koji su počinjeni zbog krađe identiteta/prevara i procesa)
- Cyber terorizam (shvatanje koncepta terorizma)
- Uticaj interneta na organizovani kriminal (razvijanje znanja o organizovanom kriminalu, sticanje uvida u budući smjer organizovanog kriminala, prepoznavanje i razumjevanje savremenih karakteristika organizovanog kriminala)

Cilj seminara: Upoznavanje sudija i tužilaca s istraživačkim/forenzičkim tehnikama i računarskim kriminalom, sa načinima izvršenja krivičnih djela koji su zbog same prirode savremenih informacionih tehnologija, veoma različiti i sve sofisticiraniji.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „UVIĐAJ U FORENZIČKO KRIMINALISTIČKIM ISTRAGAMA“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 26. i 27. april 2017. godine

Ciljna grupa: sudije krivičnog referata i tužioci
Planiran broj učesnika: 35

---

²⁸ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“ ističe potrebu za ojačanjem postojećih kapaciteta u borbi protiv cyber kriminala, kao i potrebu dosljedne primjene međunarodnih dokumenata kojima je BiH pristupila.

Teme:

- Forenzičko kriminalistički aspekti istraživanja krivičnih djela i događaja
- Uviđaj i rekonstrukcija
- Procedure za istraživanje slučajeva sa smrtnom posljedicom
- Pokazna vježba forenzičko kriminalističke obrade lica mjesta krivičnog djela
- Naredbe za vještačenje

Cilj seminara: Predstaviti sudijama i tužiocima neke od forenzičkih segmenata iz domena nove tehnologije ili nekih novih metoda, te ukazati na forenzičke dileme.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

Aktivnost je prvenstveno namijenjena novoimenovanim sudijama i tužiocima kao dio programa za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija.

NAPREDNI SEMINAR: „SPECIFIKUMI U FORENZICI ILI FORENZIČKO KRIMINALISTIČKIM ISTRAGAMA“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 23. i 24. oktobar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije krivičnog referata i tužioci
Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Etički standardi i postupanje vještaka
- Neka saznanja o hromosomskim promjenama i njihova uloga u kriminogenom ponašanju ljudi
- Forenzika droga

Cilj seminara: Predstaviti sudijama i tužiocima neke od forenzičkih segmenata iz domena nove tehnologije ili nekih novih metoda, te ukazati na forenzičke dileme.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

Aktivnost je prvenstveno namijenjena sudijama i tužiocima koji su tokom prethodnih godina prisustvovali seminarima na temu forenzičkih istraga te stekli osnovna znanja u ovoj oblasti.

OKRUGLI STOL: „KRIVIČNA DJELA POČINJENA IZ MRŽNJE²⁹“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 18. i 19. oktobar 2017. godine

Ciljna grupa: glavni tužioci i policijski komesari
Planiran broj učesnika: 25-30

Teme:

- Šta je krivično djelo počinjeno iz mržnje?
- Zašto se krivičnim djelom počinjenim iz mržnje treba baviti na drugačiji način u odnosu na druga krivična djela?
- Kako prepoznati krivično djelo počinjeno iz mržnje?
- Odgovor institucije za primjenu zakona i rad pravosuđa
- Reakcija lokalnih vlasti
- Međunarodni i regionalni standardi

Cilj okruglog stola: Cilj ovog okruglog stola je ukazati učesnicima na specifičnosti procesuiranja krivičnih djela počinjenih iz mržnje.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: sudije i tužioci, stalni edukatori Centra

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH.

---

²⁹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.4. „Ljudska prava i zaštita manjina“ ističe da je u Federaciji BiH došlo do izmjene zakonodavstva u ovom pogledu, ali i da niko nije procesuiran za dva incidenta počinjena po ovom osnovu. Iz ovoga proizilazi jasna potreba o edukaciji nosilaca pravosudnih funkcija i povećanju svijesti i senzibiliteta za ova pitanja u pravosudnoj zajednici. Također, Strateški plan VSTV BiH 2014.-2018., u Strateškom programu 5.5. navodi „Uspostaviti sistem zajedničke edukacije tužilaca i OSL pod nadzorom tužilaca“.

SEMINAR: „KRIVIČNA DJELA POČINJENA IZ MRŽNJE³⁰“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 25. januar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj
učesnika: 25-30

Teme seminara:

- Novine u krivičnom zakonodavstvu Federacije BiH koje se odnose na krivična djela trgovine ljudima i govor mržnje
- Novine u krivičnom zakonodavstvu Federacije BiH koje se odnose na krivična djela počinjena iz mržnje
- Prezentacija rezultata monitoringa OSCE Misije u BiH

Cilj seminara: Cilj ovog seminara je ukazati sudijama i tužiocima na izmjene zakonodavstva i zapažanja posmatrača OSCE Misije u BiH.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: sudije i tužioci, stalni edukatori Centra

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH.

---

³⁰ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.4. „Ljudska prava i zaštita manjina“ ističe da je u Federaciji BiH došlo do izmjene zakonodavstva u ovom pogledu, ali i da niko nije procesuiran za dva incidenta počinjena po ovom osnovu. Iz ovoga proizilazi jasna potreba o edukaciji nosilaca pravosudnih funkcija i povećanju svijesti i senzibiliteta za ova pitanja u pravosudnoj zajednici. Akcioni plan suprotstavljanja trgovini ljudima (2016.-2019.) definiše slijedeće strateške mjere: A.3. „Unaprijediti institucionalni okvir i izgraditi kapacitete nadležnih institucija i organizacija“; B.2. „Osigurati relevantne službe sa odgovarajuće obučenim osobljem za sprječavanje i borbu protiv trgovine ljudima i identifikaciju potencijalnih žrtava“. B.5. „Adekvatno zaštititi žrtve od prijetnji u toku istrage i krivičnog gonjenja u predmetima trgovine ljudima, posebno djecu žrtve“.

RADIONICA: "MODERNA TEHNOLOGIJA I TEHNIKE TRGOVINE LJUDIMA³¹"

Mjesto održavanja: Konjic
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 18. i 19. oktobar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 15

Teme:

- Različiti oblici trgovine ljudima
- Međunarodna saradnja u slučajevima trgovine ljudima
- Moderne tehnike ispitivanja žrtava trgovine ljudima
- Radna eksploatacija i prosjačenje

Cilj: Jačanje kapaciteta sudija i tužilaca za efikasnije procesuiranje slučajeva trgovine ljudima.

Metod: prezentacije i studija slučaja
Edukativni materijal: štampane prezentacije edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

---

³¹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 4.3.5. „Borba protiv organizovanog kriminala“ ističe potrebu multidisciplinarnog pristupa trgovini ljudima, kao i najčešće modalitete izvršenja ovog krivičnog djela.

Također, Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 3.2.1. definišu „Unaprjeđenje postupanja sudova u BiH u predmetima MPP s ciljem ujednačavanja“

Akcionni plan suprotstavljanja trgovini ljudima (2016.-2019.) definiše slijedeće strateške mjere: A.3. Unaprijediti institucionalni okvir i izgraditi kapacitete nadležnih institucija i organizacija; B.2. „Osigurati relevantne službe sa odgovarajuće obučeniim osobljem za sprječavanje i borbu protiv trgovine ljudima i identifikaciju potencijalnih žrtava. B.5. Adekvatno zaštititi žrtve od prijetnji u toku istrage i krivičnog gonjenja u predmetima trgovine ljudima, posebno djecu žrtve.

RADIONICA: „RAZUMIJEVANJE TRGOVINE LJUDIMA KAO POSLOVNE AKTIVNOSTI SA POSEBNIM NAGLASKOM NA PRISILNO PROSJAČENJE I PRISILNE BRAKOVE³²“

Mjesto održavanja: Teslić
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 25. i 26. april 2017. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 15

Teme:

- Trgovina ljudima kao poslovna aktivnost
- Trgovina ljudima u svrhu prisilnog prosjačenja i prisilnih brakova

Cilj: Jačanje kapaciteta sudija i tužilaca za efikasnije procesuiranje slučajeva trgovine ljudima.

Metod: prezentacije i studija slučaja
Edukativni materijal: štampane prezentacije edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

---

³² Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 4.3.5. „Borba protiv organizovanog kriminala“ ističe potrebu multidisciplinarnog pristupa trgovini ljudima, kao i najčešće modalitete izvršenja ovog krivičnog djela.

Akcionni plan suprotstavljanja trgovini ljudima (2016.-2019.) definiše slijedeće strateške mjere: A.3. Unaprijediti institucionalni okvir i izgraditi kapacitete nadležnih institucija i organizacija; B.2. „Osigurati relevantne službe sa odgovarajuće obučenim osobljem za sprječavanje i borbu protiv trgovine ljudima i identifikaciju potencijalnih žrtava. B.5. Adekvatno zaštititi žrtve od prijetnji u toku istrage i krivičnog gonjenja u predmetima trgovine ljudima, posebno djecu žrtve.

SEMINAR: "TRGOVINA LJUDIMA – RAZVOJ ONLINE MODULA"³³

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 08. februar 2017. godine

Ciljna grupa: edukatori CEST-a F BiH u oblasti trgovine ljudima
Planiran broj učesnika: 15

Teme seminara:

- Razvoj online modula usmjerenog na trgovinu ljudima i žrtvu
- Dalji koraci u borbi protiv trgovine ljudima – razvoj kurikuluma
- Evropska i međunarodna legislativa i standardi

Cilj seminara: Razvoj online modula za naredni period edukacije nosilaca pravosudnih funkcija.

Metod: interaktivni
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH i holandski stručnjaci

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s MFS EMMAUS.

SEMINAR: "TRGOVINA LJUDIMA – ZAVRŠNA KONFERENCIJA"³⁴

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: maj 2017. godine

Ciljna grupa: edukatori CEST-a F BiH u oblasti trgovine ljudima
Planiran broj učesnika: 40

---

³³ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 4.3.5. „Borba protiv organizovanog kriminala“ ističe potrebu multidisciplinarnog pristupa trgovini ljudima. Modul koji će biti razvijen na ovom seminaru, biće dostupan svim akterima borbe protiv trgovine ljudima. Akcioni plan suprotstavljanja trgovini ljudima (2016.-2019.) definiše slijedeće strateške mjere: A.3. Unaprijediti institucionalni okvir i izgraditi kapacitete nadležnih institucija i organizacija; B.2. „Osigurati relevantne službe sa odgovarajuće obučenim osobljem za sprječavanje i borbu protiv trgovine ljudima i identifikaciju potencijalnih žrtava. B.5. Adekvatno zaštititi žrtve od prijetnji u toku istrage i krivičnog gonjenja u predmetima trgovine ljudima, posebno djecu žrtve.

³⁴ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 4.3.5. „Borba protiv organizovanog kriminala“ ističe potrebu multidisciplinarnog pristupa trgovini ljudima, kao i najčešće modalitete izvršenja ovog krivičnog djela. Akcioni plan suprotstavljanja trgovini ljudima (2016.-2019.) definiše slijedeće strateške mjere: A.3. Unaprijediti institucionalni okvir i izgraditi kapacitete nadležnih institucija i organizacija; B.2. „Osigurati relevantne službe sa odgovarajuće obučenim osobljem za sprječavanje i borbu protiv trgovine ljudima i identifikaciju potencijalnih žrtava. B.5. Adekvatno zaštititi žrtve od prijetnji u toku istrage i krivičnog gonjenja u predmetima trgovine ljudima, posebno djecu žrtve.

Teme seminara:

- Razvoj online modula usmjerenog na trgovinu ljudima i žrtvu
- Dalji koraci u borbi protiv trgovine ljudima – razvoj kurikuluma
- Evropska i međunarodna legislativa i standardi

Cilj seminara: Razvoj online modula za naredni period edukacije nosilaca pravosudnih funkcija.

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s MFS EMMAUS-om.

NAPOMENA:

Međunarodni forum solidarnosti – EMMAUS / MFS-EMMAUS, u suradnji sa partnerskim organizacijama Helsinškim komitetom Holandije i Holandskom pravosudnom akademijom, te uz podršku Ministarstva vanjskih poslova Holandije, provodi regionalni projekat “Povećanje ekspertize pravosudnih institucija u Albaniji i Bosni i Hercegovini: Tretman žrtava i žrtava svjedoka trgovine ljudima”. Program podržava izgradnju kapaciteta pravosudnih institucija u Albaniji i Bosni i Hercegovini u oblasti istraga, krivičnog gonjenja i suđenja slučajeva trgovine ljudima u skladu s važećim EU standardima, s posebnim osvrtom na poboljšanje položaja žrtava i tretmana žrtava/žrtava svjedoka u sudskim procesima. Realizacija projekta je podržana od strane Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosni i Hercegovini i Republici Srpskoj, sudija i tužilaca, kao i relevantnih ministarstava, fakulteta i nevladinih organizacija.

SEMINAR: “STANDARDIZACIJA DOKAZIVANJA U KRIVIČNIM POSTUPCIMA ZA DJELA IZ OBLASTI TRGOVINE LJUDIMA³⁵ “

Mjesto održavanja: naknadno će se utvrditi
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 11. i 12. maj 2017. godine

Ciljna grupa: Praktičari iz oblasti trgovine ljudima (sudije, tužioc i policijski službenici – iz BiH)

Planiran broj
učesnika: 30 - 50

Teme seminara:

- Identifikacija/prepoznavanje elemenata bića krivičnog djela trgovine ljudima
- Otkrivanje krivičnog djela trgovine ljudima
- Problemi i nedoumice u praksi pri sagledavanju krivičnog djela trgovine ljudima u odnosu na ostala ili povezana/srodna krivična djela

---

³⁵ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 4.3.5. „Borba protiv organizovanog kriminala“ ističe potrebu multidisciplinarnog pristupa trgovini ljudima, kao i najčešće modalitete izvršenja ovog krivičnog djela.

Također, u Preporukama Evropske komisije sa sastanka Strukturiranog dijaloga od 14. maja 2014.godine, naglašava se potreba za boljom saradnjom tužilaca i ovlaštenih službenih osoba kroz edukacije.

Akcionni plan suprotstavljanja trgovini ljudima (2016.-2019.) definiše slijedeće strateške mjere: A.3. Unaprijediti institucionalni okvir i izgraditi kapacitete nadležnih institucija i organizacija; B.2. „Osigurati relevantne službe sa odgovarajuće obučeniim osobljem za sprječavanje i borbu protiv trgovine ljudima i identifikaciju potencijalnih žrtava. B.5. Adekvatno zaštititi žrtve od prijetnji u toku istrage i krivičnog gonjenja u predmetima trgovine ljudima, posebno djecu žrtve.

- Pravilno prikupljanje dokaza/dokaznog materijala, uključujući iskaze svjedoka i oštećenih; Pravilna / kvalitetna klasifikacija/razdvajanje od ostalih krivičnih djela
- Kvalitetna analiza i izvođenje prikupljenih dokaza
- Problemi i nedoumice u praksi pri kvalifikaciji i prihvatanju dokaza od strane policije, tužilaštva i sudova
- Primjeri dobro provedenih i prihvaćenih dokaza u sudskoj, tužilačkoj i policijskoj praksi
- Utvrđivanje minimalnih standarda dokazivanja

Cilj seminara: Olakšati shvatanje kvalifikacije za krivično djelo trgovine ljudima kroz unaprijeđenu standardizaciju dokazivanja i podizanje svijesti o osjetljivosti dokaza u praksi.

Metod: Interaktivni

Edukativni materijal: Prikazi praktičnih primjera iz domaće i međunarodne prakse, materijali predavača

Edukatori: Edukatori CEST-a FBiH, međunarodni praktičari, domaći praktičari svih nivoa referalnog mehanizma/politike trgovine ljudima u BiH

Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa Kancelarijom Specijalnog predstavnika EU u BiH/Delegacije EU u BiH.

SEMINAR: "ISTRAGA I PRESUĐIVANJE SLUČAJEVA KOJI UKLJUČUJU STRANE TERORISTIČKE BORCE U JUGOISTOČNOJ EVROPI³⁶"

Mjesto održavanja: naknadno će se utvrditi
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 06. i 07. septembar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije, tužioci i OSL
Planiran broj učesnika: 20

Teme seminara:

- Fenomen stranih terorističkih boraca
- Strani teroristički borci – međunarodni pravni okvir
- Krivična djela u vezi sa stranim terorističkim borcima
- Istraga krivičnih djela u vezi sa stranim terorističkim borcima
- Ljudska prava i odgovor krivičnog pravosuđa na terorizam

---

³⁶ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. Borba protiv terorizma ističe potrebu saradnje svih aktera u procesu otkrivanja, procesuiranja i osuđivanja ovog oblika kriminaliteta kao i suzbijanja finansiranja terorizma.

Također, u Preporukama Evropske komisije sa sastanka Strukturnog dijaloga od 14. maja 2014.godine, naglašava se potreba za boljom saradnjom tužilaca i ovlaštenih službenih osoba kroz edukacije.

Mišljenje br 8. CCJE navodi da obuka sudija mora biti takva da im pruži sva potrebna znanja o razumijevanju terorističkih aktivnosti.

Nadalje, Strateški plan VSTV BiH 2014.-2018., u Strateškom programu 5.5. navodi „Uspostaviti sistem zajedničke edukacije tužilaca i OSL pod nadzorom tužilaca“

Cilj seminara: Predstaviti domet, strukturu i dinamiku fenomena stranih terorističkih boraca, elemente sadržaja krivičnih djela i istraga u vezi sa stranim terorističkim borcima, te implikacije istraga na ljudska prava, istrage i presuđivanja slučajeva u vezi sa stranim terorističkim borcima.

Metod: prezentacije i studija slučaja

Edukativni materijal: radovi edukatora

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa UNODC i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

SEMINAR: "BORBA PROTIV ZLOUPOTREBE INTERNETA U TERORISTIČKE SVRHE"³⁷

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 2 dana

Datum održavanja: 04. i 05. oktobar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije, tužioci i OSL/istražioci

Planiran broj

učesnika: 30

Teme seminara:

- Kako terorističke organizacije koriste internet i upotreba interneta
- Borba protiv terorizma online – zakonski i institucionalni okvir
- Odgovor krivično-pravnog sistema – trendovi, uloge, odgovornosti i izazovi
- Uloga drugih aktera u regulisanju online sadržaja i stvaranju kontranarativa

Cilj seminara: Glavni cilj seminara je unaprijediti znanja i vještine neophodne za uspješnu borbu protiv zloupotrebe interneta u terorističke svrhe.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: radovi edukatora

Edukatori: međunarodni eksperti i stalni edukatori CEST-a FBiH s iskustvom u procesuiranju slučajeva terorizma

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH.

---

³⁷ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Borba protiv terorizma“ ističe potrebu saradnje svih aktera u procesu otkrivanja, procesuiranja i osuđivanja ovog oblika kriminaliteta kao i suzbijanja finansiranja terorizma putem cyber kriminaliteta.

Također, u Preporukama Evropske komisije sa sastanka Strukturiranog dijaloga od 14. maja 2014.godine, naglašava se potreba za boljom saradnjom tužilaca i ovlaštenih službenih osoba kroz edukacije.

Mišljenje br 8. CCJE navodi da obuka sudija mora biti takva da im pruži sva potrebna znanja o razumijevanju terorističkih aktivnosti.

Nadalje, Strateški plan VSTV BiH 2014.-2018., u Strateškom programu 5.5. navodi „Uspostaviti sistem zajedničke edukacije tužilaca i OSL pod nadzorom tužilaca“

SEMINAR: „ILEGALNA TRGOVINA UMJETNINAMA U BOSNI I HERCEGOVINI“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: naknadno će se utvrditi

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 20

Teme seminara:

- Stručna terminologija
- Mreža nacionalnih muzeja
- Zakonske odredbe iz oblasti ilegalne trgovine umjetninama
- Status i kategorizacija pokretnih i nepokretnih kulturnih dobara na nacionalnom i međunarodnom nivou

Cilj seminara: Osnovni cilj je stvaranje uvida u veoma opširnu i relativno neobrađenu tematiku koja se tiče nacionalnog pravnog sistema, ali i regionalnih, evropskih i svjetskih pravnih normi u ovoj oblasti. Također je bitno ostvarivanje saradnje sa profesionalnim licima koja se bave prikupljanjem, čuvanjem i prezentacijom materijalnih ostataka kulturno-historijskog naslijeđa, kao i međusobna razmjena iskustava u cilju afirmacije državno-pravne zaštite kulturno-historijskog naslijeđa.

Metod: prezentacija sa audio-vizuelnim prikazima, upitnik i diskusija
Edukativni materijal: audiovizuelna pomagala, brošure, bilteni, stručna literatura iz predmetne oblasti

Edukatori: stručna lica iz oblasti muzejske teorije i prakse, stručna lica iz regije sa iskustvom na predmetima i istražnim radnjama iz oblasti ilegalne trgovine umjetninama.

Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa Centrom protiv krijumčarenja umjetninama (CPKU) i Ambasadom Republike Francuske u BiH.

SEMINAR: „KAZNENA POLITIKA³⁸“

Mjesto održavanja: Brčko
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 12. septembar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Svrha kažnjavanja
- Kako odrediti visinu kazne
- Izmjena odluke o kazni
- Pretvaranje zatvorske kazne u novčanu
- Kaznena politika za koruptivna krivična djela – strožije kažnjavanje kod koruptivnih djela u cilju prevencije

Cilj seminara: Prezentirati aktuelno stanje odmjeravanja, izricanja i izvršavanja krivičnih sankcija u krivičnom postupku u BiH sa osvrtom na krivična djela korupcije, zloupotrebe službenog položaja ili ovlaštenja, podmićivanja...

Metod: predavanja, diskusija
Edukativni materijal: materijali edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Centrom za edukaciju sudija i tužilaca Republike Srpske i Pravosudnom komisijom Brčko distrikta BiH.

---

³⁸ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. - Borba protiv korupcije, preporučuje da se obezbijedi da se koruptivna djela kažnjavaju težim kaznama – u sklopu jedinstvene kaznene politike.

Također, Strategija i Akcioni plan za borbu protiv korupcije (2015.-2019.) kao strateške ciljeve definišu: provoditi redovne obuke iz oblasti prevencije korupcije i borbe protiv korupcije u organima za provođenje zakona u BiH; Izraditi analizu dosadašnjeg postupanja po koruptivnim krivičnim djelima u pogledu razloga za nesrazmjerno mali broj konačnih presuda u poređenju sa podignutim optužnicama; Utvrditi koji aspekti saradnje i koordinacije između institucija nisu dovoljno efikasni, što rezultira nedovoljnim dokazivanjem korupcije pred sudovima; predložiti i usvojiti mjere za unaprjeđivanje komunikacije, saradnje, razmjene informacija o koruptivnim krivičnim djelima i koordinaciju rada institucija sa antikoruptionskim nadležnostima u BiH; Sačiniti harmonizirane programe obuke radi unaprjeđenja rada na ovom poslu; Prema programima provoditi obuke za tužioce, istražitelje i policijske organe za rad na krivičnim djelima korupcije i poboljšanje koordinacije u tom procesu; izraditi analizu potreba za edukaciju sudija, tužilaca i ovlaštenih osoba u osmišljavanju primjene naprednijih mjera za otkrivanje i dokazivanje korupcije; Na osnovu te analize izraditi program obuka za primjenu naprednijih mjera; provoditi obuke po tim programima; izraditi standardne operativne procedure za postupanje u finansijskim istragama po predmetima s obilježjima korupcije, posebno u pogledu protoka novca i sticanja imovine; izraditi standardne operativne procedure za utvrđivanje imovine i finansijskih sredstava kojima raspolažu osumnjičeni za korupciju i sa njima povezana lica u fazi istrage koruptivnih krivičnih djela.

SEMINAR: „KRIVIČNA DJELA PROTIV SIGURNOSTI JAVNOG PROMETA U KRIVIČNOPRAVNOJ TEORIJI I SUDSKOJ PRAKSI“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 09. oktobar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Utvrđivanje uzroka nastanka nekih saobraćajnih nezgoda u saobraćajno-tehničkom i saobraćajno-pravnom smislu
- Krivnja kod krivičnih djela protiv sigurnosti javnog saobraćaja i tumačenje obilježja ovih krivičnih djela
- Pitanja koja se odnose na saobraćajno vještačenje
- Procesna pitanja

Cilj seminara: Unaprjeđenje efikasnosti sudova i tužilaštava u procesuiranju krivičnih djela protiv sigurnosti javnog prometa.

Metod: predavanja, diskusija
Edukativni materijal: materijali edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

Aktivnost je prvenstveno namijenjena novoimenovanim sudijama i tužiocima kao dio programa za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija.

SEMINAR: „MEĐUNARODNI SISTEM BORBE PROTIV ORGANIZOVANOG KRIMINALA³⁹“

Mjesto održavanja: naknadno će se utvrditi
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 07. i 08. mart 2017. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 20

Teme seminara:

- Borba protiv organizovanog kriminala
- Posebne istražne radnje
- Mehanizmi međunarodne saradnje
- Instrumenti borbe protiv organizovanog kriminala u praksi

---

³⁹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016. godinu, poglavlje 2.3. „Vladavina prava“ u dijelu koji se odnosi na borbu protiv organizovanog kriminala navodi se da je mali broj mjera privremene blokade imovine osumnjičenih i optuženih tokom samih istraga / postupaka. Također se navodi i da su u 2015. godine započeti kompleksni predmeti koji uključuju saradnju sa članicama Evropske unije, kao napredak u ovom segmentu.

Cilj seminara: Predstaviti sistem saradnje i pravne pomoći između država u području borbe protiv organiziranog kriminala.

Metod: Predavanja, diskusija i primjeri iz prakse

Edukativni materijal: Materijali edukatora

Edukatori: Domaći i međunarodni stručnjaci

Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa Ambasadom Republike Francuske u BiH.

SEMINAR: „SPECIFIČNOSTI I IZAZOVI SUĐENJA U PREDMETIMA KORUPCIJE⁴⁰“

Mjesto održavanja: Banja Luka

Trajanje: 2 dana

Datum održavanja: 30. i 31. maj 2017. godine

Ciljna grupa: sudije

Planiran broj učesnika: 25

Teme seminara:

- Predstavljanje relevantne legislative
- Praktične vježbe

Metod: Studije slučaja radi ilustracije relevantnih pitanja (zakonskih rješenja, praktičnih izazova), interaktivne vježbe i diskusija

Edukativni materijal: Aktuelne studije slučaja, tj. vježbe koncipirane na osnovu stvarnih predmeta.

Edukatori: stručnjaci iz SAD-a, BiH i regije

Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa USAID-om u okviru Projekta pravosuđa i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

„AKTUELNOSTI SUDSKE PRAKSE SUDA BiH“

Mjesto održavanja: bit će naknadno utvrđeno

Trajanje: bit će naknadno utvrđeno

Datum održavanja: bit će naknadno utvrđeno

Ciljna grupa: Sudije krivičnog i apelacionog odjeljenja Suda BiH

NAPOMENA: Vrijeme i mjesto edukativne aktivnosti za sudije Suda Bosne i Hercegovine bit će naknadno utvrđeni tokom 2017. godine od strane Suda BiH.

---

⁴⁰ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. - Borba protiv korupcije, preporučuje da se obezbijedi da se koruptivna djela kažnjavaju težim kaznama – u sklopu jedinstvene kaznene politike. Također se, u dijelu koji se odnosi na borbu protiv korupcije i finansijskog kriminaliteta ističe da je broj finansijskih istraga i procesuiranja još uvijek nedovoljan i da tek treba da se aktuelizira.

„AKTUELNA PITANJA TUŽILAŠTVA BiH“

Mjesto održavanja: bit će naknadno utvrđeno
Trajanje: bit će naknadno utvrđeno
Datum održavanja: bit će naknadno utvrđeno

Ciljna grupa: tužioci Tužilaštva BiH

NAPOMENA: Vrijeme, mjesto, teme edukativne aktivnosti za tužioce Tužilaštva Bosne i Hercegovine bit će naknadno utvrđeni tokom 2017. godine od strane Tužilaštva BiH.

MEĐUNARODNO HUMANITARNO PRAVO – RATNI ZLOČINI⁴¹

SEMINAR: „MATERIJALNO-PRAVNA PITANJA U PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA⁴²“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 06. i 07. april 2017. godine

Ciljna grupa: sudije, tužioci i stručni saradnici (Sud BiH, TBiH, F BiH, TBD)
Planiran broj učesnika: 25-30

Teme:

- Zajednički elementi i bitna obilježja krivičnih djela ratnih zločina
- Oblici izvršenja krivičnih djela i oblici krivice, sa posebnim osvrtom na komandnu odgovornost i udruženi zločinački poduhvat
- Karakter oružanog sukoba i kršenja Ženevskih konvencija

Cilj seminara: Glavni cilj seminara je unaprijediti znanja i vještine neophodne za procesuiranje ratnih zločina.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH s iskustvom u procesuiranju ratnih zločina

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH kroz projekat „Osiguranje efikasnog procesuiranja predmeta ratnih zločina u BiH kroz sveobuhvatno jačanje kapaciteta“.

---

⁴¹ Državna strategija za rad na predmetima ratnih zločina kao stratešku mjeru predviđa: „Uspostavu programa specijalizirane obuke sudija i tužilaca iz oblasti materijalnih i procesnih zakona vezanih za predmete ratnih zločina, što bi obuhvatilo obuku o praksi MKSJ, kao i praktična iskustva drugih jurisdikcija“

⁴² Imajući u vidu činjenicu da su istrage i procesuiranje ratnih zločina među najkompleksnijim postupcima, sasvim je jasna potreba ojačanja multisektorske saradnje, a koja proizilazi iz Izvještaja Evropske komisije za BiH za 2016. – da se u kompleksnim slučajevima ojača saradnja postupajućih osoba. Također, u poglavlju 2.5 Izvještaja: „Regionalna pitanja i međunarodne obaveze“, navodi se da je neophodno poboljšati položaj žrtava i izbjeći sekundarnu viktimizaciju u postupcima.

SEMINAR: „PREGOVARANJE O KRIVNJI U PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA⁴³“

Mjesto održavanja: Sarajevo ili Mostar
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 11. i 12. maj 2017. godine

Ciljna grupa: tužioci i stručni saradnici (Tužilaštva BiH, te tužilaštava entiteta i Brčko distrikta BiH)

Planiran broj učesnika: 25-30

Teme:

- Institut pregovaranja o priznanju krivnje i njegova primjena u predmetima ratnih zločina
- Predmet i procedura zaključivanja sporazuma o priznanju krivnje
- Razmatranje sporazuma o priznanju krivnje
- Doprinos tužilaštva u oblikovanju kaznene politike

Cilj seminara: Glavni cilj seminara je unaprijediti znanja i vještine neophodne za procesuiranje ratnih zločina.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: međunarodni tužilac MKSJ-a i stalni edukatori CEST-a FBiH s iskustvom u procesuiranju ratnih zločina

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH kroz projekat „Osiguranje efikasnog procesuiranja predmeta ratnih zločina u BiH kroz sveobuhvatno jačanje kapaciteta" i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

---

⁴³ Imajući u vidu činjenicu da su istrage i procesuiranje ratnih zločina među najkompleksnijim postupcima, sasvim je jasna potreba ojačanja multisektorske saradnje, a koja proizilazi iz Izvještaja Evropske komisije za BiH za 2016. – da se u kompleksnim slučajevima ojača saradnja postupajućih osoba. Također, u poglavlju 2.5 Izvještaja: „Regionalna pitanja i međunarodne obaveze“, navodi se da je neophodno poboljšati položaj žrtava i izbjeći sekundarnu viktimizaciju u postupcima.

SEMINAR: "ODMJERAVANJE KAZNE U PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA⁴⁴"

Mjesto održavanja: Vlašić
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 01. i 02. juni 2017. godine

Ciljna grupa: sudije i stručni saradnici (Suda BiH, entitetskih sudova i sudova Brčko distrikta BiH)

Planiran broj učesnika: 25-30

Teme:

- Praksa odmjeravanja kazni pred međunarodnim sudovima
- Načelo zakonitosti
- Uloga počinioca
- Otežavajuće i olakšavajuće okolnosti
- Postupak odmjeravanja kazne
- Sporazum o priznanju krivnje

Cilj seminara: Glavni cilj seminara je unaprijediti znanja i vještine neophodne za procesuiranje ratnih zločina.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: međunarodni sudija MKSJ-a i stalni edukatori CEST-a FBiH sa iskustvom u procesuiranju predmeta ratnih zločina

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH kroz projekat „Osiguranje efikasnog procesuiranja predmeta ratnih zločina u BiH kroz sveobuhvatno jačanje kapaciteta" i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

---

⁴⁴ Imajući u vidu činjenicu da su istrage i procesuiranje ratnih zločina među najkompleksnijim postupcima, sasvim je jasna potreba ojačanja multisektorske saradnje, a koja proizilazi iz Izvještaja Evropske komisije za BiH za 2016. – da se u kompleksnim slučajevima ojača saradnja postupajućih osoba. Također, u poglavlju 2.5 Izvještaja: „Regionalna pitanja i međunarodne obaveze“, navodi se da je neophodno poboljšati položaj žrtava i izbjeći sekundarnu viktimizaciju u postupcima.

SEMINAR: "PRIPREMA OPTUŽNICA, ŽALBI I DRUGIH AKATA U PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA⁴⁵"

Mjesto održavanja: Teslić ili Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 09. i 10. mart 2017. godine

Ciljna grupa: tužioci i stručni saradnici (Tužilaštva BiH, te tužilaštava entiteta i Brčko distrikta BiH)

Planiran broj učesnika: 25-30

Teme:

- Priprema optužnice
- Podizanje optužnice
- Priprema žalbe
- Priprema podnesaka

Cilj seminara: Glavni cilj seminara je unaprijediti znanja i vještine neophodne za procesuiranje predmeta ratnih zločina.

Metod: Interaktivni
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH s iskustvom u procesuiranju ratnih zločina i međunarodni eksperti

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH kroz Projekat „Osiguranje efikasnog procesuiranja predmeta ratnih zločina u BiH kroz sveobuhvatno jačanje kapaciteta" i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

---

⁴⁵ Imajući u vidu činjenicu da su istrage i procesuiranje ratnih zločina među najkompleksnijim postupcima, sasvim je jasna potreba ojačanja multisektorske saradnje, a koja proizilazi iz Izvještaja Evropske komisije za BiH za 2016. – da se u kompleksnim slučajevima ojača saradnja postupajućih osoba. Također, u poglavlju 2.5 Izvještaja: „Regionalna pitanja i međunarodne obaveze“, navodi se da je neophodno poboljšati položaj žrtava i izbjeći sekundarnu viktimizaciju u postupcima.

PROGRAM SPECIJALISTIČKE OBUKE SUDIJA I TUŽILACA PREMA ZAKONU O ZAŠTITI I POSTUPANJU SA DJECOM I MALOLJETNICIMA U KRIVIČNOM POSTUPKU⁴⁶

Zakon o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", broj: 7/14 od 29.01.2014. godine - u daljnjem tekstu: Zakon) donosi nove obaveze za pravosuđe u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Prema Zakonu, o sticanju posebnih znanja i kontinuiranom stručnom osposobljavanju i usavršavanju sudija i tužilaca iz oblasti dječijih prava, prijestupništva mladih i njihove krivičnopravne zaštite, brine se Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH i to pod nadzorom Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine (član 198. stav 1. Zakona). Zakon između ostalog propisuje da Centar osigurava sudijama i tužiocima uvjerenja ili certifikate o stručnoj osposobljenosti za obavljanje poslova iz oblasti prijestupništva mladih i njihove krivičnopravne zaštite (član 198. st 3.).

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine je pripremio Program specijalističke obuke sudija i tužilaca za maloljetnike, koji je usvojio Upravni odbor Centra i na isti je VSTV BiH dalo saglasnost. Realizacija edukativnih aktivnosti počela je u oktobru 2014. godine.

Program specijalističke obuke provodi se u saradnji sa UNICEF-om, koji kroz projekat "Pravda za svako dijete" finansijski podržava realizaciju Programa specijalističke obuke.

Tokom 2017. godine program specijalističke obuke bit će namijenjen sudijama i tužiocima koji na osnovu člana 20. Zakona budu postavljeni za sudiju/tužioca za maloljetnike, a tokom prethodnih godina nisu prošli specijalističku obuku i stekli certifikate o stručnoj osposobljenosti za obavljanje poslova iz oblasti prijestupništva mladih i njihove krivičnopravne zaštite (član 20. Zakona: „Sudiju postavlja na vrijeme od pet godina opća sjednica suda, a tužioca na vrijeme od 5 godina kolegij tužilaca. Nakon isteka pet godina, sudija, odnosno tužilac može biti ponovo postavljen na istu funkciju“).

Program specijalističke obuke obuhvata četiri tematske cjeline:

- Međunarodni standardi u zaštiti maloljetnika i odredbe Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku
- Psihologija maloljetnika i krivična djela počinjena na štetu djece
- Alternativne mjere i krivične sankcije
- Restorativna (maloljetnička) pravda

Program specijalističke obuke bit će realizovan kroz obuke u trajanju od dva dana. Tako će prva obuka obuhvatati I i II cjelinu, a druga obuka III i IV cjelinu.

---

⁴⁶ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016. godinu, poglavlje 2.4. „Ljudska prava i zaštita manjina“ u dijelu koji se odnosi na maloljetnike, navodi da je neophodna primjena blažih mjera u odnosu na pritvor, koji je još uvijek najčešća mjera.

Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.3.4. definišu „... unaprijeđena znanja i vještine za dosljedniju primjenu Zakona o zaštiti i postupanju s maloljetnicima u krivičnim postupcima u BiH“

Preporuka Rec(200)19 Komiteta ministara Vijeća Evrope o položaju državnog tužilaštva jasno navodi potrebu da tužioci posjeduju duboka i specifična znanja u oblastima u kojima postupaju te je u tom smislu specijalizacija neophodna.

Za ispunjenje uvjeta za sticanje certifikata u skladu sa Zakonom, sudija/tužilac mora proći sve četiri tematske cjeline obuke, odnosno četiri dana specijalističke obuke.

Time će u cjelini ispuniti uvjete za sticanje certifikata za postupanje u predmetima kroz primjenu Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.

Zavisno od broja prijavljenih sudija i tužilaca za ovu obuku tokom 2017. godine, moguće je da će biti održane dvije identične edukativne aktivnosti, o čemu se prijavljeni učesnici biti blagovremeno obavješteni.

**PROGRAM
I CJELINA:**

MEĐUNARODNI STANDARDI U ZAŠTITI MALOLJETNIKA I ODREDBE ZAKONA O ZAŠTITI I POSTUPANJU SA DJECOM I MALOLJETNICIMA U KRIVIČNOM POSTUPKU

Mjesto i datum održavanja: Sarajevo, 08. februar 2017. godine
Mostar, 14. februar 2017. godine
Trajanje: 1 dan

Ciljna grupa: sudije krivičnog referata i tužioci
Planiran broj učesnika: 25-35

Teme:

- Međunarodni dokumenti iz oblasti prava djeteta i usklađenost Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku s međunarodnim standardima:
  - a) Međunarodni standardi
  - b) Praksa ESLJP
- Propisi u Bosni i Hercegovini koji se primjenjuju prema maloljetnim učiniocima krivičnih djela:
  - a) Tok postupka prema maloljetnim učiniocima krivičnih djela
  - b) Nadležnosti tužioca prema Zakonu o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku
  - c) Nadležnosti suda prema Zakonu o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku

Cilj obuke: Upoznavanje sudija i tužilaca s novim tokom postupka prema maloljetnim učiniocima krivičnih djela, upoznavanje s ulogom tužioca i suda u istom.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: priručnik za obuku sudija i tužilaca o odredbama Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u Federaciji BiH
Edukatori: stalni edukatori CEST FBiH

II CJELINA:

PSIHOLOGIJA MALOLJETNIKA I KRIVIČNA DJELA POČINJENA NA ŠTETU DJECE

Mjesto i datum održavanja: Sarajevo, 09. februar 2017. godine
Mostar, 15. februar 2017. godine

Trajanje: 1 dan

Ciljna grupa: sudije krivičnog referata i tužioci

Planiran broj učesnika: 25-35

Teme:

- Propisi u Bosni i Hercegovini koji se primjenjuju u slučajevima krivičnih djela počinjenih na štetu djece
- Tok postupka u slučajevima krivičnih djela počinjenih na štetu djece
- Psihološki pristup u postupku ispitivanja maloljetnika:
  - a) ispitivanje maloljetnika kao izvršioca krivičnih djela
  - b) ispitivanje maloljetnika kao svjedoka
  - c) saslušanje maloljetnika kao oštećenog
- Zaštita i podrška djece oštećenih i/ili svjedoka u krivičnom postupku

Cilj obuke: Cilj obuke je upoznavanje sudija i tužilaca s novim tokom krivičnog postupka u slučajevima krivičnih djela počinjenih na štetu djece, upoznavanje s ulogom tužioca i suda u istom. Sveobuhvatno obraditi psihološki način na koji sudije i tužioci treba da pristupe maloljetnicima s kojima se susreću u krivičnom postupku.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: Priručnik za obuku sudija i tužilaca o odredbama Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u Federaciji BiH

Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

III CJELINA:

ALTERNATIVNE MJERE I KRIVIČNE SANKCIJE⁴⁷

Mjesto i datum održavanja: Sarajevo, 06. mart 2017. godine
Mostar, 13. mart 2017. godine

Trajanje: 1 dan

Ciljna grupa: sudije krivičnog referata i tužioci

Planiran broj učesnika: 25-35

Teme:

- Svrha postupka koji se vodi prema maloljetnim počiniocima
- Alternativne mjere i sankcije
- Mjere upozorenja
- Odgojne preporuke
- Odgojne mjere
- Načelo oportuniteta
- Maloljetnički zatvor
- Mjere sigurnosti
- Iskustva iz drugih sistema
- Praksa ESLJP-a

Cilj obuke: Cilj obuke je upoznavanje sudija i tužilaca sa svrhom postupka koji se vodi prema maloljetnim počiniocima krivičnih djela i alternativnim mjerama i sankcijama koje se mogu izreći prema maloljetnicima.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: Priručnik za obuku sudija i tužilaca o odredbama Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u Federaciji BiH.

Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

---

⁴⁷ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016. godinu, poglavlje 2.4. „Ljudska prava i zaštita manjina“ u dijelu koji se odnosi na maloljetnike, navodi da je neophodna primjena blažih mjera u odnosu na pritvor, koji je još uvijek najčešća mjera.

Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.3.4. definišu „... unaprijeđena znanja i vještine za dosljedniju primjenu Zakona o zaštiti i postupanju s maloljetnicima u krivičnim postupcima u BiH“

Preporuka Rec(200)19 Komiteta ministara Vijeća Evrope o položaju državnog tužilaštva jasno navodi potrebu da tužioci posjeduju duboka i specifična znanja u oblastima u kojima postupaju te je u tom smislu specijalizacija neophodna.

IV CJELINA:

RESTORATIVNA (MALOLJETNIČKA) PRAVDA

Mjesto i datum održavanja: Sarajevo, 07. mart 2017. godine
Mostar, 14. mart 2017. godine

Trajanje: 1 dan

Ciljna grupa: sudije krivičnog referata i tužioci

Planiran broj učesnika: 25-35

Teme:

- Svrha restorativne pravde
- Medijacija
- Imovinskopravni zahtjev i naknada štete
- Iskustva iz drugih sistema
- Praksa ESLJP-a

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: Priručnik za obuku sudija i tužilaca o odredbama Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u Federaciji BiH

Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

Aktivnosti specijalističke obuke za grupu planiranu u Mostaru biće realizirane u zavisnosti od broja prijavljenih učesnika. Ukoliko ne bude prijavljeno dovoljno zainteresiranih učesnika, seminar će se održati samo u Sarajevu u predviđenom terminu, a prijavljeni učesnici grupe – Mostar biće preusmjereni na isti.

NAPREDNA OBUKA

RADIONICA: „NASILJE NAD DJECOM⁴⁸“

Mjesto i datum održavanja: Sarajevo, 17. mart 2017. godine
Mostar, 22. maj 2017. godine
Tuzla, 08. septembar 2017. godine

Trajanje: 1 dan

Ciljna grupa: sudije, tužioci, OSL i predstavnici Centra za socijalni rad

Planiran broj učesnika: 25-30

Teme:

- Postupci za zaštitu djeteta žrtve/svjedoka: Mjere zaštite žrtava/svjedoka i ispitivanje pogodno za djecu
- Procesuiranje krivičnih djela zlostavljanja djeteta
- Zanemarivanje djeteta i roditeljskog prava - problemi u procesuiranju (Centri za socijalni rad)
- Djeca kao žrtve/svjedoci nasilja u porodici
- Radna eksploatacija i prosjačenje

Cilj radionice: Unaprijediti znanja sudija i tužilaca u postupanju sa maloljetnicima, kao i njihove vještine u identificiranju potreba djece koja učestvuju u krivičnom postupku u svojstvu žrtava ili svjedoka.

Metod: radionica, studija slučaja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH i UNICEF-a

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s UNICEF-om u okviru Projekta "Pravda za svako dijete".

RADIONICA: „DJEČIJA PSIHOLOGIJA“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 1 dan

Datum održavanja: 01. juni 2017. godine

Ciljna grupa: sudije krivičnog referata i tužioci

Planiran broj učesnika: 25-30

---

⁴⁸ U Preporukama Evropske komisije sa sastanka Strukturiranog dijaloga od 14. maja 2014.godine, naglašava se potreba za boljom saradnjom tužilaca i ovlaštenih službenih osoba kroz edukacije. Nadalje, Strateški plan VSTV BiH 2014.-2018., u Strateškom programu 5.5. navodi „Uspostaviti sistem zajedničke edukacije tužilaca i OSL pod nadzorom tužilaca“
Strategija za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici FBiH i Akcioni plan 2013-2017, „Strateški pravac 2, Program 2.2. obavezuje na kontinuirano edukaciju profesionalaca u pravosuđu.

Teme:

- Najnovija istraživanja o uticaju traume na pamćenje i razvojne potrebe djeteta prema fazama rasta

Cilj radionice: Unaprijediti znanja sudija i tužilaca u postupanju sa maloljetnicima, kao i njihove vještine u identificiranju potreba djece koja učestvuju u krivičnom postupku u svojstvu žrtava ili svjedoka.

Metod: radionica, studija slučaja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH i UNICEF-a

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s UNICEF-om u okviru Projekta "Pravda za svako dijete.

RADIONICA: „ZNAČAJ I ULOGA OPSERVACIJE I DIJAGNOSTIKE U KRIVIČNOM POSTUPKU PREMA MALOLJETNICIMA”

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 29. maj 2017. godine

Ciljna grupa: sudije krivičnog referata i tužioci
Planiran broj učesnika: 25-30

Teme:

- Pojam, značaj i vrste opservacije i dijagnostike maloljetnika u sukobu sa zakonom
- Instrument procjene i njegova uloga u krivičnom postupku prema maloljetnicima
- Aktivnosti pravosudnih organa u fazi prije pokretanja krivičnog postupka i primjena načela oportuniteta
- Aktivnosti pravosudnih organa u toku krivičnog postupka, individualizacija krivične sankcije i odluka suda
- Uloga i značaj opservacije u toku izvršenja krivične sankcije i nadzorna uloga suda u tom procesu

Cilj radionice: Prezentirati učesnicima značaj i prednosti opservacije maloljetnika u krivičnom postupku, za maloljetnika i cijeli sistem maloljetničkog pravosuđa.

Metod: radionica, studija slučaja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH i švicarski eksperti

Aktivnost će biti realizovana u okviru Projekta "Dijagnostika u Zavodu za vaspitanje muške djece i omladine Sarajevo" koji provode nevladine organizacije FICE Švicarske i FICE BiH.

SEMINARI U SARADNJI S OPDAT

Edukativne aktivnosti koje se održavaju u saradnji s Ambasadam Sjedinjenih Američkih Država u Bosni i Hercegovini imaju posebnu proceduru prijavljivanja.

Ova procedura pored ostalog podrazumijeva posebne pozive za prijavu ciljane grupe učesnika za svaku pojedinačnu aktivnost u programu, iz ovog razloga moguća su odstupanja od želja nosilaca pravosudnih funkcija, te će o svakom seminaru koji se održava u saradnji s Ambasadam SAD u BiH pravosudne institucije biti posebno obaviještene, uključujući dodatne instrukcije za nosioce pravosudnih funkcija.

Sudije Suda Bosne i Hercegovine i tužioce Tužilaštva Bosne i Hercegovine će za seminare koji se održavaju u okviru projekta za razvoj, pomoć i edukaciju tužilaštava u prekomorskim zemljama (OPDAT) kontaktirati direktno Ambasada SAD.

SEMINAR: „DONOŠENJE SUDSKIH ODLUKA U PREDMETIMA FINANSIJSKOG KRIMINALA⁴⁹“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 3 dana
Datum održavanja: 21. – 23. februar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 30

Teme:

- Analiza složenih računovodstvenih evidencija
- Procjena vještačenja
- Elementi namjere
- Oduzimanje imovine
- Donošenje presude

Cilj seminara: Pomoć sudijama da unaprijede svoje vještine za analizu i donošenje sudskih odluka u složenim predmetima finansijskog kriminala.

Metod: predavanja, studija slučaja, diskusija i praktične vježbe
Edukativni materijal: prezentacije i brošure sa smjernicama
Edukatori: DoJ/OPDAT, lokalni stručnjaci

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Centrom za edukaciju sudija i tužilaca Republike Srpske i Pravosudnom komisijom Brčko distrikta BiH.

---

⁴⁹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016. godinu, poglavlje 2.3. „Vladavina prava“ u dijelu koji se odnosi na borbu protiv korupcije i finansijskog kriminaliteta ističe da je broj finansijskih istraga i procesuiranja još uvijek nedovoljan i da tek treba da se aktuelizira.

SEMINAR: „ORGANIZOVANI KRIMINAL I KORUPCIJA⁵⁰“

Mjesto održavanja: Jahorina
Trajanje: 3 dana
Datum održavanja: 04. – 06. april 2017. godine

Ciljna grupa: tužioc i policija
Planiran broj učesnika: 40

Teme:

- Pregled koruptivnih krivičnih djela u BiH
- Elementi krivičnog djela organizovani kriminal
- Elementi krivičnog djela korupcije
- Radnje dokazivanja
- Pregovaranje o krivici/imunitet
- Načela djelovanja udarnih grupa

Cilj seminara: Unaprijediti mogućnosti tužilaca i policije da istražuju i krivično procesuiraju krivična djela organizovanog kriminala i korupcije.

Metod: predavanja, studija slučaja, diskusija i praktične vježbe
Edukativni materijal: prezentacije i brošure sa smjernicama
Edukatori: DoJ/OPDAT, lokalni stručnjaci

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Centrom za edukaciju sudija i tužilaca Republike Srpske i Pravosudnom komisijom Brčko distrikta BiH.

---

⁵⁰ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016. godinu, poglavlje 2.3. „Vladavina prava“ u dijelu koji se odnosi na borbu protiv korupcije i finansijskog kriminaliteta ističe da je broj finansijskih istraga i procesuiranja još uvijek nedovoljan i da tek treba da se aktuelizira. U pogledu organizovanog kriminala ističe se potreba poboljšanja saradnje svih aktera u postupku, naročito u kompleksnim slučajevima.

Također, Strategija i Akcioni plan za borbu protiv korupcije (2015 – 2019) kao strateške ciljeve definišu: provoditi redovne obuke iz oblasti prevencije korupcije i borbe protiv korupcije u organima za provođenje zakona u BiH; Izraditi analizu dosadašnjeg postupanja po koruptivnim krivičnim djelima u pogledu razloga za nesrazmjerno mali broj konačnih presuda u poređenju sa podignutim optužnicama; Utvrditi koji aspekti saradnje i koordinacije između institucija nisu dovoljno efikasni, što rezultira nedovoljnim dokazivanjem korupcije pred sudovima; predložiti i usvojiti mjere za unaprjeđivanje komunikacije, saradnje, razmjene informacija o koruptivnim krivičnim djelima i koordinaciju rada institucija sa antikorupcijskim nadležnostima u BiH; Sačiniti harmonizirane programe obuke radi unaprjeđenja rada na ovom poslu; Prema programima provoditi obuke za tužioce, istražitelje i policijske organe za rad na krivičnim djelima korupcije i poboljšanje koordinacije u tom procesu; izraditi analizu potreba za edukaciju sudija, tužilaca i ovlaštenih osoba u osmišljavanju primjene naprednijih mjera za otkrivanje i dokazivanje korupcije; Na osnovu te analize izraditi program obuka za primjenu naprednijih mjera; provoditi obuke po tim programima; izraditi standardne operativne procedure za postupanje u finansijskim istragama po predmetima s obilježjima korupcije, posebno u pogledu protoka novca i sticanja imovine; izraditi standardne operativne procedure za utvrđivanje imovine i finansijskih sredstava kojima raspolažu osumnjičeni za korupciju i sa njima povezana lica u fazi istrage koruptivnih krivičnih djela.

SEMINAR: "FINANSIJSKE ISTRAGE"⁵¹

Mjesto održavanja: Sarajevo/Banja Luka
Trajanje: 2 seminaru u trajanju od 5 dana za istu grupu učesnika
Datum održavanja: maj 2017. godine

Ciljna grupa: tužioci, policija i vještaci
Planiran broj učesnika: 15

Teme:

- Analiza složenih finansijskih evidencija
- Forenzičko računovodstvo
- Svjedočenje vještaka
- Elementi namjere
- Oduzimanje imovine

Cilj seminaru: Unaprijediti mogućnosti tužilaca, policije i vještaka da provode uspješne finansijske istrage i da uspješno izlažu na sudu.

Metod: predavanja, studija slučaja, diskusija i praktične vježbe
Edukativni materijal: prezentacije i brošure sa smjernicama
Edukatori: DoJ/OPDAT, lokalni stručnjaci

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Centrom za edukaciju sudija i tužilaca Republike Srpske i Pravosudnom komisijom Brčko distrikta BiH.

---

⁵¹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016. godinu, poglavlje 2.3. „Vladavina prava“ u dijelu koji se odnosi na borbu protiv korupcije i finansijskog kriminaliteta ističe da je broj finansijskih istraga i procesuiranja još uvijek nedovoljan i da tek treba da se aktuelizira.

Također, Strategija i Akcioni plan za borbu protiv korupcije kao strateške ciljeve definišu: provoditi redovne obuke iz oblasti prevencije korupcije i borbe protiv korupcije u organima za provođenje zakona u BiH; Izraditi analizu dosadašnjeg postupanja po koruptivnim krivičnim djelima u pogledu razloga za nesrazmjerno mali broj konačnih presuda u poređenju sa podignutim optužnicama; Utvrditi koji aspekti saradnje i koordinacije između institucija nisu dovoljno efikasni, što rezultira nedovoljnim dokazivanjem korupcije pred sudovima; predložiti i usvojiti mjere za unaprjeđivanje komunikacije, saradnje, razmjene informacija o koruptivnim krivičnim djelima i koordinaciju rada institucija sa antikorupcijskim nadležnostima u BiH; Sačiniti harmonizirane programe obuke radi unaprjeđenja rada na ovom poslu; Prema programima provoditi obuke za tužioce, istražitelje i policijske organe za rad na krivičnim djelima korupcije i poboljšanje koordinacije u tom procesu; izraditi analizu potreba za edukaciju sudija, tužilaca i ovlaštenih osoba u osmišljavanju primjene naprednijih mjera za otkrivanje i dokazivanje korupcije; Na osnovu te analize izraditi program obuka za primjenu naprednijih mjera; provoditi obuke po tim programima; izraditi standardne operativne procedure za postupanje u finansijskim istragama po predmetima s obilježjima korupcije, posebno u pogledu protoka novca i sticanja imovine; izraditi standardne operativne procedure za utvrđivanje imovine i finansijskih sredstava kojima raspolažu osumnjičeni za korupciju i sa njima povezana lica u fazi istrage koruptivnih krivičnih djela.

SEMINAR: „TRGOVINA LJUDIMA⁵²“

Mjesto održavanja: naknadno će se utvrditi
Trajanje: naknadno će se utvrditi
Datum održavanja: naknadno će se utvrditi

Ciljna grupa: kantonalni tužioci

Teme:

- Priroda krivičnog djela trgovine ljudima
- Istražne metode
- Razmjena obavještajnih informacija
- Pregovaranje o krivici/imunitet
- Optužnice

Cilj seminara: Unaprijediti sposobnosti tužilaca sa istražuju i procesuiraju organizovane kriminalne grupe koje se bave trgovinom ljudima.

Metod: predavanja, studija slučaja, diskusija i praktične vježbe
Edukativni materijal: prezentacije i brošure sa smjernicama
Edukatori: OPDAT stručnjaci i stručnjaci iz BiH

Seminar se organizuje u saradnji sa Udarnom grupom u borbi protiv trgovine ljudima i organizovane ilegalne imigracije i nevladinim organizacijama aktivnim u borbi protiv trgovine ljudima.

---

⁵² Akcioni plan suprotstavljanja trgovini ljudima (2016.-2019.) definiše slijedeće strateške mjere: A.3. Unaprijediti institucionalni okvir i izgraditi kapacitete nadležnih institucija i organizacija; B.2. „Osigurati relevantne službe sa odgovarajuće obučenim osobljem za sprječavanje i borbu protiv trgovine ljudima i identifikaciju potencijalnih žrtava. B.5. Adekvatno zaštititi žrtve od prijetnji u toku istrage i krivičnog gonjenja u predmetima trgovine ljudima, posebno djecu žrtve.

PROJEKAT: „JAČANJE TUŽILAČKIH KAPACITETA U SISTEMU KRIVIČNOG PRAVOSUĐA“

SEMINAR: „POSLOVNE VJEŠTINE⁵³“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 13. decembar 2017.godine

Ciljna grupa: tužioci
Planiran broj učesnika: 50

Teme:

- Timski rad
- Upravljanje vremenom

Cilj seminara: Unaprijeđenje znanja tužilaca iz oblasti poslovnih vještina.

Metod: predavanja, praktične vježbe
Edukativni materijal: prezentacije edukatora
Edukatori: Eksperti za navedenu oblast

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Centrom za edukaciju sudija i tužilaca Republike Srpske i Pravosudnom komisijom Brčko distrikta BiH.

---

⁵³ Preporuka Komiteta ministara Vijeća Evrope Rec(200/19) „Uloga javnog tužilaštva u sistemu krivičnog pravosuđa“ u Tački 7 navodi: „Edukacija je pravo i obaveza svih tužilaca, ... posebno, tužioci trebaju steći znanja o... d) principima i praksama organizacije posla, rukovođenja i ljudskih resursa u kontekstu svoje funkcije“

SEMINAR: „OTKRIVANJE I PROCESUIRANJE KRIVIČNIH DJELA KORUPCIJE⁵⁴“

Mjesto održavanja: Banja Luka
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 05. oktobar 2017. godine

Ciljna grupa: tužioci i OSL
Planiran broj učesnika: 50

Teme:

- Korupcija i koruptivna krivična djela
- Koncepti istrage i njihove specifičnosti

Cilj seminara: Unaprjeđenje znanja tužilaca i ovlaštenih službenih osoba u otkrivanju i procesuiranju krivičnih djela korupcije.

Metod: Predavanja, diskusija, primjeri iz prakse
Edukativni materijal: Edukativni moduli
Edukatori: Autori modula

---

⁵⁴ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016. godinu, poglavlje 2.3. „Vladavina prava“ u dijelu koji se odnosi na borbu protiv korupcije i finansijskog kriminaliteta, kao i općenito, u dijelu koji se odnosi na borbu protiv organizovanog kriminala, ističe da je broj finansijskih istraga i procesuiranja još uvijek nedovoljan i da tek treba da se aktuelizira. Zbog kompleksnosti dokazivanja djela korupcije, preporuka je da se ojača međuagencijska i međusektorska saradnja svih aktera procesuiranja.

Također, u Preporukama Evropske komisije sa sastanka Struktuiranog dijaloga od 14. maja 2014. godine, naglašava se potreba za boljom saradnjom tužilaca i ovlaštenih službenih osoba kroz edukacije.

Nadalje, Strateški plan VSTV BiH 2014.-2018., u Strateškom programu 5.5. navodi „Uspostaviti sistem zajedničke edukacije tužilaca i OSL pod nadzorom tužilaca“

Također, Strategija i Akcioni plan za borbu protiv korupcije (2015 – 2019) kao strateške ciljeve definišu: provoditi redovne obuke iz oblasti prevencije korupcije i borbe protiv korupcije u organima za provođenje zakona u BiH; Izraditi analizu dosadašnjeg postupanja po koruptivnim krivičnim djelima u pogledu razloga za nesrazmjerno mali broj konačnih presuda u poređenju sa podignutim optužnicama; Utvrditi koji aspekti saradnje i koordinacije između institucija nisu dovoljno efikasni, što rezultira nedovoljnim dokazivanjem korupcije pred sudovima; predložiti i usvojiti mjere za unaprjeđivanje komunikacije, saradnje, razmjene informacija o koruptivnim krivičnim djelima i koordinaciju rada institucija sa antikorupcijskim nadležnostima u BiH; Sačiniti harmonizirane programe obuke radi unaprjeđenja rada na ovom poslu; Prema programima provoditi obuke za tužioce, istražitelje i policijske organe za rad na krivičnim djelima korupcije i poboljšanje koordinacije u tom procesu; izraditi analizu potreba za edukaciju sudija, tužilaca i ovlaštenih osoba u osmišljavanju primjene naprednijih mjera za otkrivanje i dokazivanje korupcije; Na osnovu te analize izraditi program obuka za primjenu naprednijih mjera; provoditi obuke po tim programima; izraditi standardne operativne procedure za postupanje u finansijskim istragama po predmetima s obilježjima korupcije, posebno u pogledu protoka novca i sticanja imovine; izraditi standardne operativne procedure za utvrđivanje imovine i finansijskih sredstava kojima raspolažu osumnjičeni za korupciju i sa njima povezana lica u fazi istrage koruptivnih krivičnih djela.

SEMINAR: „POJAVNI OBLICI PRIVREDNOG KRIMINALA I NAČIN NJIHOVOG DOKAZIVANJA⁵⁵“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 21. mart 2017. godine

Ciljna grupa: tužioci i OSL
Planiran broj učesnika: 50

Teme:

- Specifičnost krivičnih djela privrednog kriminala
- Finansijske istrage u predmetima privrednog kriminala i način njihovog dokazivanja

Cilj seminara: Unaprijeđenje znanja tužilaca i ovlaštenih službenih osoba u otkrivanju i dokazivanju krivičnih djela iz oblasti privrednog kriminala.

Metod: Predavanja, diskusija, primjeri iz prakse
Edukativni materijal: Edukativni moduli
Edukatori: Autori modula

SEMINAR: „ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI U KRIVIČNOM POSTUPKU⁵⁶“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datumi održavanja: 15. februar 2017. godine
22. novembar 2017. godine

Ciljna grupa: tužioci i OSL
Planiran broj učesnika: 50

---

⁵⁵ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016. godinu, poglavlje 2.3. „Vladavina prava“ u dijelu koji se odnosi na borbu protiv korupcije i finansijskog kriminaliteta ističe da je broj finansijskih istraga i procesuiranja još uvijek nedovoljan i da tek treba da se aktuelizira. Također se ističe da je neophodna bolja međuagencijska saradnja kako bi se kompleksni privredni kriminalitet uspješno zaustavio i procesuirao.

Također, u Preporukama Evropske komisije sa sastanka Struktuiranog dijaloga od 14. maja 2014. godine, naglašava se potreba za boljom saradnjom tužilaca i ovlaštenih službenih osoba kroz edukacije.

Nadalje, Strateški plan VSTV BiH 2014.-2018., u Strateškom programu 5.5. navodi „Uspostaviti sistem zajedničke edukacije tužilaca i OSL pod nadzorom tužilaca“

⁵⁶ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016. godinu, poglavlje 2.3. „Vladavina prava“ u dijelu koji se odnosi na borbu protiv organizovanog kriminala navodi se da je mali broj mjera privremene blokade imovine osumnjičenih i optuženih tokom samih istraga / postupaka.

Također, u Preporukama Evropske komisije sa sastanka Struktuiranog dijaloga od 14. maja 2014. godine, naglašava se potreba za boljom saradnjom tužilaca i ovlaštenih službenih osoba kroz edukacije.

Nadalje, Strateški plan VSTV BiH 2014.-2018., u Strateškom programu 5.5. navodi „Uspostaviti sistem zajedničke edukacije tužilaca i OSL pod nadzorom tužilaca“

Teme:

- Specifičnost krivičnih djela privrednog kriminala
- Postupak oduzimanja imovinske koristi

Cilj seminara: Unaprijeđenje znanja tužilaca i OSL u otkrivanju i dokazivanju krivičnih djela iz oblasti privrednog kriminala i oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.

Metod: Predavanja, diskusija, primjeri iz prakse

Edukativni materijal: Edukativni moduli

Edukatori: Autori modula

SPECIJALIZACIJA TUŽILACA⁵⁷ 2016./2017.

SEMINAR: „KIBERNETIČKI KRIMINAL⁵⁸“

Mjesto i

datum održavanja: Sarajevo, 06. i 07. februar 2017. godine

Jahorina, 04. i 05. april 2017. godine

Trajanje: 4 dana ukupno (2+2)

Ciljna grupa: tužioci

Planiran broj

učesnika: 20

Teme:

I dan edukacije:

Procesni zakoni i istražne radnje:

- Stvarna i mjesna nadležnost
- Hitno očuvanje kompjuterskih podataka
- Izdavanje naredbi/naloga za dostavljanje podataka
- Pretres i oduzimanje kompjuterskih podataka
- Presretanje prometa i sadržaj podataka
- Zaštita podataka
- Istraga o IP-u i elektronskim dokazima – brojevi i kompjuterska imena
- Pozitivno „hakiranje“
- Preventivno pretraživanje interneta za otkrivanje organiziranog kriminala, terorizma, teškog kriminala, pranja novca, itd.
- Pretraživanje interneta za pronalaženje osoba koje iskazuju nagli nekontrolirani bijes (škole, itd.)
- Pretraživanje interneta radi otkrivanja dječije pornografije

II dan edukacije:

Istraga i elektronski dokazi:

- O elektronskim dokazima: definicije i karakteristike
- Elektronski dokazi
- Tragovi/otisci na kompjuterima, internetu, digitalnoj komunikaciji
- Radnje pretraživanja, oduzimanja i očuvanja elektronskih dokaza
- Kompjuterska forenzika
- Karakteristike forenzičkog softwarea
- Identifikacija osumnjičenih
- Praćenje kriminalnog novca

---

⁵⁷ Preporuka Rec(200)19 Komiteta ministara Vijeća Evrope o položaju državnog tužilaštva jasno navodi potrebu da tužioci posjeduju duboka i specifična znanja u oblastima u kojima postupaju te je u tom smislu specijalizacija neophodna.

⁵⁸ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“ ističe potrebu za ojačanjem postojećih kapaciteta u borbi protiv cyber kriminala, kao i potrebu dosljedne primjene međunarodnih dokumenata kojima je BiH pristupila.

Mišljenje br 8. CCJE navodi da obuka sudija mora biti takva da im pruži sva potrebna znanja o razumijevanju terorističkih aktivnosti.

- Zaštita i uslovi
- Upravljanje predmetima/priprema
- Iznošenje elektronskih dokaza na sudu
- Organizacija provođenja propisa u vezi sa kibernetičkim kriminalom i elektronskim dokazima
- Studije slučaja

III i IV dan edukacije:

Saradnja sa privatnim sektorom:

- Komunikacija sa dobavljačima internet usluga/privatnim sektorom
- Primjeri partnerstva javnog i privatnog sektora u Bosni i Hercegovini
- Provođenje zakona – saradnja sa dobavljačima internet usluga (ISP) u istrazi o kibernetičkom kriminalu: smjernice
- Rasprava: provođenje zakona – saradnja sa dobavljačima internet usluga (ISP): iskustva u BiH
- Studije slučaja

Cilj seminara: Specijalizacija tužilaca

Metod: Predavanja, diskusija i primjeri iz prakse

Edukativni materijal: Materijali edukatora

Edukatori: Domaći i međunarodni stručnjaci

SEMINAR: „KORUPCIJA⁵⁹“

Mjesto održavanja: naknadno će se utvrditi
Datumi održavanja: 22. i 23. februar 2017. godine
29. i 30. mart 2017. godine
23. - 25. maj 2017. godine
Trajanje: 7 dana ukupno (2+2+3)

Ciljna grupa: tužioci
Planiran broj učesnika: 20

Teme:

I i II dan edukacije:

Korištenje posebnih istražnih radnji i postupaka u predmetima korupcije:

- Pregled posebnih istražnih radnji prema ZKP-u
- Posebne istražne radnje (PIR):
  - a) Šta su razni oblici primjene posebnih istražnih radnji (PIR)
  - b) Koji su pravni uslovi za primjenu svakog od tih sredstava?
- Posebne istražne radnje (PIR) i poštovanje ljudskih prava/ustavni izazovi
- Kada koristiti posebne istražne radnje?
- PIR, tajne operacije i provokacije/postavljanje zamki
- Proaktivne istrage: ključne oblasti učenja i smjernice za procjenu dokaza koji su pribavljeni proaktivno/pomoću tajnih operacija
- Posebnim radnjama se može dokazati umišljaj
- Gdje je novac?
- Pravila i pravni standardi koji važe za različite vrste dokaza odnosno aktivnosti na prikupljanju dokaza u predmetima korupcije
- Nadzor nad radom policije i istražitelja tokom početnih faza istrage u cilju osiguranja poštivanja zakonskih propisa

---

⁵⁹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016. godinu, poglavlje 2.3. „Vladavina prava“ u dijelu koji se odnosi na borbu protiv korupcije i finansijskog kriminaliteta, kao i općenito, u dijelu koji se odnosi na borbu protiv organizovanog kriminala, ističe da je broj finansijskih istraga i procesuiranja još uvijek nedovoljan i da tek treba da se aktuelizira. Zbog kompleksnosti dokazivanja djela korupcije, preporuka je da se ojača međuagencijska i međusektorska saradnja svih aktera procesuiranja.

Također, Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 3.2.1. definišu „Unaprjeđenje postupanja sudova u BiH u predmetima MPP s ciljem ujednačavanja“

Također, Strategija i Akcioni plan za borbu protiv korupcije kao strateške ciljeve definišu: provoditi redovne obuke iz oblasti prevencije korupcije i borbe protiv korupcije u organima za provođenje zakona u BiH; Izraditi analizu dosadašnjeg postupanja po koruptivnim krivičnim djelima u pogledu razloga za nesrazmjerno mali broj konačnih presuda u poređenju sa podignutim optužnicama; Utvrditi koji aspekti saradnje i koordinacije između institucija nisu dovoljno efikasni , što rezultira nedovoljnim dokazivanjem korupcije pred sudovima; predložiti i usvojiti mjere za unaprjeđivanje komunikacije, saradnje, razmjene informacija o koruptivnim krivičnim djelima i koordinaciju rada institucija sa antikorupcijskim nadležnostima u BiH; Sačiniti harmonizirane programe obuke radi unaprjeđenja rada na ovom poslu; Prema programima provoditi obuke za tužioce, istražitelje i policijske organe za rad na krivičnim djelima korupcije i poboljšanje koordinacije u tom procesu; izraditi analizu potreba za edukaciju sudija, tužilaca i ovlaštenih osoba u osmišljavanju primjene naprednijih mjera za otkrivanje i dokazivanje korupcije; Na osnovu te analize izraditi program obuka za primjenu naprednijih mjera; provoditi obuke po tim programima; izraditi standardne operativne procedure za postupanje u finansijskim istragama po predmetima s obilježjima korupcije, posebno u pogledu protoka novca i sticanja imovine; izraditi standardne operativne procedure za utvrđivanje imovine i finansijskih sredstava kojima raspolažu osumnjičeni za korupciju i sa njima povezana lica u fazi istrage koruptivnih krivičnih djela.

- Predmeti u kojima su posebnim radnjama osigurani dokazi za uspješno krivično gonjenje
- Praktična vježba 5: Vođenje proaktivne istrage u predmetima korupcije
- Praktična vježba 6: provokacija/postavljanje zamke (uključujući "debriefing")

III i IV dan edukacije:

Zakonitost dokaza u krivičnom postupku za koruptivna krivična djela i dokazivanje umišljaja u predmetima finansijskog kriminala i korupcije:

- Zakonitost dokaza – uvod i diskusija o odredbama o dokazima u zakonima BiH
- Pravila i pravni standardi koji važe za različite vrste dokaza odnosno aktivnosti na prikupljanju dokaza
- Nadzor nad radom policije i istražitelja tokom početnih faza istrage u cilju osiguranja poštivanja zakonskih propisa
- Pregled dokaza od strane tužioca kako bi se osiguralo poštivanje pravnih standarda
- Upravljanje, čuvanje i nadzor nad dokazima
- Provjera materijalnih dokaza
- Izrada strategije za korištenje dokaza
- Korištenje i izvođenje dokaza tokom krivičnog postupka
- Korištenje dokaza u pripremi optužnice
- Zakonitost dokaza u pravnoj praksi Suda BiH i Vrhovnih sudova FBiH i RS
- Teret dokazivanja u pogledu umišljaja u predmetima korupcije
- Teret dokazivanja u pogledu umišljaja u predmetima finansijskog kriminala
- Pravila i pravni standardi važeći za različite vrste dokaza, odnosno aktivnosti prikupljanja dokaza u predmetima korupcije i finansijskog kriminala
- Korištenje posrednih ili dokaza na temelju indicija za dokazivanje umišljaja
- Korištenje izjava saradnika pravosuđa
- Priznanje nije neophodno za dokazivanje direktnog umišljaja
- Nadzor nad radom policije i istražitelja tokom početne faze istrage (kako bi se osiguralo da policija radi u skladu sa zakonitim procedurama)

V, VI i VII dan edukacije:

Optužnica u predmetima korupcije i finansijskog kriminala, međunarodna saradnja i suđenja u medijski eksponiranim predmetima:

- Koruptivna krivična djela i njihova obilježja
- Izrada nacrtu optužnice sa svim elementima
- Korištenje finansijske evidencije za pojedine elemente
- Da li su se istražitelji pridržavali zakonskih propisa pri prikupljanju dokaza?
- Da li su istražitelji pribavili sve dokaze neophodne za dokazivanje obilježja krivičnog djela?
- Izrada strategije za korištenje dokaza u optužnici
- Koje dokaze treba uključiti u pripremi optužnice?
- Najbolje prakse u izradi optužnica u koruptivnim predmetima
- Greške koje treba izbjegavati
- Međunarodna saradnja u predmetima iz oblasti korupcije i privrednog kriminala:
  - a) opšti pregled,
  - b) različiti oblici pomoći
  - c) objašnjenje stručnih termina
- Međunarodna pravna pomoć (MPP) i administrativna (ili "neformalna") pomoć: Načela i njihova praktična primjena u predmetima iz oblasti korupcije
- Podnošenje zahtjeva za prikupljanje finansijskih dokaza i oduzimanje imovine
- Pisanje zamolnice
- Zahtjevi za izručenje u slučajevima iz oblasti korupcije i privrednog kriminala
- Praktična vježba: Podnošenje zahtjeva drugoj državi za prikupljanje dokaza
- Šta su medijski eksponirani predmeti?

- Na koji način se ovi predmeti razlikuju od drugih?
- Postoji li razlika u smislu tereta dokazivanja?
- Kakvim pritiscima su izloženi ovi predmeti?
- Odakle dolazi pritisak?
- Šta se može saopćiti javnosti, tokom istrage, u vrijeme podizanja optužnice, tokom pretresa i nakon donošenja presude⁶⁰ ?
- Koji posebni problemi se javljaju u ovim predmetima?
- Praktična vježba: Studija slučaja – simulirani slučaj

Cilj seminara: Specijalizacija tužilaca

Metod: Predavanja, diskusija i primjeri iz prakse

Edukativni materijal: Materijali edukatora

Edukatori: Domaći i međunarodni stručnjaci

SEMINAR: „ORGANIZOVANI I PRIVREDNI KRIMINAL“⁶¹

Mjesto održavanja: naknadno će se utvrditi

Datumi održavanja: 08. i 09. mart 2017. godine
10. i 11. maj 2017. godine
13. i 14. septembar 2017. godine
15. i 16. novembar 2017. godine
05. decembar 2017. godine

Trajanje: 9 dana ukupno (2+2+2+2+1)

Ciljna grupa: tužioci

Planiran broj

učesnika: 20

Teme:

I i II dan edukacije:

Zakornost dokaza u predmetima finansijskih krivičnih djela:

- Zakornost dokaza – uvod i diskusija o odredbama o dokazima u zakonima BiH
- Pravila i pravni standardi koji važe za različite vrste dokaza odnosno aktivnosti na prikupljanju dokaza
- Nadzor nad radom policije i istražitelja tokom početnih faza istrage u cilju osiguranja poštivanja zakonskih propisa
- Pregled dokaza od strane tužioca kako bi se osiguralo poštivanje pravnih standarda
- Upravljanje, čuvanje i nadzor nad dokazima
- Provjera materijalnih dokaza
- Izrada strategije za korištenje dokaza

---

⁶⁰ Mišljenje br 11. CCJE navodi potrebu da se nosiocima pravosudnih funkcija obezbijedi obuka iz „komunikacijskih vještina, koja će im pomoći u kontaktima sa strankama u postupku, kao i sa javnošću i medijima“

⁶¹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016. godinu, poglavlje 2.3. „Vladavina prava“ u dijelu koji se odnosi na borbu protiv korupcije i finansijskog kriminaliteta ističe da je broj finansijskih istraga i procesuiranja još uvijek nedovoljan i da tek treba da se aktuelizira. Također se ističe da je neophodna bolja međuagencijska saradnja kako bi se kompleksni privredni kriminalitet uspješno zaustavio i procesuirao.

- Korištenje i izvođenje dokaza tokom krivičnog postupka
- Korištenje dokaza u pripremi optužnice
- Zakonitost dokaza u pravnoj praksi Suda BiH i Vrhovnih sudova FBiH i RS

III i IV dan edukacije:

Korištenje posebnih istražnih radnji i postupaka u predmetima finansijskog i organizovanog kriminala:

- Pregled posebnih istražnih radnji prema ZKP-u
- Posebne istražne radnje (PIR):
  - a) Šta su razni oblici primjene posebnih istražnih radnji (PIR)
  - b) Koji su pravni uslovi za primjenu svakog od tih sredstava?
- Posebne istražne radnje (PIR) i poštovanje ljudskih prava/ustavni izazovi
- Kada koristiti posebne radnje?
- PIR, tajne operacije i provokacije/postavljanje zamki
- Proaktivne istrage: ključne oblasti učenja i smjernice za procjenu dokaza koji su pribavljeni proaktivno/pomoću tajnih operacija
- Kako se posebnim radnjama može dokazati umišljaj?
- Tokovi novca
- Pravila i pravni standardi koji važe za različite vrste dokaza odnosno aktivnosti na prikupljanju dokaza u predmetima privrednog i organizovanog kriminala
- Nadzor nad radom policije i istražitelja tokom početnih faza istrage u cilju osiguranja poštivanja zakonskih propisa
- Predmeti u kojima su posebnim radnjama osigurani dokazi za uspješno krivično gonjenje
- Praktična vježba: Vođenje proaktivne istrage u predmetima finansijskog i organizovanog kriminala ili vježba provokacije/postavljanja zamke

V i VI dan edukacije:

Privatizacija: provođenje istraga i dokazivanje:

- Pravni okvir koji reguliše privatizaciju
- Regulatorne agencije uključene u privatizaciju
- Postupci koji se primjenjuju u privatizaciji
- Potencijalni problemi u privatizaciji
- Pritužbe na privatizaciju
- Provođenje istrage o privatizaciji
- Teret dokazivanja u ovoj vrsti predmeta
- Prividne nepravilnosti u procesu priatizacije (možda ne izgleda sve kako treba, ali ne mora značiti da je tako)
- Korištenje posrednih ili dokaza na osnovu indicija za dokazivanje umišljaja
- Ko može pomoći u provođenju istrage?

VII i VIII dan edukacije:

Digitalna forenzika, digitalni dokazi, prikupljanje i korištenje dokaza u krivičnom postupku i optužnica u predmetima privrednog i organizovanog kriminala:

- Šta znači digitalna forenzika?
- Šta su digitalni dokazi?
- Gdje nalazimo digitalne dokaze?
- Kojim zakonskim propisima odnosno praksom su uređeni prikupljanje, čuvanje, tumačenje i provjera digitalnih dokaza?
- Kako izgleda zakonit pretres kompjutera i drugih digitalnih uređaja?
- Kakva prava ima osumnjičeni u pogledu digitalne imovine ili informacija?
- Šta možemo saznati iz predajnika mobilne telefonije? Ko ima te informacije? Kako im pristupamo?

- Koju vrstu stručnjaka trebamo konsultirati?
- Šta možemo dobiti vještačenjem digitalnih uređaja?
- Kako izvodimo ove dokaze pred sudom?
- Kako da sačuvamo digitalne dokaze ili podatke?
- Kako Zakon o zaštiti ličnih podataka utiče na naš rad?
- Koje su još zakonska ograničenja na snazi?
- Specifični elementi optužnice u predmetima privrednog i organizovanog kriminala
- Korištenje finansijske evidencije za pojedine elemente
- Da li su finansijski istražitelji pribavili sve dokaze neophodne za dokazivanje obilježja krivičnog djela u skladu sa zakonskim propisima?
- Izrada strategije za korištenje dokaza u optužnici
- Koje dokaze treba uključiti u pripremi optužnice?
- Praktična vježba: (Izrada nacrtu optužnice sa svim elementima)

IX dan edukacije:

Suđenja u medijski eksponiranim predmetima:

- Šta su medijski eksponirani predmeti?
- Na koji način se ovi predmeti razlikuju od drugih?
- Postoji li razlika u smislu tereta dokazivanja?
- Kakvim pritiscima su izloženi ovi predmeti?
- Odakle dolazi pritisak?
- Šta se može saopćiti javnosti, tokom istrage, u vrijeme podizanja optužnice, tokom pretresa i nakon donošenja presude⁶² ?
- Koji posebni problemi se javljaju u ovim predmetima?
- Praktična vježba: Na koje aspekte je potrebno obratiti posebnu pažnju i koje su moguće zamke u ovom kontekstu

Cilj seminara: Specijalizacija tužilaca

Metod: Predavanja, diskusija i primjeri iz prakse

Edukativni materijal: Materijali edukatora

Edukatori: Domaći i međunarodni stručnjaci

Specijalizacija tužilaca 2016./2017. će biti realizovana u saradnji sa Projektom „Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa“, USAID-ovim Projektom pravosuđa u BiH i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

Napomena:

Aktivnosti specijalizacije tužilaca u oblasti privrednog i organiziranog kriminala, korupcije i kibernetičkog kriminala pohađaju već formirane grupe tužilaca u Bosni i Hercegovini koje su tokom 2016. godine započele sa ovom dvogodišnjom specijalizacijom i tokom 2016. pohađali seminare navedene obuke. Naknadne prijave tokom 2017. godine neće se uzimati u razmatranje.

---

⁶² Mišljenje br 11. CCJE navodi potrebu da se nosiocima pravosudnih funkcija obezbijedi obuka iz „komunikacijskih vještina, koja će im pomoći u kontaktima sa strankama u postupku, kao i sa javnošću i medijima“

PROJEKAT: „JAČANJE LOKALNIH KAPACITETA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE U BORBI PROTIV KORUPCIJE I TEŠKIH OBLIKA KRIMINALA PUTEM ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM⁶³“

Projekat „Jačanje lokalnih kapaciteta u Federaciji BiH u borbi protiv korupcije i teških oblika kriminala putem oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom“ implementira Udruženje Centar za istraživanje politike suprostavljanja kriminalitetu (CPRC) uz finansijsku podršku Vlade Velike Britanije sa ciljem edukacije i obuke profesionalaca koji postupaju u skladu sa Zakonom o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom („Službene novine Federacije BiH“, broj: 71/14). Projekat se također bavi jačanjem kapaciteta Federalne agencije za upravljanje oduzetom imovinom, koja je jedan od institucionalnih mehanizama potrebnih za efikasnu primjenu instituta oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.

U 2017. godini planirano je održavanje pet (5) obuka iz oblasti oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.

Ciljna grupa ovih obuka su: nosioci pravosudnih funkcija (sudije i tužioci), policijski službenici, službenici drugih agencija za provođenje zakona (porezni organi, finansijska policija) i službenici drugih institucija nadležnih za postupanje po Zakonu o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom (pravobranilaštva, registri vrijednosnih papira, komisija za vrijednosne papire, agencija za bankarstvo, finansijske institucije, zemljišno-knjižni uredi i dr.).

Planirani broj učesnika iz svih institucija koje su zakonom obavezne učestvovati u postupku za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom je 30 (pravosuđe, policija, finansijske institucije, pravobranilaštvo, poreski i inspekcijski organi, zemljišno-knjižni uredi, registri i regulatori finansijskih institucija).

Zbog ograničenog broja učesnika, edukativne aktivnosti koje se održavaju u saradnji sa Projektom „Jačanje lokalnih kapaciteta u Federaciji BiH u borbi protiv korupcije i teških oblika kriminala putem oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom“ imaju posebnu proceduru prijavlivanja.

---

⁶³ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016. godinu, poglavlje 2.3. „Vladavina prava“ u dijelu koji se odnosi na borbu protiv organizovanog kriminala navodi se da je mali broj mjera privremene blokade imovine osumnjičenih i optuženih tokom samih istraga / postupaka.

Također, Strategija i Akcioni plan za borbu protiv korupcije (2015 – 2019) kao strateške ciljeve definišu: provoditi redovne obuke iz oblasti prevencije korupcije i borbe protiv korupcije u organima za provođenje zakona u BiH; Izraditi analizu dosadašnjeg postupanja po koruptivnim krivičnim djelima u pogledu razloga za nesrazmjerno mali broj konačnih presuda u poređenju sa podignutim optužnicama; Utvrditi koji aspekti saradnje i koordinacije između institucija nisu dovoljno efikasni, što rezultira nedovoljnim dokazivanjem korupcije pred sudovima; predložiti i usvojiti mjere za unaprjeđivanje komunikacije, saradnje, razmjene informacija o koruptivnim krivičnim djelima i koordinaciju rada institucija sa antikoruptionskim nadležnostima u BiH; Sačiniti harmonizirane programe obuke radi unaprjeđenja rada na ovom poslu; Prema programima provoditi obuke za tužioce, istražitelje i policijske organe za rad na krivičnim djelima korupcije i poboljšanje koordinacije u tom procesu; izraditi analizu potreba za edukaciju sudija, tužilaca i ovlaštenih osoba u osmišljavanju primjene naprednijih mjera za otkrivanje i dokazivanje korupcije; Na osnovu te analize izraditi program obuka za primjenu naprednijih mjera; provoditi obuke po tim programima; izraditi standardne operativne procedure za postupanje u finansijskim istragama po predmetima s obilježjima korupcije, posebno u pogledu protoka novca i sticanja imovine; izraditi standardne operativne procedure za utvrđivanje imovine i finansijskih sredstava kojima raspolažu osumnjičeni za korupciju i sa njima povezana lica u fazi istrage koruptivnih krivičnih djela.

Ova procedura podrazumijeva posebne pozive za prijavu ciljane grupe učesnika (sudije i tužioci), te će o svakoj obuci pravosudne institucije ciljano i pojedinačno biti posebno obaviještene. Cilj ovakvog pristupa u organiziranju obuke je da se osigura da u okviru svakog suda i tužilaštva u cijeloj Federaciji BiH (općinski, kantonalni i federalni nivo) obuke na temu oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom prođe proporcionalan broj sudija i tužilaca u odnosu na ukupni broj nosilaca pravosudnih funkcija u tim institucijama.

SEMINAR: „EDUKACIJA I OBUKA PROFESIONALACA IZ PRAVOSUĐA, AGENCIJA ZA PROVOĐENJE ZAKONA I DRUGIH NADLEŽNIH INSTITUCIJA U FEDERACIJI BIH U OBLASTI ODUZIMANJA IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM⁶⁴“

Mjesto održavanja: naknadno će se utvrditi
Trajanje: 4 dana
Datumi održavanja: 31. januar – 03. februar 2017. godine
14. – 17. mart 2017. godine
27. – 30. mart 2017. godine
10. – 13. oktobar 2017. godine
27. - 30. novembar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije, tužioci i OSL
Planiran broj učesnika: 30

Teme seminara:

- Uvod u materiju oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom
- Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom – očekivanja i dileme
- Uloga tužioca u postupku za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom
- Privremene mjere osiguranja imovinske koristi
- Postupanje suda u cilju oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom
- Izvršenje sudskih presuda kojima je određeno oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom
- Upravljanje sa oduzetom imovinom u okviru postupka za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom
- Primjeri dobrih praksi u krivičnom gonjenju i oduzimanju imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom

Ciljevi seminara: Usvajanje novih i proširenje postojećih znanja učesnika obuke o značaju instituta oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, modelima zakonskog normiranja ove oblasti u komparativnom zakonodavstvu (krivični i mješoviti postupci), ključnim cjelinama postupka za oduzimanje imovinske koristi, pojmu i načinima provođenja finansijskih istraga i drugih radnji koje provodi tužilac u cilju oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, karakteristikama i vrsti mjera osiguranja i privremenog oduzimanja imovinske koristi i proceduri provođenja ovog segmenta postupka, postupanju suda u okviru

---

⁶⁴ U Preporukama Evropske komisije sa sastanka Strukturnog dijaloga od 14. maja 2014. godine, naglašava se potreba za boljom saradnjom tužilaca i ovlaštenih službenih osoba kroz edukacije. Nadalje, Strateški plan VSTV BiH 2014.-2018., u Strateškom programu 5.5. navodi „Uspostaviti sistem zajedničke edukacije tužilaca i OSL pod nadzorom tužilaca“

redovnog i posebnog (samostalnog) postupka za oduzimanje imovinske koristi te pojmu "proširenog oduzimanja" i najčešćim elementima obrazloženja sudskih odluka kod ovakvog oblika oduzimanja imovinske koristi, značaju postupka izvršenja presuda kojima je određeno oduzimanje imovinske koristi, obaveznim elementima sudske odluke kao pretpostavke za uspješno izvršenje, nadležnostima za provođenje ovog dijela postupka i proceduri izvršenja, ulozi faze upravljanja sa privremeno i trajno oduzetom imovinom, modalitetima upravljanja (prodaja, poklon, iznajmljivanje, ustupanje na korištenje i uništenje), strateškim analizama i drugim važnim pitanjima za postupak upravljanja sa oduzetom imovinom.

- Metod: Prezentacije, diskusija, interaktivni rad na studijama slučaja iz domaće i inostrane sudske prakse
- Edukativni materijal: Posebno izrađeni Priručnik za obuke, studije slučaja, prezentacije edukatora
- Edukatori: domaći i međunarodni eksperti

Navedene edukativne aktivnosti biće realizovane u saradnji sa Centrom za istraživanje politike suprostavljanja kriminalitetu (CPRC) i Federalnom agencijom za upravljanje oduzetom imovinom.

Napomena:

Za svih pet edukativnih aktivnosti predviđena je posebna procedura prijavljivanja zbog ograničenog broja učesnika. Ova procedura podrazumijeva poseban poziv za prijavu ciljane grupe učesnika.

PREKRŠAJNO PRAVO

OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PITANJA IZ PREKRŠAJNE OBLASTI“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 18. i 19. maj 2017. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj
učesnika: 40

Teme:

- Aktuelna praksa u primjeni odredaba Krivičnog zakona i Zakona o krivičnom postupku u prekršajnom postupku
- Zakon o prekršajima u F BiH
- Izvršenje prekršajnih sankcija i mjera propisanih čl.21 ZOP-a
- Odmjeravanje kazni – olakšavajuće i otežavajuće okolnosti
- Sudska praksa iz oblasti carinskih i poreskih prekršaja
- Zaštita potrošača u prekršajnim postupcima

Cilj okruglog stola: Prezentiranje aktuelne prakse u primjeni Zakona o prekršajima u F BiH.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: materijal edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

GRAĐANSKO PRAVO

KONFERENCIJA: „PRAKSA VRHOVNOG SUDA F BiH I KANTONALNIH SUDOVA IZ GRAĐANSKE OBLASTI“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 11. i 12. april 2017. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 80

Teme:

- Praksa Vrhovnog suda FBiH iz različitih oblasti građanskog prava
- Postupci po pravnim lijekovima sa aktuelnom sudskom praksom Vrhovnog suda Federacije BiH
- Praksa Evropskog suda za ljudska prava u građanskim predmetima
- Zaključci panela iz građanske oblasti

Cilj: Razmatranje sudske prakse Vrhovnog suda Federacije BiH i kantonalnih sudova kao drugostepenih sudova u građanskom postupku.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PITANJA IZ GRAĐANSKE OBLASTI“⁶⁵

Mjesto održavanja: Trebinje
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 18. i 19. maj 2017. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 20

Teme:

- Prezentacija stavova Panela za ujednačavanje sudske prakse o aktuelnim pitanjima koja su delegirali sudovi

Cilj okruglog stola: Predstavljanje rezultata rada Panela za ujednačavanje sudske prakse u Bosni i Hercegovini.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

---

⁶⁵ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016. godinu, poglavlje 2.3. „Vladavina prava“ u dijelu koji se odnosi na funkcionisanje pravosuđa pohvalno ocjenjuje, u cilju ujednačavanja sudske prakse, aktivniju ulogu Panela za ujednačavanje sudske prakse.

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Vijećem Evrope u okviru projekta „Jačanje kapaciteta pravosuđa u BiH za primjenu Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda“ i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

Napomena:

Za ovu edukativnu aktivnost predviđena je posebna procedura prijavljivanja zbog ograničenog broja učesnika. Ova procedura pored ostalog podrazumijeva poseban poziv za prijavu ciljane grupe učesnika i iz ovog razloga moguća su odstupanja od želja prijavljenih nosilaca pravosudnih funkcija.

SEMINAR: „ZAKON O ZABRANI DISKRIMINACIJE I MEĐUNARODNI STANDARDI KOJI SE ODNOSE NA DISKRIMINACIJU⁶⁶“

Mjesto i datum

održavanja: Orašje, 17. maj 2017. godine
Vitez, 12. septembar 2017. godine
Čapljina, 03. oktobar 2017. godine

Trajanje: 1 dan

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 30

Teme seminara:

- Zakon o zabrani diskriminacije
- Oblici diskriminacije
- Tužbe
- Teret dokazivanja

Cilj seminara: Razvijanje senzibiliteta kod učesnika za prepoznavanje i procesuiranje diskriminacije u skladu sa Zakonom o zabrani diskriminacije.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatore: sudije, stalni edukatori centara

Aktivnosti će biti realizovane u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH.

---

⁶⁶ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.4. „Ljudska prava i zaštita manjina“ ističe da je Evropski sud za ljudska prava na osnovu zabrane diskriminacije, u nekoliko slučajeva protiv BiH našao kršenja ovog prava, a da ih je više od 800 pred ovim sudom. Evidentna je, prema ovoj konstataciji, potreba edukacije u ovoj oblasti.

RADIONICA: „TEHNIKE IZRADA PRESUDE U GRAĐANSKIM SPOROVIMA“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 24. februar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije koje rade na građanskom referatu, prikladno za novoimenovane sudije

Planiran broj učesnika: 25-30

Teme:

- Izrada presude
- Uvod, izreka presude
- Obrazloženje presude sa osvrtom na sadržaj

Cilj radionice: Unaprjeđenje standarda u izradi presude, usaglašavanje metodologije izrade presude i izbjegavanje nepravilnosti iz prakse.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: moduli metodologije izrade
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

Aktivnost je prvenstveno namijenjena novoimenovanim sudijama kao dio programa za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija.

SEMINAR: „ZAKON O PARNIČNOM POSTUPKU“

Mjesto i datum održavanja: Sarajevo, 07. april 2017. godine
Zenica, 17. novembar 2017. godine
Trajanje: 1 dan

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 25-30

Teme seminara:

- Aktuelna sudska praksa
- Sporna pravna pitanja
- Prezentiranje zauzetih pravnih shvatanja Vrhovnih sudova FBiH i RS-a

Cilj seminara: Ujednačavanje sudske prakse u skladu sa stavovima Vrhovnih sudova entiteta.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

Aktivnosti će biti realizovane u saradnji s Misijom OSCE-a u BiH.

KONFERENCIJA: „PRIMJENA ZAKONA O STVARNIM PRAVIMA“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 2 dana

Datum održavanja: 01. i 02. juni 2017. godine

Ciljna grupa: sudije

Planiran broj

učesnika: 50

Teme:

- Stvarna prava u Federaciji BiH sa posebnim osvrtom na etažno vlasništvo i zaštitu prava vlasništva
- Sticanje prava vlasništva i drugih stvarnih prava temeljem povjerenja u zemljišne knjige
- Pravo građenja
- Primjena Zakona o stvarnim pravima s posebnim osvrtom na primjenu prelaznih i završnih odredbi

Cilj konferencije: Razmotriti aktuelnu praksu u primjeni Zakona o stvarnim pravima u Federaciji BiH i razmjena iskustava.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „PROMJENA SUBJEKATA OBLIGACIJE“

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 1 dan

Datum održavanja: 15. septembar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije

Planiran broj

učesnika: 35

Teme:

- Uopće o promjeni subjekata obligacije
- Ugovorno ustupanje potraživanja (cesija)
- Posebni slučajevi ustupanja potraživanja

Cilj seminara: Usklađivanje sudske prakse u pogledu situacija u kojima prije, tokom ili nakon parnice, dođe do promjene subjekata u obligacionim odnosima na aktivnoj ili pasivnoj strani.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „MEĐUNARODNO PRIVATNO PRAVO U PRAKSI SUDOVA⁶⁷”

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 11. septembar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Hijerarhija izvora u međunarodnom privatnom pravu u EU i Bosni i Hercegovini
- Novi problemi u oblasti međunarodne nadležnosti
- Novi problemi u oblasti mjerodavnog prava
- Građanski sudski postupci sa elementom inostranosti

Cilj seminara: Cilj seminara je pomoći učesnicima u prevazilaženju izazova koji se pojavljuju u sudskim postupcima sa elementom inostranosti.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a FBiH

---

⁶⁷ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 4.3.7. – Pravosudna saradnja u građanskim i krivičnim stvarima, ističe se potreba da se u pogledu međunarodnog privatnog prava dosljedno provode međunarodni dokumenti kojima je BiH pristupila. Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

RADNO PRAVO

OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PITANJA IZ RADNIH SPOROVA⁶⁸“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 21. i 22. septembar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj
učesnika: 35

Teme:

- Poseban režim radnih odnosa u zakonodavstvu i praksi u FBiH
- Mobing na radnom mjestu
- Izvršenje po presudama iz radnih odnosa
- Kolektivni ugovori u zakonodavstvu i praksi
- Aktuelna sudska praksa radnih sporova

Cilj okruglog stola: Cilj okruglog stola je razmotriti aktuelna pitanja koja se pojavljuju u vezi sa radno-pravnim odnosima.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

---

⁶⁸ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, poglavlje 4.1.8. u dijelu koji se odnosi na zapošljavanje i socijalne i zdravstvene politike navodi novo zakonodavstvo u oblasti regulacije radnih odnosa te evidentnu potrebu da se pravosuđe o istim educira.

PRIVREDNO PRAVO

SEMINAR: „STEČAJ I LIKVIDACIJA⁶⁹“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: naknadno će se utvrditi

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj
učesnika: 30

Teme seminara:

- Stečaj – aktuelna pitanja
- Restruktuiranje duga
- Prodaja stečajnog dužnika kao pravnog lica
- Pozicija države u stečajnom postupku
- Aktuelna pitanja izvršnog i stečajnog postupka u kontekstu zaštite razlučnih i izlučnih prava
- Stečaj i intelektualno vlasništvo (fokus na probleme intelektualnog vlasništva u stečajnim postupcima), dodatni fokus na reorganizaciju u stečajnim postupcima
- Provođenje postupka likvidacije u državnim preduzećima

Cilj seminara: Cilj ovog seminara je predstaviti učesnicima tok stečajnog postupka i likvidacije.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a i međunarodni stručnjaci

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s CLDP-om i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

SEMINAR: „ELEKTRONSKO POSLOVANJE⁷⁰“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 29. mart 2017. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj
učesnika: 30

---

⁶⁹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 3.1. koje se odnosi na postojanje tržišne ekonomije, navodi da Bosna i Hercegovina, naročito Federacija BiH treba uskladiti postupanje u oblasti stečaja sa međunarodnim standardima, kao i donijeti novo zakonodavstvo (koje je u FBiH u proceduri).

⁷⁰ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 4.1.4. koje se odnosi na potrošače i poreze, navodi se da je potrebna potpunija implementacija propisa o elektronskom potpisu i poslovanju.

Teme seminara:

- Najvažniji propisi vezani za elektronsku trgovinu na međunarodnom i regionalnom planu
- Izvori prava u Bosni i Hercegovini
- Novi trendovi u zaključivanju ugovora
- Faze zaključivanja ugovora
- Tehnologija e-ugovaranja
- Elektronski potpis

Cilj seminara: Produbiti znanja o primjeni propisa koji uređuju elektronsko poslovanje.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „AKTUELNA PRAKSA U PRIMJENI ZAKONA O PRIVREDNIM DRUŠTVIMA U F BiH⁷¹“

Mjesto i datum

održavanja: Sarajevo, 12. juni 2017. godine

Trajanje: 1 dan

Ciljna grupa: sudije

Planiran broj

učesnika: 30

Teme seminara:

- Učesnici na tržištu kapitala u Federaciji BiH
- Upravljanje dioničkim društvima u Federaciji BiH
- Upravljanje dioničkim društvima sa učešćem državnog kapitala
- Vrijednosni papiri, emisija i promet vrijednosnih papira
- Preuzimanje dioničkih društava
- Statusne promjene dioničkih društava, teorija i praksa

Cilj seminara: Upoznavanje učesnika sa najvažnijim novinama u privrednom statusnom pravu Federacije BiH i aktuelnom praksom u primjeni novog Zakona.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

---

⁷¹ U Izvještaju Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 4.1.2. koje se odnosi na kretanje radne snage, roba i usluga, navode se novi propisi o privrednim društvima u Federaciji BiH te je evidentna potreba da se pravosuđe educira u ovom pogledu.

SEMINAR: „FAKTORING⁷²“

Mjesto i datum

održavanja: Sarajevo, 8.juni 2017. godine
Trajanje: 1 dan

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj
učesnika: 30

Teme seminara:

- Zakon o faktoringu
- Zastupanje
- Sklapanje, dejstvo ugovora o faktoringu

Cilj seminara: Upoznavanje učesnika sa novinama u privrednom poslovanju i primjeni Zakona o faktoringu.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Njemačkom fondacijom za međunarodnu pravnu saradnju (IRZ).

SEMINAR: „MEĐUNARODNI UGOVORI O PRODAJI⁷³“

Mjesto i

datum održavanja: naknadno će se utvrditi
Trajanje: 2 dana

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj
učesnika: 30

Teme seminara:

- Međunarodni ugovori o prodaji
- UN Konvencija o međunarodnim ugovorima i primjena na domaćim sudovima
- UNIDROIT principi
- Akreditivi
- Elektronska trgovina

Cilj seminara: Upoznavanje učesnika sa novinama u međunarodnom privrednom poslovanju i primjeni ugovora o prodaji na međunarodnom tržištu.

---

⁷² Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 4.1.2. koje se odnosi na kretanje radne snage, roba i usluga, navode se novi propisi o faktoringu u Federaciji BiH te je evidentna potreba da se pravosuđe educira u ovom pogledu.

⁷³ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 4.1.4. koje se odnosi na potrošače i poreze, navodi se da je potrebna potpunija implementacija propisa o elektronskom potpisu i poslovanju kao i usklađivanje sa međunarodnim standardima.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a i međunarodni stručnjaci

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s CLDP-om i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

SEMINAR: "BANKARSKO I FINANSIJSKO POSLOVANJE"⁷⁴

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 25. i 26. oktobar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 40

Teme seminara:

Zakon o zaštiti korisnika finansijskih usluga - pravna regulativa

- Osnovna načela
- Definicije i izuzeci
- Novine u primjeni ovog Zakona
- Normativni okvir zaštite prava korisnika finansijskih usluga - Direktive EU i uporedno pravo

Zakon o zaštiti žiranata FBiH

- Normativni okvir i uporedno pravo
- Definicije
- Supsidijarnost jemstva i oslobađanje od obaveze
- Primjena zakona

Uloga i značaj Ombudsmena za bankarski sistem F BiH

- Normativni okvir i osnovni zadaci Ombudsmena
- Prava korisnika finansijskih usluga i žiranata prema novoj regulativi
- Praksa i iskustva Ombudsmena

Cilj seminara: Cilj ovog seminara je predstaviti učesnicima bankarsko i finansijsko poslovanje.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijali: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

---

⁷⁴ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 4.1.2. koje se odnosi na kretanje radne snage, roba i usluga, navodi se kao značajan podatak da je uspostavljena Institucija Ombudsmena za bankarski sistem u Federaciji BiH te je evidentna potreba da se pravosuđe educira u ovom pogledu.

Mišljenje br. 10 CCJE naglašava potrebu da se u obuci izučava evropski sistem zaštite ljudskih prava, ali i pravna stečevina Evropske unije i hijerarhija pravnih akata Evropske unije.

PORODIČNO PRAVO

RADIONICA: "NAJBOLJI INTERES DJETETA I UČEŠĆE DJECE U GRAĐANSKIM POSTUPCIMA"

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 27. april 2017. godine

Ciljna grupa: sudije porodičnog i vanparničnog referata
Planiran broj učesnika: 25-30

Teme:

- Standard najbolji interes djeteta
- Ostvarivanje roditeljskog staranja u slučaju odvojenog/zajedničkog života roditelja
- Konfliktni razvodi (odluka o tome sa kojim roditeljem će živjeti dijete i o osobnim odnosima i neposrednim kontaktima djeteta sa drugim roditeljem)
- Oduzimanje roditeljskog staranja i prava roditelja da živi sa djetetom
- Nezakonito odvođenje ili zadržavanje djeteta u inostranstvu učinjeno od roditelja koji ostvaruju roditeljsko staranje
- Konvencija o pravima djeteta, UN 1989. godine

Cilj radionice: Cilj obuke je upoznati sudionike s aspektima postupaka utvrđivanja najboljeg interesa djeteta i ojačati znanja sudionika u praktičnoj primjeni najboljeg interesa djeteta u procesu odlučivanja. Inovativni načini za ojačavanje sudjelovanja djece u tom procesu će također biti obrađeni, kao sastavni dio osiguravanja najboljeg interesa djeteta.

Metod: radionica, studija slučaja i diskusija
Edukativni materijal: materijali edukatora
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

Aktivnost će biti realizovana u saradnji sa UNICEF-om u okviru Projekta "Pravda za svako dijete".

SEMINAR: "BRAČNA STEČEVINA"

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 17. novembar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 25-30

Teme seminara:

- Bračna stečevina i posebna imovina
- Upravljanje bračnom stečevinom
- Odgovornost bračnih partnera za obaveze prema trećim osobama
- Imovinski odnosi vanbračnih partnera
- Utvrđivanje predmeta i podjela bračne stečevine

Cilj seminara: Razmjena iskustava i aktuelizacija pitanja iz oblasti bračnog prava/bračne stečevine u svijetlu razvoja društva.

Metod: predavanja i diskusija

Edukativni materijal: radovi edukatora

Edukatori: stalni edukatori CEST-a

IZVRŠNO PRAVO

OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PITANJA IZ IZVRŠNOG POSTUPKA⁷⁵“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datum održavanja: 27. i 28. mart 2017. godine

Ciljna grupa: sudije izvršnog referata
Planiran broj učesnika: 40 učesnika

Teme:

- Izvršni postupak na temelju notarskih isprava (pokretnine-nekretnine)
- Prodaja osnivačkih udjela u privrednom društvu prema Zakonu o izvršnom postupku
- Izvršenje na dionici i osnivačkom udjelu društva
- Izvršenje na nekretninama i izvršenje na suvlasničkom dijelu
- Izvršenje na nepokretnosti s posebnim osvrtom na član 113. Zakona o izvršnom postupku
- Izvršenje na pokretnim stvarima na kojima je upisano pravo zaloge a stvar je otuđena
- Mjenica – sudska praksa
- Prodaja nekretnina - sporna pitanja

Cilj okruglog stola: Cilj okruglog stola je razmotriti sporna pitanja u praksi.

Metod: predavanja, rad na praktičnim primjerima i diskusija
Edukativni materijal: materijali edukatora
Edukatori: sudije izvršnog referata, edukatori CEST-a FBiH

---

⁷⁵ U Izvještaju Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 3.1. koje se odnosi na postojanje tržišne ekonomije, navodi se da je procenat izvršenja zabrinjavajuće mali, sam postupak neefikasan i da je potrebno napredovati u tom pogledu.

UPRavno PRAVO

OKRUGLI STOL: „AKTUELNA PITANJA IZ UPRAVNE OBLASTI⁷⁶“

Mjesto održavanja:	Sarajevo
Trajanje:	1 dan
Datum održavanja:	13. novembar 2017. godine
Ciljna grupa:	sudije Suda Bosne i Hercegovine – upravni referat i predstavnici relevantnih institucija nadležnih za prvostepene upravne postupke
Planiran broj učesnika:	30
Teme:	<ul style="list-style-type: none"> • Službenički sporovi • Javne nabavke • Porezi • Pravo konkurencije • Izorno pravo • Azil
Cilj okruglog stola:	Razmotriti aktuelna pitanja koja se pojavljuju u vezi sa upravnim sporovima za koje je nadležan Sud Bosne i Hercegovine.
Metod:	predavanja i diskusija
Edukativni materijal:	radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori:	stalni edukatori CEST-a

OKRUGLI STOL IZ UPRAVNE OBLASTI: “PRAKSA VRHOVNOG SUDA F BiH/RS-a I KANTONALNIH/OKRUŽNIH SUDOVA⁷⁷“

Mjesto održavanja:	Trebinje
Trajanje:	2 dana
Datum održavanja:	20. i 21. april 2017. godine
Ciljna grupa:	predsjednici Upravnih odjeljenja Vrhovnog suda FBiH i RS, sudije Upravnih odjeljenja Vrhovnog suda FBiH i RS-a, predsjednici Upravnih odjeljenja kantonalnih i okružnih sudova
Planiran broj učesnika:	20

---

⁷⁶ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 4.1.6. koje se odnosi na javne nabavke, ističe se značaj prava na pravni lijek koje je putem zakona osigurano pred Sudom BiH protiv odluka Agencije za javne nabavke. Također se navode novi opći akti kojima je postupak definisan te je logična potreba sa se sudije Suda BiH u ovom pogledu educiraju i razmjenjuju iskustva uz očuvanje sudske neovisnosti.

⁷⁷ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016. godinu, poglavlje 2.3. „Vladavina prava“ u dijelu koji se odnosi na funkcionisanje pravosuđa pohvalno ocjenjuje, u cilju ujednačavanja sudske prakse, aktivniju ulogu Panela za ujednačavanje sudske prakse.

Cilj okruglog stola: Razmjena iskustava i ujednačavanje sudske prakse, predavljanje zauzetih stavova u okviru Panela za ujednačavanje sudske prakse u upravnoj oblasti.

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Vijećem Evrope i kao zajednička aktivnost Centara za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj i Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH.

VANPARNIČNI POSTUPAK

SEMINAR: „ZAŠTITA INTERESA OSOBA S DUŠEVNIM SMETNJAMA I INVALIDITETOM⁷⁸”

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 05. juni 2017. godine

Ciljna grupa: sudije i stručni saradnici
Planiran broj učesnika: 30

Teme seminara:

- UN Konvencija o pravima osoba sa invaliditetom
- Poslovna sposobnost osoba s duševnim smetnjama
- Aktuelna pitanja iz sudske prakse u BiH
- Praksa ESLJP u odnosu na BiH

Cilj seminara: Poboljšanje i ujednačavanje sudske prakse u primjeni međunarodnih standarda.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

SEMINAR: „POSEBNI VANPARNIČNI POSTUPCI“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 08. novembar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije i stručni saradnici
Planiran broj učesnika: 30

Teme seminara:

- Naknada za potpuno i djelomično eksproprisane nekretnine
- Dioba
- Uređenje međe
- Aktuelna praksa vanparničnog postupka

Cilj seminara: Unaprjeđenje standarda u vanparničnoj oblasti.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora, slučajevi iz prakse
Edukatori: stalni edukatori CEST-a

Aktivnost je prvenstveno namijenjena novoimenovanim sudijama kao dio programa za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija.

---

⁷⁸ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.4. „Ljudska prava i zaštita manjina“, kao i u poglavlju 4.1.8. koje se odnosi na kretanje zapošljavanje i socijalne i zdravstvene politike, navodi da ne postoji dovoljan stepen zaštite osoba sa invaliditetom. Također, neophodno je pravosudnu zajednicu upoznati sa praksom ESLJP protiv BiH, u ovoj oblasti, a naročito slučajem Hadžimejlić i dr protiv BiH.

OBUKA SUDSKOG I TUŽILAČKOG MENADŽMENTA

SEMINAR: "RUKOVOĐENJE TUŽILAŠTVOM"⁷⁹

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 10. april 2017. godine

Ciljna grupa: glavni tužioci, zamjenici, sekretari, šefovi odjeljenja

Planiran broj
učesnika: 35

Teme:

- Planiranje budžeta
- Vježba izrade budžeta prema hipotetičkom slučaju
- Strateško planiranje
- Upravljanje resursima
- Motivacija, komunikacija i radna disciplina
- Smjernice za sprječavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH

Cilj seminara: Cilj seminara je svestrano sagledavanje problematike upravljanja ljudskim resursima u tužilaštvima (njihovo pribavljanje i optimalno raspoređivanje, vođenje i motiviranje, do njihove zaštite i unaprjeđivanja) kao i razmatranje adekvatnih metoda i tehnika pri planiranju prihoda i rashoda u cilju optimalnog struktuiranja budžeta, metoda koje su vezane za rukovođenje i lidersku poziciju.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: Priručnik za tužioce

Edukatori: Predstavnici Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine, Federalnog ministarstva finansija i ekonomski stručnjaci za upravljanje budžetom

---

⁷⁹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“ posebno ističe potrebu razvoja programa edukacije za menadžerski nivo u pravosuđu, naglašavajući etiku kao jednu od oblasti od velikog značaja, dok se u Preporukama istog poglavlja ističe potreba provođenja Smjernica za sprječavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH, koje je u 2016.godini usvojilo VSTV BiH. Također, GRECO Izvještaj o evaluaciji Bosne i Hercegovine, IV krug evaluacije (usvojeno 4.12.2015.): Sprječavanje korupcije među članovima parlamenta, sucima i tužiteljima, preporučuje značajno jačanje i dodatni razvoj za sudije i tužioce namjenskih obuka koje se tiču pitanja etike i integriteta“ Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.2.8. definiše: „Unaprjeđenje vještina upravljanja pravosudnim institucijama u BiH“ Nadalje, Strateški plan VSTV BiH za period 2014. – 2018. U Strateškom programu 2.2. navodi „Unaprijediti obuku nosilaca pravosudne funkcije za poštivanje etičkog kodeksa“

INFORMATIČKE OBUKE

INSTRUKTIVNI SEMINAR: „SISTEM ZA AUTOMATSKO UPRAVLJANJE PREDMETIMA U SUDOVIMA I TUŽILAŠTVIMA⁸⁰“ – OSNOVNA EDUKACIJA

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 24. mart 2017. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 25

Teme:

- Uvod u poznavanje CMS/TCMS funkcionalnosti za početnike
- CMS/TCMS i prateće promjene u sudu/tužilaštvu
- Statistički podaci i izvještavanje u CMS/TCMS-u
- CMS/TCMS u praksi

Cilj seminara: Predstaviti nosiocima pravosudnih funkcija informacione tehnologije, koje mogu biti od značaja za njihov rad u pravosudnim institucijama.

Metod: E-učenje
Edukativni materijal: baze podataka i materijali edukatora
Edukatori: IKT stručnjaci

Aktivnost je prvenstveno namijenjena novoimenovanim sudijama i tužiocima kao dio programa za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija.

NAPREDNI SEMINAR: „SISTEM ZA AUTOMATSKO UPRAVLJANJE PREDMETIMA U SUDOVIMA I TUŽILAŠTVIMA“ – EDUKACIJA ZA MENADŽERE“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 13. oktobar 2017. godine

Ciljna grupa: predsjednici sudova/glavni tužioci, sekretari sudova/tužilaštava
Planiran broj učesnika: 20

Teme:

- CMS/TCMS i prateće promjene u sudu/tužilaštvu
- Statistički podaci i izvještavanje u CMS/TCMS-u
- CMS/TCMS u praksi

---

⁸⁰ Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.3.5. definiše „Provođenje obuka osoblja pravosudnih institucija u BiH“ – u elektronskom vođenju predmeta maloljetnih izvršilaca krivičnih djela.

Cilj seminara: Predstaviti nosiocima pravosudnih funkcija napredne funkcije i promjene u CMS/TCMS sistemu, koje mogu biti od značaja za njihov rad u pravosudnim institucijama.

Metod: E-učenje
Edukativni materijal: baze podataka i materijali edukatora
Edukatori: IKT stručnjaci

SEMINAR: „ELEKTRONSKO POSLOVANJE SUDOVA I TUŽILAŠTAVA“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 17. maj 2017. godine

Ciljna grupa: predsjednici sudova/glavni tužioci, zamjenici glavnih tužilaca, sekretari sudova/tužilaštava, predsjednici sudskih odjeljenja

Planiran broj
učesnika: 30

Teme:

- Elektronsko arhiviranje predmeta u okviru sistema za automatsko upravljanje predmetima
- Sistem video konferencije u poslovanju sudova i tužilaštava

Cilj seminara: Cilj seminara je predstaviti nosiocima pravosudnih funkcija nove i napredne funkcije i promjene u CMS/TCMS sistemu, koje mogu biti od značaja za njihov rad u pravosudnim institucijama.

Metod: E-učenje
Edukativni materijal: baze podataka i materijali edukatora
Edukatori: IKT stručnjaci

ARBITRAŽA

SEMINAR: „ARBITRAŽA⁸¹“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 29. septembar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioc
Planiran broj učesnika: 35

Teme seminara:

- Alternativni načini rješavanja sporova
- Primjena odredbi ZPP-a koji se odnose na arbitražu
- Poništenje arbitražne presude od strane redovnih sudova prema ZPP-u
- Arbitražu u privrednim komorama

Cilj seminara: Uvođenje učesnika u alternativno rješavanje sporova i arbitražu kao jedan od mogućih oblika alternativnog rješavanja sporova.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: edukatori CEST-a FBiH

---

⁸¹ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“, u dijelu koji se odnosi na funkcionisanje pravosuđa, u pogledu alternativnih načina rješavanja sporova u i van suda, navodi se da je neophodno kvalitativno ih poboljšati. U tom smislu, arbitražu je jedan od mogućih načina poboljšanja mirnog rješavanja sporova i kao takva neophodna u edukaciji pravosuđa. Mišljenje br 6. CCJE također preporučuje obuku u pogledu alternativnih načina rješavanja sporova Također, Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.2.5. naglašava: „Unaprjeđenje sistema alternativnog rješavanja sporova“

POSEBNE TEME

RADIONICA: „TEHNIKE RJEŠAVANJA STRESNIH SITUACIJA U RADU“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 20. mart 2017. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Stres i strategije prevladavanja
- Upravljanje stresom
- Sindrom profesionalnog sagorijevanja u pravosuđu i kako se zaštititi
- Ličnost i menadžment, sposobnosti i osobine menadžera, karakteristike perfekcionista, strah od promjena, otvorenost ka novim izazovima, kolektivna kreativnost
- “Mobing” - uzroci pojave mobinga, vrste i stepen reakcije na mobing, ciljevi, karakteristike i posljedice mobinga

Cilj radionice: Cilj radionice je upoznati nosioce pravosudnih funkcija sa strategijama prevladavanja stresa kojem su svakodnevno izloženi, kao i načinima upravljanja stresom.

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: edukatori CEST-a FBiH

SEMINAR: „VJEŠTINE KOMUNIKACIJE I PSIHOLOGIJA SUDNICE“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 08. decembar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 35

Teme seminara:

- Verbalna i neverbalna komunikacija
- Aktivno slušanje
- Poteškoće u komunikaciji
- Komunikacija u sudnici – transakcioni pristup
- Vještine ispitivanja stranaka
- Sloboda govora i javno komuniciranje
- Pravila govorne komunikacije i govor, vještine komuniciranja

Cilj seminara: Cilj seminara je sticanje novih teoretskih znanja i unaprjeđenje vještina komunikacije nosilaca pravosudnih funkcija.

Metod: predavanja i diskusija
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: edukatori CEST-a FBiH

Aktivnost je prvenstveno namijenjena novoimenovanim sudijama i tužiocima kao dio programa za novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija.

SEMINAR: „SUDSKA ETIKA I RODNE PREDRASUDE U PRAVOSUĐU⁸²“

Mjesto održavanja: Konjic
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 21. april 2017. godine

Ciljna grupa: sudije i tužioci
Planiran broj učesnika: 25

Teme seminara:

- Predstavljanje međunarodnih i BiH naučnih saznanja o uticaju roda na pravosuđe i ulozi rodni stereotipa u procesima i odlučivanju (predavanje i diskusija s učesnicima)
- Razmatranje (predavanje i diskusija) dugogodišnjih iskustava iz Sjedinjenih Američkih Država o adresiranju rodni stereotipa na procese i suđenja
- Analiza slučaja u okviru manjih grupa

Cilj seminara: Cilj seminara je upoznavanje učesnika o uticaju roda, i rodni uloga na sudske procese i odnose u pravosuđu. Koristeći međunarodna i domaća naučna saznanja, te primjere iz svakodnevne prakse sudija, tužilaca i advokata, učesnici će steći znanje o tome kako sudije i tužioci nekad različito shvataju rodne uloge i kako to može uticati na njihov rad.

Metod: interaktivni, uključujući analizu sudskih slučajeva
Edukativni materijal: radovi edukatora
Edukatori: edukatori CEST-a FBiH

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Atlantskom inicijativom i DCAF-om.

---

⁸² Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“ posebno ističe potrebu razvoja programa edukacije u pravosuđu, naglašavajući etiku kao jednu od oblasti od velikog značaja. Također, u dijelu „Sloboda izražavanja“, navodi se da je neophodno implementirati propise o rodnoj ravnopravnosti u svim segmentima društva.

Također, GRECO Izvještaj o evaluaciji Bosne i Hercegovine, IV krug evaluacije (usvojeno 4.12.2015.): Sprječavanje korupcije među članovima parlamenta, sucima i tužiteljima, preporučuje značajno jačanje i dodatni razvoj za sudije i tužioce namjenskih obuka koje se tiču pitanja etike i integriteta“

Nadalje, Strateški plan VSTV BiH za period 2014. – 2018. U Strateškom programu 2.2. navodi „Unaprijediti obuku nosilaca pravosudne funkcije za poštivanje etičkog kodeksa“

SEMINAR ZA SAVJETNIKE I SAVJETNICE ZA PREVENCIJU SEKSUALNOG I RODNO ZASNOVANOG UZNEMIRAVANJA U BIH PRAVOSUĐU⁸³

- Mjesto održavanja: Vlašić
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 17. februar 2017. godine
- Ciljna grupa: Imenovani savjetnici i savjetnice za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja
- Planiran broj učesnika: 25-30
- Teme seminara:
- Seksualno i rodno zasnovano uznemiravanje u BiH pravosuđu - nalazi istraživanja i pravni okvir
  - Oblici seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja
  - Uloga i dužnosti savjetnika/savjetnica
  - Edukativni film i moguća pitanja i odgovori
  - Vještine za savjetnika/savjetnicu: aktivno slušanje i adresiranje problema
  - Vježbe: analiza mogućih situacija neželjenog ponašanja i simulacija razgovara sa osobom koja je izložena neželjenom ponašanju ili osobom koja ispoljava neželjeno ponašanje
- Cilj seminara: Cilj ovog seminara je da pruži vještine i znanja savjetnicima i savjetnicama za seksualno i rodno zasnovano uznemiravanje u obavljanju njihovih dužnosti.
- Metod: interaktivni, uključujući simulaciju mogućih situacija i analize primjera neželjenog ponašanja
- Edukativni materijal: materijali edukatora
- Edukatori: Sudije koji su obučeni za predavanje na ovu temu, a koji su učestvovali u izradi Smjernica za prevenciju seksualnog i rodno zasnovanog uznemiravanja u BiH pravosuđu

Aktivnost će biti realizovana u saradnji s Atlantskom inicijativom i DCAF-om.

---

⁸³ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“ posebno ističe potrebu razvoja programa edukacije u pravosuđu, naročito za početni nivo, naglašavajući etiku kao jednu od oblasti od velikog značaja. Također, u dijelu „Sloboda izražavanja“, navodi se da je neophodno implementirati propise o rodnoj ravnopravnosti u svim segmentima društva.

**OBUKA U SARADNJI SA PROJEKTOM
„OSIGURANJE PRISTUPA PRAVDI ZA SVJEDOKE/ŽRTVE, KROZ JAČANJE
POSTOJEĆIH I USPOSTAVLJANJE NOVIH MREŽA PODRŠKE SVJEDOCIMA
ŠIROM BIH⁸⁴“**

OBUKA: „PSIHOSOCIJALNI PRISTUP U RADU SA SVJEDOCIMA/ŽRTVAMA⁸⁵“

Obuka se realizuje u saradnji sa Projektom „Osiguranje pristupa pravdi za svjedoke/žrtve, kroz jačanje postojećih i uspostavljanje novih mreža podrške svjedocima širom BiH“, koji provodi Udruženje građana „VIVE ŽENE“ iz Tuzle uz finansijsku pomoć Evropske unije.

Učesnici obuke su profesionalci koji rade u pravosuđu, institucijama mentalnog zdravlja, socijalnog rada, policiji i NVO-a, koji dolaze u kontakt sa potencijalnim svjedocima i žrtvama koji svjedoče na sudovima. Obuka će obuhvatiti integrirani multidisciplinarni pristup liječenju traume koji kombinira posljednja istraživanja na polju traume i osobne brige profesionalaca, te inovativne strategije.

Obuka je podijeljena na tri modula, a svaki od modula ima po 8 sesija. Program je strukturiran na osnovu radioničkog rada sa maksimalno dvije prezentacije dnevno. Obuka se sastoji od tri modula, a tokom 2017. godine biće realizovan treći modul u trajanju od tri dana.

Treći Modul:

Treći modul sadrži teme o funkcionisanju uspostavljenih mreža profesionalaca i institucija i razvoj multidisciplinarnog pristupa u radu i prevencija sagorjevanja profesionalaca:

- Načini saradnje između profesionalaca u sudu, tužilaštvu, socijalnoj zaštiti, zdravstvu, policiji, nevladinom sektoru i dr.
- Utvrditi koliko se različite struke uopšte međusobno poznaju i koliko poznaju mogućnosti rada drugih institucija i profesionalaca
- Unaprijediti vještinu komunikacije između različitih struka i institucija
- Razviti pozitivan stav o mogućnostima saradnje u intervencijama i podršci žrtvama (svjedocima)
- Upoznati mogućnosti rada i ograničenja u radu drugih institucija
- Vještine „brige o sebi“/mentalno zdravlje profesionalaca

Datumi održavanja: Tuzlanski kanton, 15.-17. mart 2017. godine
Posavski kanton, 05.-07. april 2017. godine
Brčko distrikt BiH, 19.-21. april 2017. godine
Kanton Sarajevo, 29.-31. mart 2017. godine
Bosansko-podrinjski kanton, 04.-06. april 2017. godine
Kanton 10, 18.-20. april 2017. godine
Hercegovačko-neretvanski kanton, 04.-06. april 2017. godine
Srednjobosanski kanton, 18.-20. april 2017. godine
Unsko-sanski kanton, 14.-16. mart 2017. godine
Zeničko-dobojski kanton, 28.-30. mart 2017. godine

---

⁸⁴ Imajući u vidu činjenicu da su istrage i procesuiranje ratnih zločina među najkompleksnijim postupcima, sasvim je jasna potreba ojačanja multisektorske saradnje, a koja proizilazi iz Izvještaja Evropske komisije za BiH za 2016. – da se u kompleksnim slučajevima ojača saradnja postupajućih osoba. Također, u poglavlju 2.5 Izvještaja: „Regionalna pitanja i međunarodne obaveze“, navodi se da je neophodno poboljšati položaj žrtava i izbjeći sekundarnu viktimizaciju u postupcima.

⁸⁵ Strateški plan VSTV BiH 2014.-2018., u Strateškom programu 5.5. navodi „Uspostaviti sistem zajedničke edukacije tužilaca i OSL pod nadzorom tužilaca.“

Obuke koje se održavaju u saradnji sa Projektom „Osiguranje pristupa pravdi za svjedoke/žrtve, kroz jačanje postojećih i uspostavljanje novih mreža podrške svjedocima širom BiH“ imaju posebnu proceduru prijavljivanja.

Ova procedura podrazumijeva posebne pozive za prijavu ciljane grupe učesnika (sudije i tužioc), te će o svakoj obuci pravosudne institucije biti posebno obaviještene.

PROJEKAT UNAPRJEĐENJA EFIKASNOSTI PRAVOSUĐA II (2015. – 2018.)

Projekat unaprjeđenja efikasnosti pravosuđa II (2015. – 2018.) implementira Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine uz finansijsku pomoć Kraljevine Norveške u partnerstvu sa Sudskim vijećem Holandije.

RADIONICA: „SUDSKA NAGODBA⁸⁶“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 2 dana
Datumi održavanja: 09. i 10. mart 2017. godine
12. i 13. oktobar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije i stručni saradnici
Planiran broj učesnika: 20

Teme:

- Šta je sudska nagodba – pravni okvir?
- Promjene u pristupu sudije rješavanju spora – nova uloga sudije u vođenju predmeta
- Koje vrste predmeta su pogodne za zaključivanje sudske nagodbe?
- Načini pristupa strankama prilikom predlaganja mirnog rješenja spora
- Postizanje sporazuma između stranaka na zadovoljstvo obje stranke
- Uloga sudije u zaključivanju sudske nagodbe - poštivanje načela nepristrasnosti i postupanje unutar ovlaštenja sudije
- Problemi u pravnom sistemu BiH koji rezultiraju velikim brojem predmeta/problemi sa organima izvršne vlasti i njihovi pogledi na nagodbu: kako se nositi sa ovim/moguća rješenja
- Simulacija slučaja

Cilj radionice: Razviti vještine mirnog rješavanja sporova kod sudija i stručnih saradnika i povećati broj predmeta riješenih sudskom nagodbom, što u konačnici dovodi do kraćeg trajanja parničnih postupaka.

Metod: interaktivna radionica
Edukativni materijal: edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora
Edukatori: edukatori angažovani od strane VSTV-a BiH

---

⁸⁶ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“, u dijelu koji se odnosi na funkcionisanje pravosuđa, u pogledu alternativnih načina rješavanja sporova u i van suda, navodi da je neophodno kvalitativno ih poboljšati. U tom smislu, sudska nagodba je jedan od mogućih načina poboljšanja mirnog rješavanja sporova i kao takva neophodna u edukaciji pravosuđa. Mišljenje br 6. CCJE također preporučuje obuku u pogledu alternativnih načina rješavanja sporova. Također, Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.2.5. naglašava: „Unaprjeđenje sistema alternativnog rješavanja sporova“.

SEMINAR: „PROAKTIVNA ULOGA ŠEFOVA SUDSKIH ODJELJENJA U VOĐENJU ODJELJENJA⁸⁷“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 03. oktobar 2017. godine

Ciljna grupa: predsjednici sudova, zamjenici, šefovi odjeljenja, sekretari
Planiran broj učesnika: 35

Teme:

- Karakteristike dobrog i lošeg menadžera
- Struktura u sudovima
- Osnovni principi organizacije rada suda i sudskih odjela
- Efikasno planiranje rada i komunikacija u sudu i sudskim odjelima
- Upravljanje resursima
- Kontrola/nadzor
- IKT tehnologije kao upravljački alat
- Smjernice za sprječavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH

Cilj seminara: Razvijanje menadžerskih vještina neophodnih za efikasno upravljenje sudom i sudskim odjelima.

Metod: interaktivna obuka
Edukativni materijal: Edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora, Priručnik „Proaktivna uloga predsjednika suda u upravljanju sudom“
Edukatori: edukatori angažovani od strane VSTV-a BiH

SEMINAR: „UPRAVLJANJE SUDSKIM POSTUPKOM“

Mjesto održavanja: Sarajevo
Trajanje: 1 dan
Datum održavanja: 04. oktobar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije
Planiran broj učesnika: 35

---

⁸⁷ Izvještaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2016.godinu, u poglavlju 2.3. „Vladavina prava“ posebno ističe potrebu razvoja programa edukacije za menadžerski nivo u pravosuđu, naglašavajući etiku kao jednu od oblasti od velikog značaja, dok se u Preporukama istog poglavlja ističe potreba provođenja Smjernica za sprječavanje sukoba interesa u pravosuđu BiH, koje je u 2016.godini usvojio VSTV BiH. Također, GRECO Izvještaj o evaluaciji Bosne i Hercegovine, IV krug evaluacije (usvojeno 4.12.2015.): Sprječavanje korupcije među članovima parlamenta, sucima i tužiteljima, preporučuje značajno jačanje i dodatni razvoj za sudije i tužioce namjenskih obuka koje se tiču pitanja etike i integriteta“
Nadalje, Strategija Reforme sektora pravde BiH (2014.-2018.) u Strateškom cilju 1.2.8. definišu „Unaprjeđenje vještina upravljanja pravosudnim institucijama u BiH“
Nadalje, Strateški plan VSTV BiH za period 2014. – 2018. U Strateškom programu 2.2. navodi „Unaprijediti obuku nosilaca pravosudne funkcije za poštivanje etičkog kodeksa“

Teme:

- Osnovni principi upravljanja vremenom
- Planiranje vremena i najčešće greške u organizaciji radnog vremena
- Efektivna komunikacija i korištenje tehnologije
- Rješavanje predmeta u razumnom roku i analize postojećeg stanja u pogledu trajanja sudskih postupaka u sudovima u BiH
- Načela i odredbe ZPP-a kojim se obezbjeđuje efikasnost sudskog postupka
- Metode i instrumenti za efikasno upravljanje sudskim postupkom
- Određivanje vremenskog okvira za postupanje u pojedinom predmetu – praktični dio
- Dileme u primjeni odredbi o odgađanju i odlaganju ročišta – praktični dio

Cilj seminara: Razvijanje sudijskih vještina upravljanja postupkom i efikasne upotrebe vremena koje sudiji stoji na raspolaganju.

Metod: interaktivni

Edukativni materijal: Edukativni materijal pripremljeni od strane edukatora, Priručnik „Upravljanje sudskim postupkom“

Edukatori: edukatori angažovani od strane VSTV-a BiH

SEMINAR: “SAVREMENO KOMUNICIRANJE S JAVNOŠĆU⁸⁸”

Mjesto održavanja: Sarajevo

Trajanje: 1 dan

Datum održavanja: 05. oktobar 2017. godine

Ciljna grupa: predsjednici sudova i sudije

Planiran broj

učesnika: 30

Teme:

- Savremeno komuniciranje s javnošću, javna sfera i javno mnijenje
- Liderstvo i imidž predsjednika sudova i sudija
- Pripreme za nastup u javnosti, oblačenje i ponašanje na javnom mjestu
- Krizno komuniciranje, ponašanje i etika
- Lobiranje i odnosi sa javnošću
- Iskustva rada institucija s medijima
- Radionice pisanja saopštenja, održavanja press konferencija i javnih nastupa, organizovanje intervjua, kao i radionica nastupa u TV emisijama

Ciljevi:

- Da se učesnici edukacije upoznaju sa najnovijim tendencijama komuniciranja sa javnošću sa posebnim osvrtom na savremene karakteristike komuniciranja s

---

⁸⁸ GRECO Izvještaj o evaluaciji Bosne i Hercegovine, IV krug evaluacije (usvojeno 4.12.2015.): Sprječavanje korupcije među članovima parlamenta, sucima i tužiteljima, navodi da sudski i tužilački organi imaju trenutno jako loš imidž u javnosti te da je neophodno da „suci i tužitelji preuzmu odgovornost za bolje informisanje javnosti o svojim odlukama“

Mišljenje br 11. CCJE navodi potrebu da se nosiocima pravosudnih funkcija obezbijedi obuka iz „komunikacijskih vještina, koja će im pomoći u kontaktima sa strankama u postupku, kao i sa javnošću i medijima“

javnošću, specifičnosti javnog komuniciranja, javne sfere i ispoljavanje javnog mnijenja

- Pripremiti predsjednike sudova za javne nastupe, upoznati ih sa kodeksom oblačenja i ponašanja u javnim nastupima, značaju verbalnog komuniciranja i ulogom jezika u komuniciranju s javnošću, potrebama organiziranja i učešća na konferencijama za novinare, specifičnostima komuniciranja internetom i drugim savremenim komunikacijskim sredstvima
- Kroz edukaciju upoznati polaznike sa liderstvom i potrebom izgrađivanja poželjnog imidža, oblicima ponašanja u obavljanju javnih poslova
- Putem vježbi upoznati učesnike sa pripremom za javni nastup, izradom kratkih informacija – saopštenja javnosti i učešća u raspravama po određenim pitanjima u televizijskim debatama, neposrednim pripremama za učešće na konferencijama za novinare i medijskim nastupima kroz kreativne radionice

Metod: interaktivni
Edukativni materijal: materijali razvijeni od strane predavača
Edukatori: edukatori angažovani od strane VSTV-a BiH

UČENJE NA DALJINU/E-UČENJE

U okviru Projekta „Izgradnja kapaciteta za reformu pravosuđa“ Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine je izradilo module učenja na daljinu koji će biti jedan od resursa edukacije sudija i tužilaca u narednom periodu.

Centri za edukaciju sudija i tužilaca će u saradnji sa Visokim sudskim i tužilačkim vijećem Bosne i Hercegovine tokom 2017. godine raditi na razvoju metodologije i implementaciji pilot modula e-učenja/učenja na daljinu kako bi ovaj vid edukacije u narednom periodu bio zastupljen u većoj mjeri kroz program edukacije i kako bi bili realizovani moduli iz projekta.

Tokom 2017. godine planirano je odabrati nekoliko modula učenja na daljinu i učiniti dostupnim sudijama, tužiocima i stručnim saradnicima:

1. Krivični postupak protiv pravnih lica - Modul e-učenja
2. Rodne teme - Modul e-učenja

E-UČENJE: “KRIVIČNI POSTUPAK PROTIV PRAVNIH LICA”

Početak i trajanje kursa: Naknadno će se utvrditi
Ciljna grupa: Sudije, tužiocima i stručni saradnici
Cilj kursa: Unaprjeđenje standarda u krivičnom postupku u procesuiranju krivičnih djela počinjenih u okviru privrednih subjekata.

Metod: Elektronsko učenje
Edukativni materijali: Materijal razvijen za potrebe učenja na daljinu

E-UČENJE: “RODNE TEME”

Početak i trajanje kursa: Naknadno će se utvrditi
Ciljna grupa: Sudije, tužiocima i stručni saradnici
Cilj kursa: Olakšano shvatanje i razvoj rodne senzitivnosti
Metod: Elektronsko učenje
Edukativni materijali: Materijal razvijen za potrebe učenja na daljinu

U okviru edukacije pravnih stručnjaka o ljudskim pravima u okviru Projekta HELP Vijeća Evrope tokom 2017. godine biće organizirane obuke e-učenja na teme:

1.   Obrazloženje presude
2.   Tranzicijska pravda
3.   Imovinska prava

E-UČENJE: "OBRAZLOŽENJE PRESUDE"

Trajanje: 8-10 sedmica

Mjesto i datum

održavanja pripremnog

sastanka: 31. januar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije, tužioci i stručni saradnici

Metod: pripremnog sastanak u trajanju od jednog dana i elektronsko učenje u trajanju do 10 sedmica.

Aktivnost se odvija u saradnji s Vijećem Evrope

E-UČENJE: "TRANZICIJSKA PRAVDA"

Trajanje: 8-10 sedmica

Mjesto i datum

održavanja pripremnog

sastanka: 01. februar 2017. godine

Ciljna grupa: sudije, tužioci i stručni saradnici

Metod: pripremnog sastanak u trajanju od jednog dana i elektronsko učenje u trajanju do 10 sedmica.

Aktivnost se odvija u saradnji s Vijećem Evrope

E-UČENJE: "IMOVINSKA PRAVA"

Trajanje: 8-10 sedmica

Mjesto i datum

održavanja pripremnog

sastanka: 07. mart 2017. godine

Ciljna grupa: sudije

Metod: pripremnog sastanak u trajanju od jednog dana i elektronsko učenje u trajanju do 10 sedmica.

Aktivnost se odvija u saradnji s Vijećem Evrope

EDUKACIJA EDUKATORA

Edukacija edukatora namijenjena je isključivo edukatorima Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Status edukatora Centra regulisan je Pravilnikom o kategorijama, izboru, pravima i obavezama edukatora Centra za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine (broj: 05-38-551-05/13 od 04.07.2013. godine i 05-38-943-03/13 od 19.12.2013. godine). Obaveze edukatora obuhvataju učešće u ovom obliku stručnog usavršavanja te se učestvovanje na ovim obukama uračunava u obavezne dane edukacije.

Program početne obuke i program stručnog usavršavanja u 2017. godini realizovat će se po temama razrađenim po pravnim oblastima. U tom smislu, neophodno je vršiti obuku sudija/tužilaca i drugih pravnih eksperata usmjereno na pitanja iz odgovarajuće pravne oblasti, kao i metodologije prenošenja znanja odraslima i učenja na daljinu. Obukom manjih grupa stručnjaka, koji će kasnije edukovati učesnike seminara, povećava se efekat date obuke. Edukatori trebaju imati specijalne vještine i više stručnosti u relevantnoj pravnoj oblasti.

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine organizovat će obuke za edukatore u 2017. godini u skladu sa potrebama realizacije Programa početne obuke i programa stručnog usavršavanja. Obuke edukacije edukatora iz različitih oblasti biće održavane tokom cijele godine.

STUDIJSKE POSJETE I SEMINARI KOJI SE ODRŽAVAJU U INOZEMSTVU

U 2017. godini Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine imat će mogućnost da određeni broj sudija i tužilaca pozove na seminare koji će se održati u saradnji s partnerskim pravosudnim akademijama i organizacijama u inostranstvu.

Sudije i tužioci će o konkretnim aktivnostima biti obaviješteni prije održavanja studijskih posjeta i seminara, kada Centar bude raspolagao konkretnim informacijama.

Prisustvo ovakvim edukacijama biće priznato kao obavezno stručno usavršavanje.

SAVJETOVANJA

AKTIVNOST	TEME/CILJ AKTIVNOSTI	CILJNA GRUPA I BROJ UČESNIKA	TRAJANJE	MJESTO ODRŽAVANJA I DATUM
XVI savjetovanje iz krivične oblasti	Tradicionalno savjetovanje iz krivične oblasti u organizaciji Udruženja sudija/sudaca u Federaciji BiH, zajedno sa Udruženjem sudija BiH, Udruženjem sudija RS, centrima za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH i RS, Udruženjem tužilaca BiH, Udruženjem tužitelja/tužilaca FBiH, Udruženjem tužilaca RS, advokatskim komorama FBiH i RS, te Pravosudnom komisijom Brčko distrikta BiH	Prema prijavama organizatoru	3 dana	Neum 08., 09. i 10. juni 2017.
Oktobarski pravnički dani	Savjetovanje u organizaciji Udruženja pravnika Republike Srpske i Pravnog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci	Prema prijavama organizatoru	2 dana	Banja Luka oktobar
XII savjetovanje iz građanske oblasti	Tradicionalno savjetovanje iz građanske oblasti u organizaciji Udruženja sudija/sudaca u Republici Srpskoj	Prema prijavama organizatoru	3 dana	Jahorina oktobar
X savjetovanje tužilaca u Bosni i Hercegovini	Tradicionalno savjetovanje tužilaca u organizaciji Udruženja tužitelja/tužilaca Federacije Bosne i Hercegovine	Prema prijavama organizatoru	3 dana	Neum oktobar
Savjetovanje iz građanske oblasti	Tradicionalno savjetovanje iz građanske oblasti u organizaciji Sveučilišta u Mostaru	Prema prijavama organizatoru	2 dana	Neum juni
Međunarodno savjetovanje „Dani porodičnog prava“	Savjetovanje iz porodičnog prava u organizaciji Pravnog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru	Prema prijavama organizatoru	2 dana	Mostar, 31. mart i 01. april. 2017. godine

**ZAJEDNIČKE AKTIVNOSTI CENTARA ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA U
FEDERACIJI BiH, REPUBLICI SRPSKOJ I PRAVOSUDNE KOMISIJE BRČKO
DISTRIKTA BiH**

Savjetovanja/konferencije iz građanske oblasti

R.b.	Naziv seminara	Mjesto održavanja i datum	Trajanje
1.	XII savjetovanje iz građanske oblasti	Jahorina, oktobar 2017. godine	3 (tri) dana
2.	„Oktobarski pravnički dani“	Banja Luka, oktobar 2017. godine	2 (dva) dana
3.	Međunarodno savjetovanje Pravnog fakulteta Sveučilišta u Mostaru	Mostar/Neum, juni 2017. godine	2 (dva) dana

Savjetovanja/konferencije iz krivične oblasti

R.b.	Naziv seminara	Mjesto održavanja i datum	Trajanje
1.	XVI savjetovanje iz krivične oblasti	Neum, 08.,09. i 10. juni 2017.	3 (tri) dana
2.	X savjetovanje tužilaca u BiH	Neum, 2017. godine	3 (tri) dana

Seminari u okviru projekta za razvoj, pomoć i edukaciju tužilaštava u prekomorskim zemljama (OPDAT)

R.b.	Naziv seminara	Mjesto održavanja i datum	Trajanje
1.	Donošenje sudskih odluka u predmetima finansijskog kriminala	Sarajevo, 21.-23.februar 2017. godine	3 (tri) dana
2.	Organizovani kriminal i korupcija	Jahorina, 04.-06. april 2017. godine	3 (tri) dana
3.	Finansijske istrage	Sarajevo/Banja Luka maj 2017. godine	2 seminara u trajanju od 5 dana za istu grupu učesnika

Seminari u saradnji sa AIRE Centrom

R.b.	Naziv seminara	Mjesto održavanja i datum	Trajanje
1.	Primjena prakse Evropskog suda za ljudska prava u postupku pred domaćim sudovima	april 2017. godine novembar 2017. godine	2 seminara po 2 dana
2.	Nacionalna interpretacija Evropske konvencije o ljudskim pravima u Bosni i Hercegovini – Izazovi u praksi domaćih sudova	oktobar 2017. godine	2 dana

Seminari u saradnji sa CLDP

R.b.	Naziv seminara	Datum održavanja	Trajanje
1.	Stečaj i likvidacija	2017. godine	2 dana
2.	Međunarodni ugovori o prodaji	2017. godine	2 dana

Seminari u saradnji sa Vijećem Evrope

R.b.	Naziv seminara	Datum održavanja	Trajanje
1.	Okrugli stol iz upravne oblasti – Praksa Vrhovnog suda FBiH/RS i kantonalnih/okružnih sudova	20. i 21. april 2017.	2 dana
2.	Aktuelna pitanja iz građanske oblasti	18. i 19. maj 2017.	2 dana
3.	Aktuelna pitanja iz krivične oblasti	15. i 16. juni 2017.	2 dana

Seminari u saradnji sa OSCE Misijom u BiH

R.b.	Naziv seminara	Datum održavanja	Trajanje
1.	Radionica o razumijevanju trgovine ljudima kao poslovne aktivnosti sa posebnim naglaskom na prisilno prosjačenje i prisilne brakove	25.-26.04.2017.	2 dana
2.	Radionica o (modernoj) tehnologiji i trgovini ljudima	18.-19.10.2017.	2 dana

Seminari Projekta JUFREX

R.b.	Naziv seminara	Datum održavanja	Trajanje
1.	Trening za trenere u oblasti prava na slobodu izražavanja, člana 10. EKLJP	21. - 24.02. 2017.	4 dana ukupno (2+1+1)
2.	Okrugli stol – Pravo na slobodu izražavanja: član 10. EKLJP	16. i 17.11.2017.	2 dana

Seminari u saradnji sa pravosudnom komisijom Brčko distrikta BiH

R.b.	Naziv seminara	Datum održavanja	Trajanje
1.	Kaznena politika	12. septembar 2017.	1 dan

Seminari u saradnji sa Projektom

„Jačanje tužilačkih kapaciteta u sistemu krivičnog pravosuđa“

R.b.	Naziv seminara	Mjesto održavanja i datum	Trajanje
1.	Poslovne vještine	Sarajevo, 13.12.2017.	1 dan
2.	Kibernetički kriminal	Sarajevo, 06.- 07.02.2017. Jahorina, 04.- 05.04.2017.	4 dana ukupno (2+2 dana)
3.	Korupcija	22.-23.02.2017. 29.-30.03.2017. 23.-25.05.2017	7 dana ukupno (2+2+3 dana)
4.	Organizovani i privredni kriminal	08.-09.03.2017. 10.-11.05.2017. 13.-14.09.2017. 15.-16.11.2017. 05.12.2017.	9 dana ukupno (2+2+2+2+1)

Seminari u saradnji sa USAID

R.b.	Naziv seminara	Datum održavanja	Trajanje
1.	Specifičnosti i izazovi suđenja u predmetima korupcije	30.-31.05.2017.	2 dana

Seminari u saradnji sa UNODC-om

R.b.	Naziv seminara	Datum održavanja	Trajanje
1.	Istraga i presuđivanje slučajeva koji uključuju strane terorističke borbe u jugoistočnoj Evropi	06.-07.09.2017.	2 dana

PRIJAVNI OBRASCI

BOSNA I HERCEGOVINA –БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА- BOSNIA AND HERZEGOVINA
 FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE –ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ–
 FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA
 JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA
 ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА
 PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH

**PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE IZ PROGRAMA POČETNE OBUKE U 2017. GODINI ZA
 STRUČNE SARADNIKE I SAVJETNIKE**

Ime i prezime polaznika:	Ime jednog roditelja:	Datum rođenja:	Mjesto rođenja:
Status polaznika:			
<ul style="list-style-type: none"> • Stručni savjetnik • Stručni saradnik 			
SUD/TUŽILAŠTVO:	ADRESA SUDA/TUŽILAŠTVA:		
Kontakt osoba suda/tužilaštva:	Telefon:	Fax:	E-mail adresa:

U 2017. godini predsjednik suda / glavni tužilac prijavljuje _____ : za učešće u Programu početne obuke:

- 1. godina
- 2. godina
- 3. godina

Predsjednik suda/glavni tužilac

NAPOMENA:

U skladu sa zakonima o centrima za edukaciju sudija i tužilaca Federacije BiH i Republike Srpske, prema uputstvima i pod nadzorom Visokog sudskog i tužilačkog vijeća/savjeta BiH, a na osnovu odobrenog trogodišnjeg programa, centri organizuju početnu obuku za osobe koje se namjeravaju baviti profesijom sudije ili tužioca. Polaznicima koji uspješno završe program početne obuke centri dodjeljuju Uvjerenje o završenoj početnoj obuci. Ovaj program predviđa provođenje obuke kroz 4 modula na godišnjem nivou, što u trogodišnjem periodu znači da će stručnim saradnicima biti pružena obuka iz 12 modula.

BOSNA I HERCEGOVINA –БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА- BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE –ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ–
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA
JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA
ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА
PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH

PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE - OBUKA ZA PRIPRAVNIKE

Ime i prezime pripravnika:	Ime jednog roditelja:	Datum rođenja:	Mjesto rođenja:
SUD/TUŽILAŠTVO:		ADRESA SUDA/TUŽILAŠTVA:	
Kontakt osoba suda/tužilaštva:	Telefon:	Fax:	E-mail adresa:

U 2017. godini predsjednik suda / glavni tužilac prijavljuje _____: za učešće u obuci pripravnika:

- ETIČKI STANDARDI NOSILACA PRAVOSUDNIH FUNKCIJA
- IZABRANE TEME IZ KRIVIČNE OBLASTI
- IZABRANE TEME IZ GRAĐANSKE OBLASTI

Predsjednik suda/glavni tužilac

NAPOMENA:

Prijave bez autorizacije predsjednika suda/glavnog tužioca neće biti razmatrane.

BOSNA I HERCEGOVINA – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА- BOSNIA AND HERZEGOVINA
 FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE – ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ –
 FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA
 JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA
 ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА
 PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH

**PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE IZ PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA U 2017.
 GODINI – ZA SUDIJE**

Ime i prezime sudije:	Ime jednog roditelja:	Datum rođenja:	Mjesto rođenja:
Referat/predmet na kojem sudija radi:			
SUD:	ADRESA SUDA:		
Kontakt osoba suda:	Telefon:	Fax:	E-mail adresa:

U 2017. godini predsjednik suda prijavljuje

_____ sudiju na sljedeće aktivnosti:

Br.	Naziv aktivnosti	Trajanje	Mjesto i vrijeme održavanja

Predsjednik suda

NAPOMENA:

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine omogućit će svim sudijama i tužiocima da ispune svoje zakonske obaveze 3 dana obavezne edukacije, odnosno 8 dana za novoimenovane sudije i tužioce.

Predsjednici suda i glavni tužiocci raspoređuju sudije i tužioce na seminare, ali mogu odrediti i osobu iz svog suda/tužilaštva koja će kontaktirati sa Centrom za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Prijave sudija i tužilaca bez autorizacije predsjednika suda/glavnog tužioca neće biti razmatrane.

BOSNA I HERCEGOVINA –БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА- BOSNIA AND HERZEGOVINA
 FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE -ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ-
 FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA
 JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA
 ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА
 PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH

**PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE IZ PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA U 2017.
 GODINI – ZA TUŽIOCE**

Ime i prezime tužioca:	Ime jednog roditelja:	Datum rođenja:	Mjesto rođenja:
Referat/predmet na kojem tužilac radi:			
TUŽILAŠTVO:	ADRESA SUDA:		
Kontakt osoba tužilaštva:	Telefon:	Fax:	E-mail adresa:

U 2017. godini glavni tužilac prijavljuje

_____ tužioca na sljedeće aktivnosti:

Br.	Naziv aktivnosti	Trajanje	Mjesto i vrijeme održavanja

Glavni tužilac

NAPOMENA:

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine omogućit će svim sudijama i tužiocima da ispune svoje zakonske obaveze 3 dana obavezne edukacije, odnosno 8 dana za novoimenovane sudije i tužioce.

Predsjednici suda i glavni tužioci raspoređuju sudije i tužioce na seminare, ali mogu odrediti i osobu iz svog suda/tužilaštva koja će kontaktirati sa Centrom za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Prijave sudija i tužilaca bez autorizacije predsjednika suda/glavnog tužioca neće biti razmatrane.

BOSNA I HERCEGOVINA – БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА- BOSNIA AND HERZEGOVINA
 FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE - ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ-
 FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA
 JAVNA USTANOVA CENTAR ZA EDUKACIJU SUDACA I TUŽITELJA
 ЈАВНА УСТАНОВА ЦЕНТАР ЗА ЕДУКАЦИЈУ СУДИЈА И ТУЖИЛАЦА
 PUBLIC INSTITUTION CENTRE FOR JUDICIAL AND PROSECUTORIAL TRAINING OF FBiH

**PRIJAVNI LIST ZA SEMINARE IZ PROGRAMA STRUČNOG USAVRŠAVANJA U 2017.
 GODINI**

Ime i prezime:	Ime jednog roditelja:	Datum rođenja:	Mjesto rođenja:
Referat/predmet na kojem radi:			
SUD/TUŽILAŠTVO:	ADRESA:		
Kontakt osoba:	Telefon:	Fax:	E-mail adresa:

U 2017. godini predsjednik suda/glavni tužilac prijavljuje

_____ na sljedeće aktivnosti:

Br.	Naziv aktivnosti	Trajanje	Mjesto i vrijeme održavanja

Predsjednik suda/glavni tužilac

NAPOMENA:

Prijave bez autorizacije predsjednika suda/glavnog tužioca neće biti razmatrane.